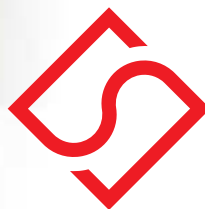

**Letno
poročilo
2001**

*10
let*

**SLOVENSKA
IZVOZNA
DRUŽBA**

Družba
za zavarovanje
in financiranje
izvoza
Slovenije, d.d.,
Ljubljana

Vsebina

Vizija, poslanstvo in glavne dejavnosti SID	2
Slovenska izvozna družba – osnovna predstavitev	6
Poslovanje SID za državni račun in vloga Komisije za pospeševanje izvoza	7
Storitve SID	10
Nagovor uprave	11
Poročilo nadzornega sveta	13
Poudarki o poslovanju SID v letu 2001	15
Strategija razvoja SID	20
Mednarodno okolje in slovensko gospodarstvo	23
Zavarovanje	32
Zavarovanje pred kratkoročnimi komercialnimi riziki (zavarovanje terjatev)	35
Elektronsko <i>on-line</i> poslovanje: SID-NET	39
Bonitetne in druge informacije	43
Zavarovanje kreditov in investicij - zavarovanje pred nekomercialnimi riziki, srednjeročnimi komercialnimi in drugimi nemarketabilnimi riziki	45
Financiranje	56
Garancije	60
Zakladništvo in upravljanje z (nekreditnimi) riziki	63
Marketinške aktivnosti	66
Sodelovanje z državnimi in drugimi domačimi institucijami	68
Mednarodno sodelovanje	71
Informacijski sistem SID	76
Kadri	78
Notranja revizija in kontroling	81
Računovodski izkazi	84
Poročilo pooblaščenega revizorja	94
Organizacijska shema in organi SID	95

Slovenska izvozna družba, družba za zavarovanje in financiranje izvoza Slovenije, d.d., Ljubljana
Ulica Josipine Turnograjske 6, 1000 Ljubljana, Slovenija,
telefon: 01/ 200 75 00, zavarovanje: 01/ 200 75 40, 200 75 10, financiranje in garancije: 01/ 200 75 30, 200 75 33, telefaks: 01/ 200 75 75,
matična številka: 5665493, davčna številka: 82155135,
elektronska pošta: info@sid.si, domača stran: <http://www.sid.si>

Pooblaščen revizor: PRICEWATERHOUSECOOPERS, d.o.o., Parmova 53, 1000 Ljubljana, Slovenija
telefon: 01/ 475 01 00, telefaks: 01/ 475 01 09

Na podlagi 18. člena zakona o družbi za zavarovanje in financiranje izvoza Slovenije (Ur. l. RS, št. 32/92, 37/95, 34/96, 31/97 in 99/99 se za letno poročilo in revizijo računovodskih izkazov družbe uporabljajo predpisi, ki veljajo za banke. K revidiranemu letnemu poročilu poda mnenje nadzorni svet družbe, ki to poročilo po zadnji noveli zakona o gospodarskih družbah (Ur. l. RS, št. 30/93, 29/94, 82/94, 20/98, 84/98, 6/99, 54/99 in 45/01) praviloma tudi sprejema in z njim seznanjeni skupščino družbe. Družba o svojem poslovanju poroča tudi Državnemu zboru Republike Slovenije.

Letno poročilo SID, d.d., Ljubljana za leto 2001, ki je njeno deveto letno poročilo po ustanovitvi družbe 22.10.1992, vsebuje poslovno poročilo in računovodske izkaze družbe za finančno leto 2001, ki je bilo zaključeno 31.12.2001 ter bilo sprejeto na 38/III-5. seji nadzornega sveta, delničarji pa so bili z njim seznanjeni na 12. redni skupščini družbe. Letno poročilo je revidirala revizijska družba PRICEWATERHOUSECOOPERS, d.o.o., Ljubljana in o njem izdala pozitivno mnenje.

Vizija, poslanstvo in glavne dejavnosti SID

Uspešna in ugledna finančna institucija – slovenska izvozno-kreditna agencija, ki s kvalitetno ponudbo storitev in sodobnimi finančnimi produkti podjetjem pri financiranju njihovih poslov:

- zagotavlja gospodarsko varnost,
- pospešuje menjavo in
- krepi konkurenčnost podjetij na trgih v tujini in doma.

“Družba za zavarovanje in financiranje izvoza Slovenije je finančna organizacija za zavarovanje in financiranje izvoznih poslov ter za opravljanje drugih poslov, s katerimi se spodbuja in pospešuje ekonomske odnose s tujino.” (drugi odstavek 2. člena zakona o družbi za zavarovanje in financiranje izvoza Slovenije, Ur.l. RS, št. 32/92, 37/95, 34/96, 31/97 in 99/99).

**Zagotavljanje
gospodarske varnosti,
pospeševanje menjave
in krepitev
konkurenčnosti pri
poslih slovenskega
gospodarstva**

- s poslovno učinkovitim in uspešnim zagotavljanjem kvalitetnih, mednarodno konkurenčnih in potrebam strank prilagojenih produktov storitvenega kreditnega zavarovanja podjetjem pri njihovem nastopanju na tujih trgih in doma;
 - in to s pravočasno in potrebam podjetij prilagojeno ponudbo kvalitetnih zavarovalnih kritij,
 - ki le-tem in njihovim zunanjim financerjem nudijo ustrezno zaščito pred komercialnimi in političnimi riziki,
 - pod pogoji, ki podjetjem omogočajo konkurenčno ponudbo, rast prodaje in obsega poslovanja ter varno poslovanje na obstoječih in novih trgih;
- s financiranjem poslov, ki podjetjem omogoča pridobitev in uspešno izvedbo poslov izvoza in investicij na tujih trgih,
 - s pogoji financiranja, ki slovenskim podjetjem dodatno k ponudbi poslovnih bank omogočajo konkurenčno nastopanje na tujih trgih;
- z izdajanjem kvalitetnih garancij in drugih jamstev,
 - ki dopolnjujejo ponudbo komercialnih bank in zavarovalnic ter koristnikom zagotavljajo varnost poslovanja s slovenskimi podjetji ter tem podjetjem omogočajo izkoristiti poslovne priložnosti, ki se jim odpirajo na tujih trgih in doma;
- s kvalitetnimi in ažurnimi informacijami, svetovanjem in pomočjo pri izterjavah ter z drugimi poslovnimi storitvami, ki dopolnjujejo te storitve zavarovanja in financiranja SID.

Ponudba storitev SID je strankam prijazna, njeno poslovanje pa se zgleduje po najboljših primerljivih finančnih institucijah.

Poslovanje SID temelji na načelih in strogih profesionalnih standardih varnosti, likvidnosti in rentabilnosti, pri čemer SID pri zavarovanju in financiranju izvoza upošteva tudi uveljavljena mednarodna pravila o izvoznih kreditih.

Pogoji ponudbe zavarovalniških storitev, ki jih SID izvaja za račun države, med drugim upoštevajo tudi interese davkoplačevalcev, da se v skladu z zmogljivostmi za to zavarovanje, podjetjem pri nastopanju na tujih trgih zagotavlja ustrezno gospodarsko varnost in hkrati skrbi za dolgoročno vsaj izravnani rezultat tega poslovanja, ki s plačanimi premijami in provizijami pokriva izplačane in neregresirane škode in stroške tega zavarovanja ter s tem zagotavlja dolgoročno in ustrezno podporo države poslom mednarodne menjave slovenskega gospodarstva.

Glavne dejavnosti SID

- zavarovanje kratkoročnih izvoznih in domačih terjatev pred komercialnimi riziki
- financiranje izvoza
- izdajanje garancij
- zavarovanje izvoznih kreditov pred nekomercialnimi riziki
- zavarovanje srednjeročnih izvoznih kreditov pred komercialnimi riziki
- zavarovanje investicij v tujini pred političnimi riziki

1992

Vlada, gospodarstvo in slovenski strokovnjaki bančne, zavarovalniške, raziskovalne ter svetovalne stroke, postavijo temelje za ustanovitev slovenske izvožno-kreditne agencije.

8.7.1992 - 87 ustanovitvenih delničarjev svečano podpiše Pogodbo o ustanovitvi SID.

Zakon o družbi za zavarovanje in financiranje izvoza Slovenije, sprejet v skupščini Republike Slovenije 17.6.1992.

Primerjalne študije in analize mednarodnih pravil.

22.10.1992 - Ustanovna skupščina SID; SID, d.d., Ljubljana je bila vpisana v sodni register 27.10.1992.

Tolar postane nova slovenska valuta.

Banka Slovenije vodi politiko upravljanega drsečega tečaja SIT; prvi guverner slovenske centralne banke je Dr. France Arhar.

Novi potni listi, nove avtomobilske tablice.

Sprejem RS v IMF, Svetovno banko in druge mednarodne organizacije.

22. maja postane Slovenija članica Organizacije Združenih Narodov.

Junija - prva proslava slovenske osamosvojitve.

Olimpiada - Barcelona. Prve kolajne za samostojno Slovenijo - bronasti dvojec in bronasti četverec brez krmarja.

Dr. Janez Drnovšek zamenja Lojzeta Peterleta na premierskem stolu.

V Sloveniji je pred osamosvojitvijo zavarovanje kratkoročnih izvoznih kreditov pred komercialnimi riziki ponujala le ena slovenska splošna zavarovalnica, vendar v zelo majhnem obsegu, kot marginalen del svoje siceršnje ponudbe zavarovalnih kritij; politične rizike pa je slovenskim podjetjem do osamosvojitve Slovenije krila le tedanja Jugoslovanska banka za mednarodno ekonomsko sodelovanje (JUBMES).

Ob osamosvojitvi je tudi Slovenija začela vzpostavljati lasten sistem zavarovanja in financiranja izvoza. Glede na nekatere strokovne predloge iz vladnih resorjev in močno izražen interes slovenskega gospodarstva, je ob pobudah nekaterih političnih strank Ministrstvo za zunanje zadeve, ki je takrat pokrivalo tudi ekonomske odnose s tujino, jeseni 1991 začelo s projektom oblikovanja sistema zavarovanja in financiranja izvoza ter ustanovitve slovenske izvozno-kreditne agencije. V delo projektne skupine so bili ob podpori takratne Vlade Republike Slovenije poleg strokovnjakov iz Ministrstva za zunanje zadeve in vladnih gospodarskih resorjev ter Banke Slovenije vključeni še nekateri strokovnjaki iz bank, zavarovalnic in raziskovalnih ter svetovalnih institucij.

Koncipiranje slovenskega sistema zavarovanja in financiranja izvoza, ki je bilo v veliki meri kronano s sprejemom zakona o družbi za zavarovanje in financiranje izvoza Slovenije, projekt pa je vključeval tudi vplačilo kapitala, ustanovitev ter registracijo, kadrovsko in tehnično usposobitev ter pripravo vsega potrebnega za začetek delovanja. Zahteven in kompleksen proces je bil, kljub velikim finančnim in kadrovskim omejitvam, zaključen v izjemno kratkem času (v enem letu), saj je bila Slovenska izvozna družba, d.d., Ljubljana (SID) takoj po svoji ustanovitvi 22. oktobra 1992 pravno, kapitalsko, tehnično, kadrovsko in strokovno že usposobljena za začetek svojega delovanja in operacij.

Slovenski sistem zavarovanja in financiranja izvoza se je zgledoval po nekaterih tujih sorodnih agencijah, predvsem pa je želel biti fleksibilen in pripravljen na bodoči razvoj ter spremembe v okolju, katerim bi se moral tekoče prilagajati. To je veljalo še posebej za osnovno pravno regulativo, saj je bilo tedaj to še začetno obdobje oblikovanja slovenske zakonodaje, pravni sistem za delovanje take finančne institucije pa še zdaleč ni bil izgrajen.

Glede na to, da je slovensko gospodarstvo majhno gospodarstvo in glede na to, da se je poleg motivov varnosti poslovanja želelo, da bi SID že od vsega začetka poslovala tudi rentabilno, je bila SID koncipirana kot »enovita« IKA (one-stop agency). Kot taka naj bi poslovala z manjšimi stroški, izkoriščala sinergijo različnih dejavnosti in naj bi v polni meri spremljala posle slovenskih podjetij z različnimi finančnimi in drugimi storitvami.

Upoštevalo načela dobrega gospodarjenja, vlogo države pri zavarovanju in financiranju izvoza ter trende privatizacije in umika držav s področja marketabilnih dejavnosti, zaradi tedanjih možnosti in potreb po zadostnem kapitalu, kasnejših dokapitalizacij in potreb po drugih virih sredstev za poslovanje SID, hkrati pa tudi zaradi čim večje vključenosti finančnih institucij in slovenskih podjetij ter zaradi čimprejšnje seznanitve gospodarstva s storitvami novonastale IKA, je bila SID oblikovana kot delniška družba, ne pa na primer kot kak vladni urad ali agencija. Država naj bi sicer imela ustrezno vlogo pri poslovanju družbe za državni račun, svojo lastniško vlogo (večinski delež) v družbi in upravljalno vlogo pri poslovanju SID za njen lasten račun pa naj bi država, ko bi razmere to narekovale, postopoma predvidoma opuščala.

Podlaga za začetek poslovanja SID je bila v veliki meri ustrezna, o čemer pričajo tudi sedanji trendi, hiter razvoj trga kreditnih zavarovanj v Sloveniji, dosedanje uspešno poslovanje ter razvoj SID in njenih storitev v prvih desetih letih njenega obstoja.

Dr. Miran Jus
izvršni direktor za raziskave in strategijo SID

Slovenska izvozna družba - osnovna predstavitev

Status SID

- Slovenska izvozna družba, d.d., Ljubljana je slovenska izvozno-kreditna agencija (IKA). Ustanovljena je bila 22.10.1992 kot posebna zasebnopravna finančna institucija za zavarovanje in financiranje izvoza, na podlagi posebnega zakona o družbi za zavarovanje in financiranje izvoza Slovenije (Ur.l. RS, št. 32/92, 37/95, 34/96, 31/97 in 99/99).
- Družba je vpisana v sodni register pri Okrožnem sodišču v Ljubljani s sklepom št. SRG 8069/92 z dne 27.10.1992 pod št. registrskega vložka 1/19966/00.

Delničarji

- Večinski delničar družbe je Republika Slovenija (konec leta 2001 je njen delež znašal 91,15 odstotkov), poleg nje pa so delničarji SID še banke, zavarovalnice, Gospodarska zbornica Slovenije ter številna druga slovenska podjetja (skupaj je 31.12.2001 SID imela 81 delničarjev).

Dejavnosti

(5. člen zakona o SID)

- SID je registrirana za širok spekter dejavnosti (šifra dejavnosti: 65.230 – drugo finančno posredništvo), s katerimi pospešuje prodajo blaga in storitev ter investicije slovenskih podjetij v tujini.

Za svoj **lasten račun** družba:

- zavaruje kratkoročne izvozne in domače terjatve pred komercialnimi riziki;
- financira posle mednarodne trgovine in investicij;
- izdaja garancije za posle podjetij na tujih trgih in doma;
- nudi bonitetne informacije, poslovno in pravno svetovanje, pomoč pri izterjavah ter opravlja druge spremljajoče storitve.

Za **račun države** SID izvaja:

- zavarovanje kratkoročnih in srednjeročnih izvoznih kreditov pred nekomercialnimi riziki;
- zavarovanje investicij pred političnimi riziki;
- zavarovanje srednjeročnih izvoznih kreditov pred komercialnimi riziki;
- zavarovanje kratkoročnih izvoznih kreditov pred komercialnimi (nemarketabilnimi) riziki v državah, ki niso članice OECD;
- zavarovanje pred tečajnimi riziki;
- ob tem SID (kot agent države) opravlja tudi tehnična in strokovna opravila v zvezi s programom izravnave obresti (PIO) za izvozne kredite in druge posle po posebnih pooblastilih.

Načela poslovanja in nadzor

Načela na katerih temelji poslovanje SID so zlasti načela varnosti, likvidnosti in rentabilnosti. Glede standardov varnega poslovanja, poročanja, revizije računovodskih izkazov in nadzora nad poslovanjem se za SID uporabljajo tako rekoč enaki predpisi kot za banke oziroma glede marketabilnega zavarovanja za lasten račun SID, d.d. predpisi za zavarovalnice. Nadzor nad bančnim delom poslovanja SID opravlja Banka Slovenije, nadzor nad opravljanjem zavarovalnih poslov družbe za njen lasten račun pa izvršuje Agencija za zavarovalni nadzor, SID pa nadzira tudi Ministrstvo za finance.

Poslovanje SID za državni račun in vloga Komisije za pospeševanje izvoza

Ločeno poslovanje SID za državni račun

Poslovanje, ki ga SID kot slovenska izvozno-kreditna agencija (IKA) opravlja za račun Republike Slovenije, je poslovno, upravljalno in knjigovodsko transparentno ločeno od poslovanja SID, d.d., Ljubljana za njen lasten račun.

Pristojnosti Komisije za pospeševanje izvoza (27. člen zakona o SID)

K pogojem za zavarovanja, ki jih SID izvaja za državni račun ter limitom, do katerih se lahko zavarujejo posli v posamezni državi za državni račun, daje po zakonu o SID soglasje medresorska Komisija za pospeševanje izvoza. Komisija med drugim določa tudi pogoje in merila za izravnavanje obresti za izvozne kredite, kar SID izvaja v imenu Republike Slovenije, ter hkrati daje tudi soglasja k poslom financiranja, ki presegajo 5 odstotkov, in k poslom zavarovanja ter izdajanja garancij, ki presegajo 10 odstotkov kapitala družbe.

Varnostne rezerve za zavarovanja za račun države (12. člen zakona o SID)

Varnostne rezerve in posebne varnostne rezerve za zavarovanje pred tečajnimi riziki, ki poleg sredstev državnega proračuna za SID predstavljajo pomembne zavarovalne kapacitete za zavarovanje pred nemarketabilnimi riziki, preden izplačane zavarovalnine iz naslova zavarovanja za račun Republike Slovenije morebiti bremenijo državni proračun (začetna sredstva teh varnostnih rezerv je na podlagi posebnega zakona zagotovila Republika Slovenija iz kupnin za privatizirana družbena podjetja) se oblikujejo iz premij, regresiranih plačanih škod in drugih dohodkov, ki jih družba ustvari s poslovanjem na področju zavarovanja in pozavarovanja pred nemarketabilnimi riziki (nekomercialni riziki, srednjeročni komercialni riziki in kratkoročni komercialni - nemarketabilni riziki).

Na podlagi dolgoročnih pogodb med SID in Ministrstvom za gospodarstvo se varnostne in posebne varnostne rezerve uporabljajo predvsem za poravnavo obveznosti do zavarovancev in kritje morebitnih izgub iz zavarovalnih poslov, ki jih SID opravlja za državni račun. Če nastalih škod ni mogoče poravnati iz omenjenih rezerv, zagotovi sredstva za izplačilo škod iz naslova zavarovanj pred nemarketabilnimi riziki po zakonu o SID Republika Slovenija.

“Za izpolnjevanje pogodbenih obveznosti družbe iz izdajanja garancij in zavarovanj, ki presegajo jamstveni kapital družbe, jamči Republika Slovenija. Republika Slovenija s posebnimi zakoni jamči za obveznosti družbe, ki presegajo jamstveni kapital družbe, iz najemanja kreditov, izdanih garancij v tujino in izdanih vrednostnih papirjev.” (17. člen zakona o SID).

Zadolževanje SID z garancijami države ureja tudi zakon o poroštvih Republike Slovenije za zadolževanje za potrebe financiranja izvoza (Ur.l. RS, št. 20/98).

1993

Dorečena in potrjena poslovna politika SID.

Potrditev internih aktov SID, izbira kadrov.

Začetek poslovanja slovenske izvozno-kreditne agencije.

Finsko tehnično pomoč SID financira EBRD.

Oblikovanje prve politike zavarovanj do držav, ki so bile pomembnejše za slovenski izvoz.

Začetek refinanciranja izvoznih kreditov.

Opredeljena vloga države pri poslovanju družbe za državni račun.

Izbor in nabava potrebne računalniške opreme.

Nadaljevanje hudih medetničnih spopadov na ozemlju nekdanje Jugoslavije.

Živahna diplomacija: obisk češkega predsednika Vaclava Havla, izraelskega zunanjega ministra Šimona Peresa, Milan Kučan uradno pri papežu Janezu Pavlu II., dr. Janez Drnovšek pri amerškemu predsedniku Billu Clintonu.

Slovenija sprejeta kot polnopravna članica v Svet Evrope.

Odkrito orožje na mariborskem letališču.

Kobariški muzej izbran za najboljši evropski muzej.

Milijon tulipanov v Arboretumu Volčji potok, prvi McDonald's v Ljubljani, prva presaditev srca v Sloveniji.

Prvi spodbudni znaki rasti slovenskega gospodarstva.

Yehudi Menuhin v Ljubljani, najiminitnejši glasbeni dogodek leta.

Po uradnem začetku leta 1992 je SID namenila svojo energijo izdelavi poslovnih aktov in dokumentov - ter kadrovske politiki, predvsem z mladimi strokovnjaki, za dolgoročneje obdobje. Danes se kaže, da sta njena poslovna vizija in strategija bili pravilni odločitvi; napovedovali sta rast njenega kapitala, razvoj njenih storitev, kadrov in predvsem fizičnega obsega poslovanja.

Že v poslovni politiki za leto 1992 je bilo za prednostno nalogo določeno zavarovanje izvoznih poslov pred nekomercialnimi riziki. Zavarovalnice tega niso bile zmožne prevzemati. Določeno je bilo, da bo s pomočjo bank SID refinancirala samo kapitalske dobrine, torej predvsem izvoz opreme, transportnih sredstev, gradnjo kompletnih objektov v tujini, izvajanje investicijskih del in montažo, zakup opreme ter nakup blaga in storitev v tujini za poravnavo terjatev do tujine.

Leta 1993, ko je bil pravni vidik poslovanja že urejen in določena merila za poslovno odločanje po načelih varnosti, likvidnosti in delno tudi donosnosti, je bila ustvarjena večina osnovnih pogojev za začetek dejavnosti. Analize širšega gospodarsko-finančnega okolja, v katerem so se gibali slovenski izvozniki, relativna stabilnost tolarja, zmanjševanje inflacije, upadanje industrijske proizvodnje in domačega bruto proizvoda, povečevanje deviznih rezerv ter zmanjševanje kratkoročne zadolženosti, so bili atributi, ki jih je SID upoštevala pri oblikovanju svoje poslovne politike.

Eden izmed elementov nadziranja rizikov je bilo tudi določanje zgornjih limitov zavarovanja v posameznih državah, pri čemer so se poleg ocene rizičnosti držav upoštevale še ravni blagovne menjave, izkušnje izvoznikov in meddržavni odnosi. SID je uvedla svoj sistem opazovanja in ocenjevanja rizikov držav. Poslovna politika leta 1993 se ni omejila samo na nekomercialne rizike temveč tudi na zavarovanje pred komercialnimi riziki. Sklenjen je bil dogovor s Pozavarovalnico Sava.

Družba se je opredelila, da bo refinancirala in regresirala posojila bank, ki jih bodo te odobrile domačim izvoznikom za izvoz kapitalskih dobrin za kredit nad dvema letoma. Pogodbe o refinanciranju so določale, da je ves čas kreditiranja obrestna mera fiksna, z valutno klavzulo v valuti osnovnega kredita tujemu naročniku. Bistvena prednost refinanciranja je bila, da so refinancirana posojila omogočala dostop do cenejših domačih finančnih sredstev. Pri določanju metodologije obrestnih mer SID za refinanciranje izvoznih posojil je bilo upoštevano stališče, da je za pospeševanje izvoza dolgoročno bolj kot spreminjanje tečaja tolarja, spodbudnejše zniževanje obrestnih mer na tolarstva posojila.

Na koncu bi dodal, da SID ne bi bilo mogoče ustanoviti brez podpore države in vseh političnih strank, Ministrstva za zunanje zadeve, Predsednika države in Predsednika vlade, Nove Ljubljanske Banke in kasneje Ministrstva za gospodarstvo. Zahvala gre vsem zaposlenim v SID, posebno mojemu nasledniku, ki so nadaljevali moje delo, tako da je SID postala ena izmed najuspešnejših družb v Sloveniji.

Vselej ko se človek ozre na prehojeno pot, ga prevzamejo spomini - opravili smo pionirsko delo v svoji novi državi, nešteto je spominov in večina je lepih.

Dr. Zlatko Muršec
prvi generalni direktor SID

Storitve SID

Zavarovanje in financiranje poslov v tujini in doma

V primerjavi z izvozno-kreditnimi agencijami (IKA) iz drugih držav se SID uvršča med tiste (*one-stop agency*), ki svojim strankam za njihovo nastopanje na trgih v tujini in doma ponuja širok in kompleten nabor različnih finančnih storitev in produktov

- zavarovanja,
- financiranja in
- izdajanja garancij,

kar dopolnjuje še z nekaterimi spremljajočimi storitvami, kot so na primer informacije o bonitetah podjetij in bank, rizičnosti tujih trgov, pravno in poslovno svetovanje, pomoč pri izterjavah dolgov in podobno.

Kompletna ponudba storitev

SID je edina finančna institucija v Sloveniji, ki zavaruje kredite tako pred komercialnimi kot tudi pred nekomercialnimi, vključno s tečajnimi, riziki, hkrati pa zavaruje tudi investicije slovenskih podjetij v tujini pred političnimi riziki. S tem z zavarovalne strani v polni meri spremlja posle prodaje svojih strank, hkrati pa konkretnemu poslu poleg zavarovanja izvoznih kreditov dodaja še možnost posrednega ali neposrednega financiranja teh poslov v domači ali tuji valuti, vključno z odkupi terjatev, ter izdajanja raznih garancij. Pri tem SID svojim strankam ne pomaga samo pri nastopanju na tujih trgih, pač pa jim pred kratkoročnimi komercialnimi riziki zavaruje tudi njihove domače terjatve; z vseobsegajočim zavarovalnim kritjem (*comprehensive cover*) jim torej lahko pokrije njihovo celotno prodajo (*whole turnover*), kar velja enako tudi za garancije, ki jih SID izdaja tujim koristnikom in tudi za poslovanje podjetij na domačem trgu.

Pospeševanje prodaje podjetij in upravljanje z riziki

S svojo svetovalno vlogo in preventivno funkcijo zavarovanja družba pomaga slovenskim podjetjem pri nastopanju na njihovih prodajnih trgih, jim ob nastopu zavarovalnega primera povrne nastalo škodo ter jih tako zavaruje pred riziki neplačila ali nepravočasnega plačila domačih in tujih kupcev, dolžnikov ali garantov, ne glede na to ali je do neplačila ali zamude plačila prišlo zaradi komercialnih ali nekomercialnih rizikov. Pomaga pa jim tudi pri izterjavah, z bonitetnimi in drugimi poslovnimi informacijami ter pravnim in poslovnim svetovanjem.

Zavarovanje izvoznih in domačih kreditov ter investicij s prenosom zavarovalnih pravic na poslovne banke (asignacija) podjetjem hkrati olajšuje tudi najemanje bančnih in drugih kreditov, potrebnih za njihovo poslovanje.

S svojimi storitvami torej SID podjetjem

- omogoča in olajšuje zunanje financiranje njihovega poslovanja, kar jim
- ustvarja možnosti za uspešno nastopanje na trgu s konkurenčno ponudbo prodaje na kredit oziroma odloženo plačilo, in s tem
- povečuje njihovo prodajo, pri čemer jim SID s kvalitetnimi zavarovalniškimi produkti
- prevzema rizike neplačil njihovih kupcev zaradi nesolventnosti ali političnih rizikov v njihovem okolju, jim s tem
- izboljšuje njihovo upravljanje z riziki in jim
- omogoča ter zagotavlja potrebno gospodarsko varnost pri njihovem poslovanju na zahtevnih trgih v tujini in doma.

V letnem poročilu o poslovanju Slovenske izvozne družbe, d.d., Ljubljana v letu 2001, uprava z zadovoljstvom poroča nadzornemu svetu, delničarjem, poslovnim partnerjem in drugi zainteresirani javnosti, da je družba tudi v desetem letu svojega obstoja

- uspešno poslovala,
- izpolnila zadane cilje, in
- dodatno utrdila temelje za nadaljnji razvoj družbe, njenih storitev in sistema zavarovanja in financiranja mednarodnih gospodarskih poslov v Republiki Sloveniji, kot je to predvideno v sprejeti strategiji razvoja družbe.

Preteklo leto je bilo podobno kot vsa dosedanja za SID izredno dinamično, predvsem glede nadaljnjega povečevanja obsega poslovanja in kakovosti naših zavarovalnih in drugih finančnih storitev.

Slovenska izvozna družba je tako v letu 2001 zavarovala že 13 odstotkov celotnega slovenskega izvoza in s storitvami financiranja podprla 4,5 odstotkov tega izvoza. To jo po stopnji penetracije na slovenskem sedaj že razvitem trgu kreditnih zavarovanj tudi v svetovnem merilu uvršča med bolj aktivne izvozno-kreditne agencije, v Sloveniji pa postaja vse pomembnejši poslovni partner in opora slovenskim podjetjem in poslovnim bankam pri njihovem nastopanju na tujih trgih in doma.

Zavarovanje terjatev do kupcev v mednarodni in domači trgovini, srednjeročnih izvoznih kreditov in investicij v tujini pred komercialnimi ter političnimi riziki v slovenskem prostoru vse bolj postaja močna potreba in tudi standard pri učinkovitem upravljanju z riziki. V Slovenski izvozni družbi si prizadevamo, da bi zadovoljili tako naše partnerje, ki že dobro poznajo pomen teh storitev, kot tudi tiste, ki se z njimi šele seznanjajo in ki jim gospodarska varnost ter učinkovito upravljanje z riziki poslovanja še ni med prioritetskimi faktorji, ki določajo glavne motive poslovanja. Pri tem z zadovoljstvom ugotavljamo, da podjetja v teh storitvah pogosto najdejo ne samo racionalno obliko zaščite pred riziki, ampak tudi kvalitetne instrumente, ki jim na domačem in tujih trgih zagotavljajo konkurenčnost njihove ponudbe in jim povečujejo prodajo.

Financiranje izvoznih poslov in izdajanje garancij, kot druga pomembna dejavnost SID, z ugodnimi viri sredstev za financiranje poslov slovenskih podjetij dopolnjuje ponudbo zavarovanja SID. Slovenska izvozna družba, ki se je že močno uveljavila na področju refinanciranja bančnih posojil v domači valuti, postaja vse aktivnejša pri zagotavljanju dolgoročnih virov za financiranje slovenskega izvoza in investicij v tujini tudi v tujih valutah.

Slovenska izvozna družba je tudi v letu 2001 realizirala načrtovani dobiček; ob tem pa tudi na področju »izvajanja zavarovalnih poslov za račun države« državi »prigospodarila« pozitiven rezultat, kar ji omogoča, da bo slovenskim izvoznikom tudi v prihodnje lahko zagotavljala potrebne zavarovalne kapacitete.

Dosedanji rezultati nam skupaj z razvitimi zavarovalniškimi in bančnimi produkti omogočajo realizacijo načrtovanih strateških ciljev. Naša prizadevanja in seveda konkretne poslovne aktivnosti bodo usmerjene v dopolnjevanje in povezovanje ponudbe storitev, ki bodo poleg čistega zavarovanja in financiranja poslov mednarodne menjave, vsebovale tudi ponudbo kvalitetnih spremljajočih storitev – na primer bonitetne informacije, pomoč pri izterjavi dolgov in druge pravne storitve vse to pa bo podprto z vzpostavljenim elektronskim poslovanjem z našimi poslovnimi partnerji (SID-NET).

Naslednja leta bodo verjetno leta povečane rizičnosti poslovanja, ko bo zaradi recesije na naših pomembnejših trgih vse več tudi stečajev in neplačil s strani kupcev blaga in storitev naših podjetij. Potreba po večji gospodarski varnosti bo postala še bolj očitna, podjetja in njihovi lastniki pa bodo prisiljeni upravljati s svojimi riziki in se pri tem posluževati instrumentov, ki se jih poslužujejo tudi podjetja v drugih razvitih državah. V Slovenski izvozni družbi vidimo v tem velik izziv, da pri tem slovenskim podjetjem stojimo ob strani in da izkoristimo te priložnosti za realizacijo naših načrtov.

Marjan Kramar
Predsednik uprave

Poročilo nadzornega sveta

Nadzorni svet Slovenske izvozne družbe, d.d., Ljubljana je bil v sestavi mag. Darko Tolar, predsednik, Janez Lotrič, namestnik predsednika in člani Pavel Demšar, Janko Deželak, Ivan Ferme, mag. Mateja Mešl in Jože Stanič, imenovan na 11. redni skupščini delničarjev, dne 19. junija 2001.

Novoimenovani nadzorni svet se je sestel na treh rednih sejah, medtem ko je nadzorni svet v prejšnji sestavi v letu 2001 imel dve redni in eno korespondenčno sejo.

Nadzorni svet je svoje delo opravljal v skladu poslovníkom o delu nadzornega sveta in statutom Slovenske izvozne družbe, d.d., Ljubljana, ki podrobno opredeljuje njegove pristojnosti pri nadzoru vodenja poslov družbe.

Tako je nadzorni svet v preteklem letu tekoče spremljal in nadziral poslovanje družbe z vidika doseganja za leto 2001 zastavljenih ciljev in na svojih sejah zlasti obravnaval

- periodična poročila o poslovanju družbe
- redna kvartalna poročila notranje revizije in kontrolinga družbe ter plan dela notranje revizije in kontrolinga v družbi za leto 2002
- razvojne usmeritve s temelji poslovne politike družbe za leto 2002 in
- izvajanje deviznega zadolževanja družbe.

Nadzorni svet je bil tudi seznanjen z ugotovitvami rednega delnega pregleda poslovanja družbe, ki ga je v septembru 2001 v družbi izvedla Banka Slovenije.

Nadzorni svet je podrobno obravnaval poročilo o strateških usmeritvah družbe, realizaciji glavnih strateških ciljev ter v okviru tega potrdil usmeritve in predloge nadaljnjih aktivnosti predvsem glede:

- dinamičnega razvoja obsega in kvalitete posameznih zavarovalnih in bančnih storitev družbe,
- nadaljnje krepitve finančno-poslovne bonitete družbe, in
- zagotavljanja ugleda SID, d.d., v domači in tuji (poslovni) javnosti.

Nadzorni svet je pri nadzoru vodenja poslov družbe razpolagal z zahtevanimi informacijami tako, da je lahko tekoče ocenjeval dosežene rezultate in delo uprave ter sprejemal odločitve v okviru svojih pristojnosti.

Na korespondenčni seji z dne 27.3.2002 je nadzorni svet tudi sprejel predlog uprave, da se 50 odstotkov čistega dobička leta 2001 v višini 81.435.154 SIT razporedi v druge rezerve iz dobička.

Nadzorni svet je na svoji redni seji 18. aprila 2002 podrobno obravnaval letno poročilo družbe za leto 2001 ter poročili pooblaščenega revizorja in aktuarja za leto

2001, ki sta ju izdelali revizijska družba Pricewaterhousecoopers in pooblaščen
aktuar g. Matjaž Musil.

Po preverjanju poročil je nadzorni svet ugotovil, da je družba v letu 2001 uspešno
izvajala načrtovano politiko in dosegla precejšnjo rast poslovanja. Revizijsko poročilo
z revizorjevim mnenjem potrjuje korektno vodenje poslovnih aktivnosti in uspešno
upravljanje s premoženjem družbe, ki je tudi v letu 2001 nadaljevala s krepitvijo
svoje finančne bonitete kot osnove za predviden nadaljnji razvoj SID, d.d.

Nadzorni svet je po obravnavi sprejel letno poročilo Slovenske izvozne družbe, d.d.,
za leto 2001.

V skladu z določbo 274.a člena Zakona o gospodarskih družbah je nadzorni svet
preveril tudi predlog za uporabo bilančnega dobička ter revizijsko poročilo, s kateri-
ma se v celoti strinja in nanju nima nikakršnih pripomb.

S sprejetim letnim poročilom Slovenske izvozne družbe, d.d., Ljubljana za leto 2001
in poročilom nadzornega sveta k letnemu poročilu, se seznanil skupščino Slovenske
izvozne družbe, d.d., Ljubljana na redni skupščini delničarjev Slovenske izvozne
družbe, d.d., Ljubljana.

mag. Darko Tolar
predsednik nadzornega sveta

Poudarki o poslovanju SID v letu 2001

- Osnovni kapital SID je konec leta 2001 znašal 9.323.540.000 SIT oziroma 42,1 milijona EUR* (razdeljen je na 932.354 delnic po nominalni vrednosti 10.000 SIT za delnico);
- kapital družbe pa je konec leta znašal 17.999.640.591 SIT (81,3 milijona EUR);
- revidirana knjigovodska vrednost delnice SID, d.d., Ljubljana na dan 31.12.2001 je znašala 19.305,59 SIT.

SID, d.d. je leto 2001 zaključila z dobičkom, pred obdavčitvijo v višini 211.318.526 SIT oziroma 954.424 EUR.

Čisti dobiček je bil za lansko leto ugotovljen v višini 162.870.309 SIT oziroma 735.607 EUR, bilančni dobiček družbe pa je za poslovno leto 2001 znašal 81.435.154 SIT oziroma 367.803 EUR. Uprava je ob soglasju nadzornega sveta razporedila 50 odstotkov ostanka čistega dobička v druge rezerve iz dobička, to je 81.435.154 SIT.

Družba je tako kljub temu, da je veliko vlagala v svoj razvoj, kadre, znanje in informacijski sistem, vsa leta svojega poslovanja poslovala z dobičkom. Poleg načela rentabilnosti, ki se je izrazilo v načrtovanem pozitivnem finančnem rezultatu poslovanja, je SID pri svojem poslovanju upoštevala tudi načela varnosti in likvidnosti, kar zagotavlja družbi dobro boniteto.

- Ob velikem povečevanju obsega poslovanja in s tem tudi izpostavljenosti o skrbi za varnost poslovanja družbe priča tudi raven oblikovanih dolgoročnih rezervacij, ki so po stanju na dan 31.12.2001 znašale 4.573.396.495 SIT (20.655.828 EUR).
- **Ob tem je bil lani tudi rezultat zavarovanja za državni račun zopet pozitiven, saj so premije za to zavarovanje (2,77 milijona EUR) presegale plačane škode (160.571 EUR) za dobrih 2,61 milijonov EUR** tako, da so se varnostne rezerve za to zavarovanje lani povečale in 31.12.2001 znašale 67,97 milijonov EUR (dodatno k temu so posebne varnostne rezerve za zavarovanje pred tečajnimi riski znašale 4,48 milijona EUR).

Tabela 1:
Osnovni podatki o SID
(1997 – 2001) v EUR

	1997	1998	1999	2000	2001
Število delničarjev	92	87	84	83	81
Osnovni kapital	49.125.000	49.350.000	47.251.000	44.082.000	42.110.000
Kapital	67.562.000	73.677.000	76.442.000	78.807.000	81.296.000
Dobiček	581.000	736.000	633.000	919.000	954.000
Dobiček/osnovni kapital					
kapital	1,2	1,5	1,3	2,1	2,3
Število zaposlenih	39	42	47	50	56

* Op.: Kjer ni posebej drugače navedeno se za prikazovanje podatkov o poslovanju SID v EUR uporablja protivrednost SIT, izračunana za poslovne podatke o stanju konec vsakega koledarskega leta po srednjih (končnih mesečnih) tečajih Banke Slovenije na zadnji dan v posameznem koledarskem letu (konverzija ECU v EUR po tečaju 1 : 1), tako da so za prikazovanje podatkov v evrih uporabljeni naslednji tečaji EUR: 31.12.1997: 186,7334 SIT; 31.12.1998: 188,9271 SIT; 31.12.1999: 197,3215 SIT; 31.12.2000: 211,5062 SIT; 31.12.2001: 221,4095 SIT); za ostale podatke o poslovanju pa so vrednosti izražene v EUR izračunane iz povprečnih mesečnih tečajev EUR v posameznem koledarskem letu, ki jih izračunava Banka Slovenije (1997: 180,3985 SIT; 1998: 186,2659 SIT; 1999: 193,6253 SIT; 2000: 205,0316 SIT; 2001: 217,1851 SIT). Za podatke o rasti poslovanja in primerjave obsega poslovanja po posameznih letih ter za izračune raznih indeksov so, v kolikor ni v tekstu posebej drugače navedeno, uporabljeni podatki o poslovanju v SIT.

Družba je tudi lani močno povečala obseg poslovanja na obeh glavnih področjih svojih dejavnosti – zavarovanja in financiranja gospodarskih poslov.

- Skupna vrednost vseh zavarovanih poslov SID se je lani povečala za 40 odstotkov, ter leta 2001 znašala 1.624 milijonov EUR (kar je po začasnih uradnih podatkih 13 odstotkov celotnega slovenskega izvoza);
 - obseg poslov SID za državni račun se je lani povečal za skoraj 14 odstotkov in znašal 936,3 milijonov EUR,
 - obseg zavarovanj za lasten račun SID, d.d. pa se je lani povečal kar za 42 odstotkov in znašal v EUR 1.219 milijonov.
- Povečale (za 18 odstotkov) so se tudi skupne premije za zavarovanje, ki so znašale 6,7 milijonov EUR, povečal pa se je obseg skupnih plačanih škod (za 37 odstotkov), ki so lani tako znašale 2,46 milijona EUR, slednje odraža sicer manjše plačane škode iz zavarovanja za državni račun glede na leto prej, pri čemer pa so se lani škode iz zavarovanj pred kratkoročnimi komercialnimi (marketabilnimi) riziki za lasten račun SID, d.d., precej povečale (68 plačanih škod v skupni vrednosti 2,3 milijona EUR), vendar je bil lani tudi rezultat zavarovanja za lasten račun družbe pozitiven (plačane škode so predstavljale 59 odstotkov premij za to zavarovanje).

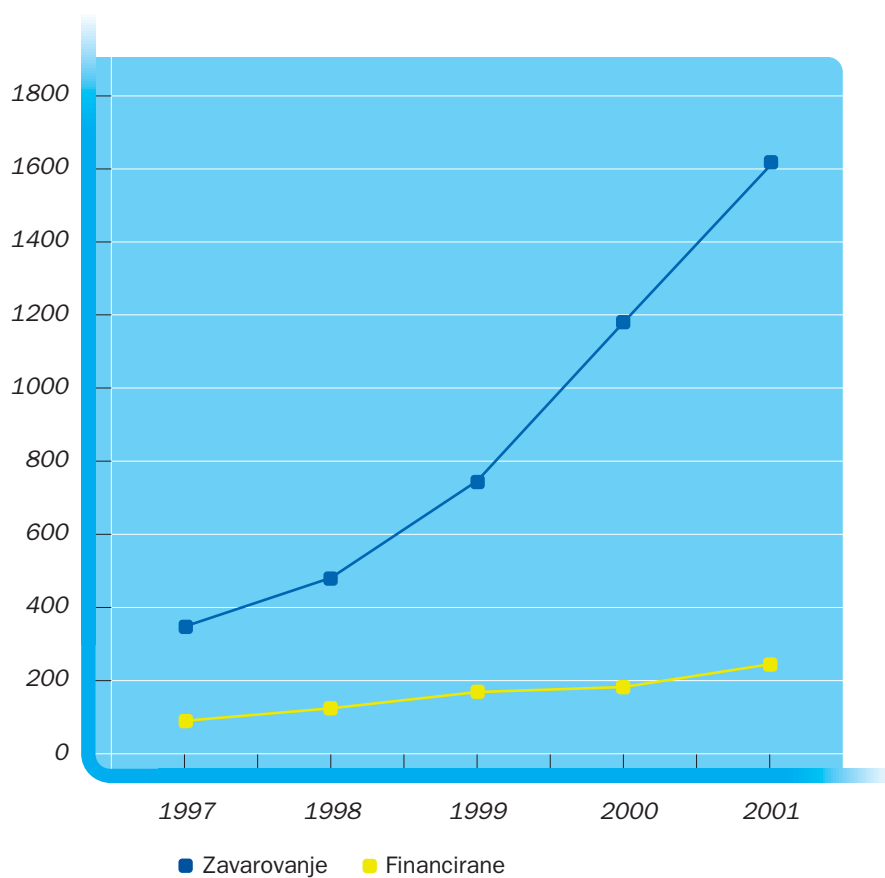
Ob tem je družba lani povečala tudi obseg svojega poslovanja na področju financiranja izvoznih poslov in investicij v tujini. SID je tako lani financirala 1117 poslov 398 podjetij,

- pri čemer se je financiranje SID po stanju na dan 31.12.2001 glede na leto prej povečalo za skoraj 30 odstotkov in
- znašalo 50,6 milijard SIT (228,8 milijonov EUR).

SID je tudi lani nudila slovenskim podjetjem in bankam vire za financiranje mednarodnih gospodarskih poslov pod ugodnimi pogoji, ki so jim omogočali konkurenčno nastopanje na zahtevnih tujih trgih.

SID je lani nadaljevala z že leta 1999 začetim izvajanjem programa zadolževanja na mednarodnem finančnem trgu. Z najetimi sindiciranimi posojili si SID ob garancijah Republike Slovenije zagotavlja ugodne dolgoročne vire sredstev ter slovenskim podjetjem omogoča financiranje mednarodnih gospodarskih poslov tudi v tujih valutah.

Slika 1:
Obseg zavarovanih poslov
ter financiranje SID
(stanje 31.12.) – v mio EUR

1994

Marjan Kramar postane ob predsedniku dr. Zlatku Muršču član uprave.

Začetek skokovite rasti obsega zavarovanega izvoza.

Ustanovitveni kapital SID (tretji obrok) je v celoti vplačan.

Načrtno in pospešeno izobraževanje zaposlenih.

Intenzivni stiki s članicami Bernske unije.

Obseg izdanih garancij preseže 200 M USD.

Zaradi omejenih sredstev nizek odstotek refinanciranja.

Druga anketa med slovenskimi izvozniki.

Izplačana prva zavarovalnina; kasneje izplačana prva škoda v Iranu.

Zimske olimpijske igre - norveški Lillehammer. Tri bronaste medalje - Katja Koren v slalomu, Alenka Dovžan v alpski kombinaciji, Jure Košir v slalomu.

Afera Depala vas. Uspešna parlamentarna interpelacija proti obrambnemu ministru Janezu Janši; potesti pred parlamentom.

Jure Šterk, samotni jadrallec, objadra svet.

Košarkarski klub Smelt Olimpija osvoji evropski pokal.

Britta Bilač na evropskem atletskem prvenstvu osvoji zlato medaljo.

Donacija kiparja Janeza Boljke galeriji Božidar Jakac v Kostanjevici na Krki.

Srečanje predsednikov Madžarske, Češke in Slovenije; Goenez Arpad, Vaclav Havel ter Milan Kučan.

V času, ko je upravni odbor SID štel dvakrat več ljudi kot je bilo v njej zaposlenih, je bilo odločanje o zavarovanju poslov dvakrat težko. Prva težava je bila ta, da je bilo kljub ostanku spomina na JUBMES* vedenje o SID skromno, zaradi težav, v katerih so se znašli velikani, kot so (bili) TAM, Hidromontaža, Metalna, Litostroj in drugi, pa tudi pravih poslov ni bilo. Drug problem pa je bil, da so tisti, ki so do SID prišli, na nek način, bodisi že bili v težavah, bodisi so jih z veliko gotovostjo pričakovali.

Razmere še najbolje ilustrira prvih nekaj izdanih zavarovalnih polic, ki so vse krile rizike nehonoriranja akreditivov iranskih bank. V tistem obdobju so zaradi iranskih plačilnobilančnih težav njihove banke s plačili zamujale tudi več kot šest mesecev.

Ker SID lastnih izkušenj ni imela in ker so bile sestrške agencije (HERMES, SACE, COFACE) zaradi lastnih težav z Iranom z nasveti zelo rezervirane, ni bilo druge izbire kot zgledovanje po privatnem zavarovalnem trgu (Lloyds).

Zavarovalne police so tako zaradi že registriranih zamud vsebovale določilo o dvakrat daljši čakalni dobi (12 mesecev), povečanem lastnem deležu (30% namesto 15%) in premijo, kot jo je takrat obračunaval privatni zavarovalni trg in je znašala za današnje čase nepojmljivih 6% (za kratkoročne posle).

Zanimivo je, da je dva zavarovana posla financirala avstrijska banka - takratna Handelsbank, ki je kot prva tudi preverila kvaliteto zavarovalne police. Manjša od obeh zavarovalnih polic je bila tudi že prva škoda in čez nekaj mesecev tudi prvi pravi regres. Dolgovani znesek je namreč iranska banka na koncu plačala v celoti.

Tri police - ena škoda je bil seveda rezultat, ki bi lahko ob bolj črnem razpletu ogrozil celotno zavarovalno shemo.

Potrebno je bilo zelo veliko pojasnjevanja in odgovorov na vprašanje kot na primer, zakaj pa ste sploh zavarovali tako rizične posle, oziroma zakaj pa raje ne zavarujete akreditivov boljših bank, itn.

Tako nabiranje izkušenj je SID seveda koristilo, saj si bolj kot tisto, kar piše v priročniku, zapomniš tisto, kar se je zgodilo tebi, ali če povzamem odgovor, ki ga je na vprašanje kolegov iz novonastajajočih agencij na seminarju v COFACE, ki je glasilo "Kako naj mi to počnemo, če pa nimamo nobenih izkušenj?", dala gospa Chantal Dutheil, "We can give you some basic principles here, but your experience will come!".

Lado Artnik
Član uprave SID

Strategija razvoja SID

Vlada Republike Slovenije je že leta 1999 sprejela strategijo razvoja sistema zavarovanja in financiranja izvoza v Republiki Sloveniji in strateške dokumente ter načrte razvoja SID, ki jih je nadzorni svet družbe obravnaval v letih 1997, 1998, 1999 in 2001.

Skladnost z mednarodnimi pravili o izvoznih kreditih

Za razvoj sistema zavarovanja in financiranja izvoza v Republiki Sloveniji so brez dvoma pomembni mednarodni dogovori v okviru Svetovne trgovinske organizacije (WTO), dogovori članic Mednarodne zveze zavarovateljev kreditov in investicij (Bernska unija) ter tudi pravila o izvoznih kreditih Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (zlasti t.i. Konsenz OECD, katerega pravil se drži tudi SID, čeprav zaenkrat Slovenija še ni članica te mednarodne organizacije, vključno z zadnjim Knaepenovim paketom in procesom harmonizacije premijskih stopenj OECD), ki jih skupaj z njenimi drugimi pravili v svoje predpise (*acquis communautaire*) prevzema tudi Evropska unija (EU).

Strategija razvoja SID, med drugim upošteva tudi potrebe in možnosti slovenskega gospodarstva, razvitost domačega finančnega sektorja, sedanjo in bodočo notranjepravno regulativo, omenjena mednarodna pravila na področju izvoznih kreditov, sodobno prakso in trende v svetu na področju zavarovanja in financiranja mednarodnih gospodarskih poslov, ter bodoče članstvo Slovenije v EU, do katerega naj bi prišlo predvidoma leta 2004.

Na podlagi omenjene strategije se SID intenzivno pripravlja na popolno prilagoditev sistema zavarovanja in financiranja izvoza pravilom, ki bodo za Slovenijo veljala po njeni vključitvi v EU. V tem okviru v SID potekajo strokovne priprave na nekatere potrebne spremembe pri zavarovanju in financiranju izvoza, zlasti na področju pogojev za zavarovanje srednjeročnih kreditov, trgovine na področju skupnega trga, skupnega zavarovanja z drugimi IKA, izmenjave informacij znotraj EU, preobrazbe sedanjega programa izravnave obresti (PIO), in podobno.

Omenjena strategija razvoja SID vsebuje cilje in naloge, ki jih lahko v grobem strnemo v pet točk:

Rast in razvoj storitev

◆ Kot pogoj za dinamiko in modalitete nadaljnega razvoja SID je v ospredju strategije njenega razvoja postavljena zlasti ustrezna rast obsega poslovanja na trgih doma in v tujini ter kvaliteta in razvoj storitev SID, tako na področju njenih osnovnih, kot tudi drugih dejavnosti, vključno z uvedbo nekaterih novih.

Ob nadaljnjem razvoju elektronskega poslovanja bo tako SID

- razvijala svojo ponudbo v smer storitvenega kreditnega zavarovanja, ki bo ob bok prevzemanju tveganj oziroma zavarovanju pred tveganji neplačil dodajalo tudi kvalitetne in ažurne kreditne informacije, izterjavo dolgov, svetovanje na področju upravljanja z tveganji in druge spremljajoče poslovne storitve,
- pri čemer bo SID razvila tudi sintetičen produkt zavarovanja in odstopa - prevzemanja trgovinskih terjatev, ki bo strankam na voljo kot hibriden produkt in tudi po modulih,
- ponudba modernih in tudi sofisticiranih finančnih instrumentov SID pa bo tudi posebej krojena potrebam strank in zahtevam poslovnih transakcij.

Prenos marketabilnih zavarovanj v specializirano kreditno zavarovalnico

- ◆ Naslednji cilj strategije je preobrazba obstoječega sistema zavarovanja in financiranja izvoza v Sloveniji ter postopen umik države s področja zavarovanja marketabilnih tveganj, ki se na splošno lahko zavarujejo na zasebnem (po)zavarovalnem trgu, kar bo narekovalo postopno preobrazbo SID in ustanovitev specializirane kreditne zavarovalnice z izbranimi domačimi in tujimi ključnimi oziroma strateškimi partnerji.

SID ima že vrsto let poslovanje za državni račun transparentno ločeno od poslovanja za lasten račun, pri čemer za svoje zavarovalniško poslovanje, ki ga izvaja za lasten račun, uporablja pravila iz zakona o zavarovalništvu, za njeno drugo finančno poslovanje pa se uporabljajo predvsem predpisi, ki veljajo za banke. Nov zakon o zavarovalništvu - ZZavar (Ur. l. RS, št. 13/00, 91/00 in 21/02) predvideva, da bo nova kreditna zavarovalnica v celoti poslovala po tem zakonu. V danem prehodnem obdobju, ki bo trajalo do vstopa Slovenije v EU, pa se bodo za zavarovalniško poslovanje SID za njen lasten račun določila zakona o zavarovalništvu uporabljala smiselno (335. člen).

Privatizacija in povečanje varnostnih rezerv

- ◆ Nadalje je v sprejeti strategiji načrtovana tudi postopna privatizacija SID, d.d., Ljubljana. Ta bo po zakonu o izvrševanju proračuna Republike Slovenije za leto 2002 (Ur. l. RS, št. 103/01) v prvi fazi v skladu z odločitvami lastnikov potekala v obliki odprodaje določenega dela delnic, ki jih ima v lasti Republika Slovenija, domačim ključnim partnerjem, v prvi vrsti bankam in zavarovalnicam oziroma sedanjim delničarjem ter morebitnim institucionalnim investitorjem.

Na podlagi zadnjih sprememb zakona o SID (Ur.l. RS, št. 99/99) bodo s sredstvi kupnin za s strani države prodane delnice SID povečane varnostne rezerve (na podlagi omenjenega zakona (12. člen) in pogodbe z Ministrstvom za gospodarstvo te predstavljajo dolgoročno obveznost SID, d.d., Ljubljana do države) za kritje škod iz naslova zavarovanja pred nemarketabilnimi tveganji, ki ga SID izvaja za račun države, s čimer bo SID povečala svoje zavarovalne kapacitete in možnosti za dajanje zavarovalnih kritij.

Nov zakon o zavarovanju in financiranju mednarodnih gospodarskih poslov

◆ Ob vsem tem v skladu s sprejeto strategijo potekajo tudi vzporedne priprave na sprejem novega sistemskega zakona o zavarovanju in financiranju mednarodnih gospodarskih poslov (ZZFMGP), ki je sedaj še v vladni proceduri in ki bo nadomestil sedaj veljavna zakon o SID ter zakon o jamstvih države za zadolževanje za potrebe financiranja izvoza.

Nova agentska pogodba med SID in državo

◆ Na podlagi omenjenega zakona pa bo sklenjen tudi nov dolgoročen dogovor med pristojnim ministrstvom in SID o izvajanju storitev zavarovanja v imenu in za račun države ter o upravljanju novega programa izravnave obresti (PIO).

Gospodarska gibanja v svetu

Trendi v svetovnem gospodarstvu oziroma v večini slovenskih pomembnejših gospodarskih partneric v letu 2001 niso bili ugodni. Gospodarska rast v državah OECD se je vseskozi upočasnjevala, uvozno povpraševanje zmanjševalo, visoke cene primarnih proizvodov pa so začele občutneje padati šele po 11. septembru. Rast BDP v svetu se naj bi lani po ocenah IMF upočasnila na vsega 2,6 odstotka (po nekaterih novejših ocenah pa celo na 1,2 odstotka), kar je najnižje po letih 1973-74, ko je zastoj povzročila rast cen nafte. Svetovna trgovina z blagom in storitvami naj bi se lani povečala za 2,7 odstotka (v dolarjih se je zmanjšala za 2,3 odstotka), od tega v razvitih državah le za 1,7 odstotka, primanjkljaji na tekočih računih pa so se povečali (na 0,6 odstotka svetovnega BDP). Zaradi pešanja gospodarske rasti, težav in kriz v nekaterih državah (na primer Turčija, Argentina), povečanja negotovosti in iskanja varnejših naložb, so bili tokovi kapitala v države v razvoju (v višini 163 milijard USD) prvič po sedemnajstih letih manjši od odtokov (za 1,5 milijarde USD).

Razlogov za upočasnjevanje gospodarske rasti v svetu je več in se prepletajo, njihove korenine pa segajo vsaj v leto 2000, ko so se začeli zmanjševati podjetniški dobički, precenjena vrednost delnic, predvsem v družbah informacijskih tehnologij, pa padati. Opazno in za dlje se je povečala cena nafte, monetarna politika v ZDA in v Evropski uniji (EU) pa se je zaostri zaradi pregretega domačega povpraševanja in strahu pred inflacijo. Razsežnosti globalizacije so se pokazale v jasnejši luči, saj se je recesija iz ZDA širila tudi v druge regije, predvsem v gospodarstva, ki so tesneje povezana z ameriškim (v EU, Latinsko Ameriko in na Japonsko, ki pa jo še bolj od ameriške recesije pestijo slaba bančna posojila, visok javni dolg, deflacija in drugo). Med najpomembnejšimi slovenskimi gospodarskimi partnericami se je BDP v EU po ocenah v letu 2001 povečal le za 1,5 odstotka (v Nemčiji celo samo za 0,6 odstotka), v ZDA za 1,1 odstotek, v državah CEFTA pa za 2,3 odstotka. V državah JV Evrope oziroma Z Balkana, kjer so oboroženi spopadi do konca lanskega leta prenehali (ob trajnejšem miru bodo ta gospodarstva v prihodnjih letih lahko relativno hitro rasla, marsikje bo pri njihovem razvoju potrebna tuja pomoč, na daljši rok pa bodo brez uspešnega prestrukturiranja gospodarstva in ustrezne makroekonomske politike lahko imela tudi občutnejše plačilnobilančne probleme) naj bi bila lani rast BDP 3,5 odstotna, v Rusiji, ki se je vsaj po statističnih podatkih kot kaže izvila iz krize, pa 5 odstotna. Razvite države so na upočasnjeno gospodarsko rast odgovorile dokaj hitro; še posebej je bilo to opazno po 11. septembru, ki je zagrozil z eskalacijo oboroženih spopadov, krizo zlasti v letalski, zavarovalniški in turistični industriji, visokimi cenami nafte, močnim zmanjšanjem potrošnje in nestabilnostjo trgov ter negotovostjo, ki vpliva na porast rizičnih premij ter zmanjševanje posojil in investicij. Makroekonomske politike so od druge polovice leta 2001 manj restriktivne, obrestne mere so se znižale (v svetu povprečno za 232 bazičnih točk) in so sedaj v tej generaciji rekordno nizko, v teku ali napovedane so davčne in druge fiskalne spodbude, skromna rast proizvodnje pa je v obdobju januar 2001 - januar 2002 znižala ceno nafte za 34 odstotkov in ostalih primarnih proizvodov za 14 odstotkov.

Nekatere posledice 11. septembra

Dogodki, kot so bili teroristični napadi v New Yorku in Washingtonu 11. septembra 2001, odgovor na Srednjem Vzhodu ter negotovost, povezana z morebitno eskalacijo nasilja, so vsekakor močno vplivali na svetovno gospodarstvo, hkrati pa tudi na zavarovalniško industrijo v svetu ter na percepcijo rizikov in močnejše izraženo potrebo po gospodarski varnosti s strani udeležencev poslovnih transakcij.

Neposredne škode, ki so jih zaradi teh tragičnih dogodkov utrpeli nekatere zavarovalnice in pozavarovalnice (te naj bi znašale 40 milijard USD, govori pa se tudi o 50 in celo 75 milijardah USD), so težko primerljive celo s katastrofami, kot je bil slabih deset let nazaj na primer hurikan Andrew. Kot posledico lahko opazimo spodjedanje kapitala prizadetih zavarovalnic in izdajo novih delnic, zmanjšanje kapacitet zasebnega pozavarovalnega trga in omejitve ponudbe zavarovalnih kritij, ki se kaže v povišanju premijskih stopenj (trg torej ni več mehak, premije pa naj bi že prej marsikje dosegle spodnje meje) in s tem povezanim vstopom novih igralcev na trg, zlasti pa tudi v omejitvah glede vrst in obsega razpoložljivih zavarovalnih kritij. Povečanje premij namreč dostikrat ne pomaga, saj je v velikih rizikih povpraševanje po zavarovanju neelastično na cene. Začenjajo se tudi razprave o vlogi držav pri prevzemanju nekaterih rizikov – »zavarovatelj v skrajni sili« (insurer of the last resort). V preteklosti smo bili namreč pri kreditnem zavarovanju in pri zavarovanju pred političnimi riziki marsikje priča rastoči vlogi zasebnega (po)zavarovalnega trga, kljub njegovi cikličnosti, in postopnemu umiku držav s področji zavarovanj pred t.i. marketabilnimi riziki.

Po drugi strani pa taki dogodki žal, podobno pa je na primer tudi ob poslabšani plačilni disciplini, verigi stečajev (učinek domin) ali težavah podjetij in kolapsih, kot na primer Enron in nekateri drugi, spreminjajo tudi percepcijo in zavedanje rizikov pri zavarovancih ter vplivajo na večjo potrebo po gospodarski varnosti. Taki dogodki so za zavarovalnice, ki se ukvarjajo z zavarovanjem takih »eksotičnih« rizikov, v nekem smislu tudi »dobra novica«. Koristnost dobrine – z zavarovanjem zagotovljene gospodarske varnosti – namreč za povpraševalce s tem nedvomno raste, kar tudi na slovenskem trgu vpliva na rast povpraševanja po zavarovanju kreditov in investicij. Vendar je ta na drugi strani odvisna tudi od razpoložljivega dohodka povpraševalcev, pri čemer je zavarovanje superiorna dobrina (povpraševanje po njej raste z velikostjo razpoložljivega dohodka), tako da morebitna recesija in pritisk na stroške podjetij nista v prid povečanemu povpraševanju po zavarovalnih kritijih.

Ti vplivi in njihov neto učinek bodo seveda imeli pomemben vpliv na nadaljnji razvoj trga kreditnih zavarovanj v Sloveniji; še bolj od tega pa posttranzicijska faza in konsolidacija lastništva v slovenskih podjetjih, ko bo z odgovorno upravljalno in jasno ter ustrezno lastniško strukturo v slovenskih podjetjih tudi upravljanje z riziki dobilo pomen, ki ga ima tudi v drugih razvitih gospodarstvih.

Gospodarska rast v ZDA je začela oživljati pred koncem leta 2001, v Evropi pa bo po napovedih to konec prve četrtine letošnjega leta; v nasprotju z ZDA tu podjetniški dobički namreč še ne rastejo, nezaposlenost se ne povečuje, plače pa so še vedno v vzponu, kar vodi k manjšim investicijam ter nižji produktivnosti in zmanjšani konkurenčnosti. Uvozno povpraševanje v slovenskih najpomembnejših partnericah se naj bi po ocenah v letu 2002 povečalo za 2,9 odstotka, pri čemer bo pomembno predvsem napovedano oživljanje proizvodnje in uvoza v Nemčiji ter ohranjanje sedanje ravni uvoza v Avstriji in Rusiji. Po mnenju večine analitikov pa bo svetovno gospodarstvo prešlo v fazo hitrejše rasti šele v letu 2003.

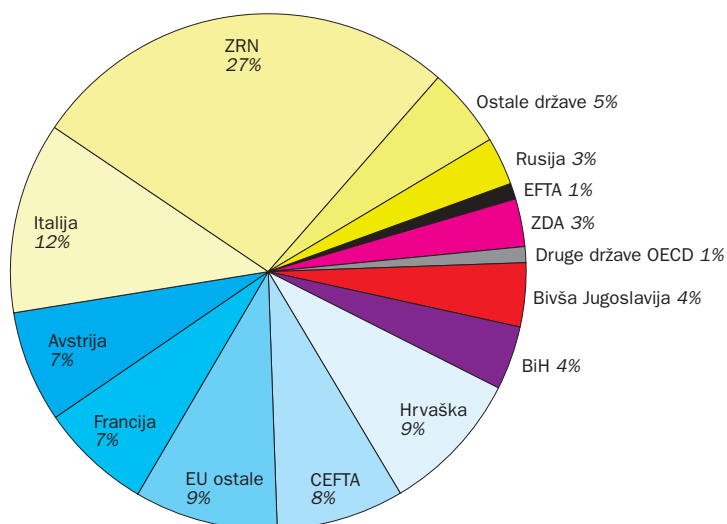
Slovensko gospodarstvo v letu 2001

Rast slovenskega gospodarstva, ki je relativno razvito (slovenski BDP / prebivalca je nekje na ravni manj razvitih držav članic EU in dosega 71 odstotkov povprečnega v EU), je bila kljub nekaterim neugodnim okoliščinam v svetovnem gospodarstvu v letu 2001, relativno solidna (po ocenah okoli 3 odstotna; rast industrijske proizvodnje pa je bila 2,9 odstotna) in je med najvišjimi v Evropi. Zaradi majhnosti in odprtosti gospodarstva pa jo v največji meri poganja tuje povpraševanje oziroma izvoz. Zaradi ohlajanja tujega povpraševanja se je stopnja rasti izvoza lani sicer zmanjšala, kljub temu pa se je realna rast izvoza v letu 2001 ohranila na visoki ravni (po preliminarni uradni oceni 7,2 odstotka). To je bilo posledica značilnega približno polletnega zamika med upočasnitvijo rasti izvoznih trgov in dejanskim zmanjšanjem tujih naročil, na drugi strani pa povečevanja izvoza na trge JV Evrope in Rusije.

Izvoz – rast in prodor na nove trge

Slovenska zunanja trgovina je tako po panogah kot po proizvodni in geografski strukturi precej diverzificirana. Med izvoznimi trgi so daleč najpomembnejši trgi držav EU, kamor je bilo (ob lanskoletni 3,2 odstotni rasti izvoza v te države) po predhodnih podatkih v letu 2001 namenjenih več kot 62 odstotkov slovenskega blagovnega izvoza (v tem okviru so najpomembnejše zunanjetrgovinske partnerice Nemčija, Italija, Avstrija in Francija), Poleg nekaterih drugih držav OECD so za Slovenijo pomembni zlasti tudi trgi Hrvaške (8,6 odstotkov) in ostalih držav na ozemlju nekdanje Jugoslavije, Rusije in CEFTA. Relativni pomen slednjih držav za slovensko gospodarstvo se je v letu 2001 okrepil, kar se kaže v povečanju njihovega deleža v slovenskem blagovnem izvozu. Takšna regionalna preusmeritev slovenskega izvoza je bila ob umirjanju konjunktura na trgih EU spodbujena z ugodnimi gospodarskimi gibanji v državah S Evrope ter Rusiji in s stabilizacijo političnih in gospodarskih razmer v JV Evropi, kar je bilo spodbudno tudi za slovenske neposredne investicije v teh državah. Te postajajo namreč vse bolj pomemben dejavnik pri nadaljnji internacionalizaciji slovenskega gospodarstva in pri vračanju slovenskih podjetij na trge JV Evrope. Leta 2001 je ob precejšnjem povečanju tujih vhodnih investicij Slovenija zabeležila tudi rekordnih 176 milijonov USD izhodnih investicij, tako da so se celotne izhodne investicije ob koncu leta 2001 že približale 800 milijonom USD.

Slika 2:
Geografska usmerjenost
slovenskega blagovnega
izvoza (2001)

Gospodarska gibanja je v Sloveniji v letu 2001 poleg dejavnikov mednarodnega okolja zaznamovala skromna domača potrošnja, še zlasti, prvič po letu 1992, pa smo lani lahko opazili tudi usihanje investicijske aktivnosti, ki so odigrale pomembno vlogo med dejavniki gospodarske rasti v drugi polovici devetdesetih let. Delež investicij v osnovna sredstva v BDP se je od leta 1995 tako povečal z 21,4 na 27,4 odstotka leta 1999, naslednje leto se je investicijska aktivnost močno umirila, neugodni trendi pa so se v letu 2001 nadaljevali (na podlagi razpoložljivih podatkov je obseg investicijske aktivnosti v letu 2001 realno celo nekoliko upadel). Glede na krepitev uvoza investicijske opreme proti koncu leta 2001, zmerni optimizem slovenskih podjetnikov glede ponovnega hitrejšega oživljanja gospodarske aktivnosti v drugi polovici leta in v državnem proračunu za leto 2002 predvidena sredstva, namenjena za investicije, je v letu 2002 pričakovati zaustavitev neugodnih gibanj in ponovno rast investicij.

Rast zaposlenosti po letu 1999 se je tudi lani nadaljevala (bila je 1,7 odstotna). število registriranih brezposelnih je v povprečju leta padlo na 11,6 odstotka aktivnega prebivalstva, še naprej pa upada tudi število anketnih brezposelnih (po metodologiji ILO se je ta v drugem in tretjem četrtletju znižala celo pod 6 odstotkov).

Tabela 2:
Slovensko gospodarstvo-
izbrani gospodarski
indikatorji ter ocene in
napovedi (1999 – 2002)

	1999	2000	2001*	2002*
<i>BDP</i>				
- (v M USD)	20.071	18.122	18.840	20.412
- per capita (v USD)	10.109	9.105	9.443	10.257
- (realne) stopnje rasti (v %)	5,2	4,6	3,0	3,3
<i>Izvoz</i>				
- realne stopnje rasti (v %)	1,7	12,7	7,2	4,7
- blaga	8.623	8.808	9.342	10.015
- storitev	1.899	1.886	1.946	1.936
<i>Tekoči račun</i>				
- saldo (v M USD)	- 782,6	- 611,5	- 66,9	- 253
- saldo (v % od BDP)	- 3,9	- 3,4	- 0,3	- 1,2
Stopnje brezposelnosti (ILO; v %)	7,6	7,0	6,3	6,1
Inflacija (CPI; letno povprečje; v %)	6,1	8,9	8,4	6,9
Javnofinančni primanjkljaj (v % od BDP)	0,6	1,4	1,4	2,6

Ugodna plačilna bilanca

Zunanje neravnotežje se je v letu 2001 zaradi izboljšanja pogojev menjave (*terms of trade*) in ohranjanja dinamične rasti izvoza ter skromnejše domače potrošnje precej zmanjšalo. Po preliminarnih podatkih za leto 2001 se je blagovni primanjkljaj glede na leto prej zmanjšal na 622 milijonov USD, primanjkljaj tekočega računa plačilne bilance pa se je tudi zaradi večjega presežka v storitveni menjavi s tujino zmanjšal s 612 milijonov USD leta 2000 na komaj 67 milijonov USD leta 2001.

V letu 2001 se je bistveno izboljšala tudi struktura in pritoki na kapitalskem in finančnem računu, zadolževanje je naraščalo manj dinamično kot leto prej (zadolževanje podjetij in bank v tujini je bilo celo manjše), precej pa so se povečale neposredne tuje investicije, ki so dosegle rekordnih 442 milijonov USD (zlasti v bančni sektor, telekomunikacije in prehrambeno industrijo). Izraziteje so se povečevali tudi odtoki kapitala v tujino (izplačila državnih evroobveznic iz leta 1996, večji obseg neto komercialnih kreditov tujini, večje neposredne in *portfolio* investicije, povezane z liberalizacijo kapitalskih tokov). Glede na skoraj izravnani saldo na tekočem računu so relativno veliki neto pritoki kapitala omogočili povečanje skupnih deviznih rezerv, ki so konec decembra 2001 znašale že več kot 5,7 milijarde USD, kar je za 1,4 milijarde USD več kot konec leta 2000 in kar zadošča za pokrivanje šestmesečnega uvoza. Izboljšal se je tudi koeficient pokritja zunanjega dolga (konec leta 2001 je skupni državni zunanji dolg znašal 6,7 milijard USD) z deviznimi rezervami (iz 0,704 konec leta 2000 na 0,854).

* Viri: Statistični urad RS, Banka Slovenije, UMAR
ocene/preliminarni podatki/napovedi

Monetarna politika

Ugodna gibanja v tekočem računu plačilne bilance ter pritoki deviz, povezani s prodajami kapitalskih deležev v domačih podjetjih in menjavo valut dvanajstih evropskih držav v evre, so vplivali na gibanja deviznih tečajev v letu 2001. Banka Slovenije se je v sistemu uravnanih drsečih tečajev z različnimi instrumenti ukvarjala s sterilizacijo teh deviz, pri čemer bi ob presežni ponudbi deviz seveda večji realni apreciacijski trendi domače valute lahko ogrozili konkurenčnost izvoznikov na tujih trgih. Pritok deviz pa je vplival tudi na naraščanje denarnih agregatov. Rast denarnega agregata M3, kot bližnjega cilja monetarne politike, je že zgodaj dosegla zgornjo mejo cilja za leto 2001 (rast med 11 in 17 odstotki), nato pa jo je tudi presegla, v zadnjem četrtletju že za 6,9 odstotne točke.

Povprečna letna inflacija se je tudi v letu 2001 ohranjala na ravni med 8 in 9 odstotki. Zunanji dejavniki (naraščajoče cene naftnih derivatov in surovin na svetovnem trgu, krepitev USD) so še nekoliko izraziteje vplivali na rast cen v prvi polovici leta 2001, sicer pa so za inflacijo tekom leta postajali vse pomembnejši notranji dejavniki, ki so vplivali na rast cen hrane in komunalnih storitev ter tudi cen goriv za prevoz in ogrevanje, kot posledice poviševanja trošarin. Kot rezultat še vedno visoke inflacije in indeksacije denarnih obveznosti v domači valuti so kljub zniževanju tudi obrestne mere na slovenskem trgu še vedno visoke (realne obrestne mere za kratkoročne in srednjeročne kredite so na primer decembra 2001 znašale okrog 6 oziroma 7,9 odstotkov, nominalne pa 13,7 oziroma 15,8 odstotkov).

Fiskalna politika

Na gibanja javnofinančnih prihodkov v letu 2001 je vplivalo skromno domače trošenje, večji izvoz in nizek uvoz, zato so bili prihodki od DDV nižji od načrtovanih, višji od načrtovanih pa so bili prihodki od trošarin. Na drugi strani so bili javnofinančni prihodki, ki so odvisni od (lani rastočih) plač, večji. Na strani javnofinančnih odhodkov je bila dosežena realizacija po oceni nižja od predvidene ob pripravi proračuna, višji od predvidenih so bili zlasti odhodki za pokojninsko in zdravstveno zavarovanje. Po oceni je javnofinančni primanjkljaj v letu 2001 tako znašal okrog 1,4 odstotka BDP, kar je enako kot leta 2000. Ob majhnem javnem dolgu (državni dolg je konec leta 2001 po ocenah znašal 25,9 odstotkov BDP) to pomeni, da Slovenija izpolnjuje oba fiskalna konvergenčna kriterija za vstop v Evropsko monetarno unijo, kar bi bilo lahko po znižanju inflacije in obrestnih mer ter fiksiranju tečaja SIT in vstopu v ERM-2 možno predvidoma v dveh letih po včlanjenju Slovenije v EU.

Slovenski bančni in zavarovalniški sektor

Slovenski finančni sektor je kljub uspešni sanaciji bank, liberalizaciji finančnih storitev in prostemu pretoku kapitala ter povečani konkurenčnosti, ko je na trgu vse več tudi modernih finančnih produktov, regulativa, standardi varnega poslovanja in nadzor pa so praktično že popolnoma prilagojeni zahtevam *acquis communautaire* EU, po zahodnih standardih še vedno potreben hitrejšega razvoja (koncentracija in globina), da bo sposoben nuditi kvalitetne finančne storitve in uspešno konkurirati na skupnem evropskem trgu.

Bančni sektor, kjer je v Sloveniji konec leta 2001 delovalo 20 komercialnih bank in ena (tuja) podružnica, je lani po nerevidiranih podatkih beležil 5,4 odstotno zmanjšanje čistih obrestnih prihodkov, povečanje stroškov za 10,4 odstotke, neto rezervacij za 21,2 odstotke, več kot prepolovil pa se je tudi dobiček pred obdavčitvijo. Tuja konkurenca je na trgu že danes vse močnejša, bančni sektor se bo še naprej konsolidiral, s programom privatizacije dveh največjih danes še državnih bank, ki je bil sprejet maja 2001, pa vlada zasleduje cilje večje učinkovitosti domačih bank in tudi njihovega prodora na tuje trge.

Podobno je stanje tudi na slovenskem hitro rastočem in relativno razvitem ter precej koncentriranem zavarovalniškem trgu. Stopnja penetracije (leta 2000 - 4,8 odstotkov) je že na ravni nekaterih držav EU, premije pa rastejo hitreje kot BDP (leta 2001 za 19,5 odstotkov), ob čemer je bila hitra rast opazna zlasti na področju življenjskih zavarovanj (33 odstotkov). Ob sprejetju novih, s pravili EU skladnih, zavarovalniških predpisov pa že dolgo zamuja privatizacija nekaterih zavarovalnic, zlasti vodilne slovenske splošne zavarovalnice (ki ima približno 40 odstotni tržni delež), kar lahko ogrozi rast in razvoj slovenskega zavarovalništva ter negativno vpliva tudi na druge finančne sektorje.

Trg kreditnih zavarovanj

Ob hitri rasti življenjskih zavarovanj je opazna tudi zelo hitra in kontinuirana rast kreditnih zavarovanj, predvsem zavarovanja kratkoročnih trgovinskih terjatev. Danes lahko rečemo, da se je prej kot v desetih letih obstoja SID ta trg v Sloveniji že uspel lepo razviti, čeprav celotno kreditno zavarovanje predstavlja v vseh obračunanih bruto premijah le 2,4 odstotka, in da je kreditno zavarovanje danes med veliko slovenskimi podjetji in bankami že spoznano in cenjeno ter sprejeto kot izredno učinkovit instrument zaščite pred riziki neplačil, ki podjetjem omogoča konkurenčno ponudbo in rast prodaje na odloženo plačilo, pri čemer jim zagotavlja vso potrebno gospodarsko varnost. To storitev na slovenskem trgu ponujajo tri domače zavarovalnice, pri čemer je SID vodilna in edina specializirana za to vrsto zavarovanj; drugi dve sta splošni zavarovalnici, katerima je kreditno zavarovanje (izvzeti pa so tu potrošniški krediti) bolj dopolnitev njune druge ponudbe in kot tako marginalen del njunega celotnega portfelja.

1995

Spremembe zakona o SID - kritje tudi kreditov kupcem - uvedba zavarovanja pred srednjeročnimi komercialnimi riziki.

Zakon o uporabi sredstev pridobljenih iz naslova kupnine na podlagi zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij - dokapitalizacija SID.

EBRD financira tehnično pomoč, ki jo SID nudijo avstrijski konzultanti.

Sprejem srednjeročnega poslovnega načrta SID.

Kratkoročno komercialno zavarovanje - poleg trajne nesolventnosti kupcev je krita tudi podaljšana zamuda plačil.

Refinanciranje tudi izvoza potrošnih dobrin, investicij, marketinških aktivnosti.

V Cankarjevem domu gostujejo slavna imena svetovne glasbe: poljski skladatelj Krzystof Penderecki, ruski čelist Mstislav Rostropovič, ameriška pevka Joan Baez in španski tenorist Jose Carreras.

Slovenija postane polnopravna članica Srednejevropejske prostotrgovinske zveze - CEFTA.

146 udeleženk tradicionalnega pohoda na vrh Triglava.

7700 dijakov opravlja prenovljeno maturo iz 5 predmetov.

Dušan Mravlje zmaga na ultramaratonu Transamerica.

Velika razstava "Gotika na Slovenskem".

Že od samega pričetka dela v SID je bilo poleg dejavnosti zavarovanja terjatev v ponudbi tudi financiranje izvoza. Vendar je bil največji del financiranja usmerjen v depozitno poslovanje s slovenskimi bankami in manj v refinanciranje izvoznih kreditov bank, ki so financirale slovenske izvoznike. V letu 1995 je bila struktura depozitov v primerjavi z refinanciranjem 80% prvega in 20% drugega.

V letu 1995 je SID pravzaprav redefinirala strategijo financiranja slovenskega izvoza. V svoji poslovni politiki je postavila ročnosti financiranja, ki so bile primerljive z ročnostmi v ostalem bančnem sistemu, natančno oblikovala prioritete v listi blaga in storitev, ki so bili predmet financiranja, jasno postavila razmerja med deleži financiranja, ki jih je zagotavljala SID in deleži, ki so jih morale prispevati slovenske banke iz svojih virov. Poleg tega se je povezala vsebina kreditnega zavarovanja in financiranja preko izoblikovane liste blaga in storitev, ki so predmet izvoznega financiranja, ki je sledila pravilom Bernske unije oziroma Konsenza OECD. Tako so bili opisi blaga in storitev, kot tudi ročnosti, dokončno usklajeni s tistimi s področja zavarovanja kreditov. Smiselno so bila povzeta pravila Bernske unije tudi pri financiranju krajšem od dveh let.

Z jasnimi pravili financiranja, ki so se vsako leto dopolnjevala in izpopolnjevala, smo sproti seznanjali banke na tradicionalnih seminarjih in ob rednih obiskih v posameznih bankah. V zadnjih letih smo uveljavili prakso decembrskega skupnega seminarja za banke, kjer udeležence seznanimo z novostmi financiranja in zavarovanja za naslednje leto in spomladanskih obiskov bank v Sloveniji, kjer se izvaja izobraževanje za zaposlene v bankah, včasih pa tudi, na njihovo željo, za njihove komitente.

Jasna politika definiranja obresti za izvozne kredite do bank in priporočanje najvišjih obresti, ki jih smejo banke zaračunavati svojim komitentom, je prav gotovo pripomogla k zniževanju nominalnih obresti za izvozne kredite in predvsem pomagala podjetjem, ki jih banke niso uvrščale v najboljše bonitetne razrede, da so pri prek SID refinanciranih kreditih dosegale obresti kot najboljša podjetja.

Marko Plahuta
Član uprave SID

SID je s svojimi storitvami zavarovanja in proaktivnim marketing pristopom v osmih letih svojega obstoja uspela razviti domači trg in povpraševanje podjetij po kreditnih zavarovanjih.

Slovenska podjetja se storitev SID poslužujejo čedalje pogosteje in v čedalje večjem obsegu. Večina večjih slovenskih izvoznikov med ukrepi za upravljanje z riziki (*risk management*) poseben pomen med instrumenti za zaščito pred riziki neplačil daje prav kreditnemu zavarovanju. To je rezultat intenzivnih strukturnih sprememb v slovenskem gospodarstvu, ki uspešno prehaja iz tranzicije, kjer bo upravljanje z riziki v prihodnosti nedvomno še bolj pridobivalo na pomenu, ko bodo podjetja in njihovi upravljalci skrbeli ne toliko samo za proizvodnjo in prodajo, pač pa tudi za ustrezno zaščito pred riziki, ki jih doma in v tujini predstavlja vse bolj pogosta zahteva trga, da se prodaja na kredit oziroma odloženo plačilo in to pod konkurenčnimi pogoji in tudi na odprto, brez dodatnih in dragih zahtevanih varščin za pravilno izpolnitev obveznosti dolžnikov.

Relativna razvitost gospodarstva in razmeroma ugodna gibanja v slovenskem gospodarstvu so med drugim pripomogli k temu, da je SID na področju zavarovanja nadaljevala s trendom rasti iz preteklih let, pri čemer je rast obsega zavarovanih poslov SID še vedno bistveno večja od stopnje gospodarske rasti v Sloveniji v zadnjih petih letih oziroma tudi od stopnje rasti izvoza.

- **Skupna vrednost zavarovanih poslov SID se je lani spet precej povečala (za skoraj 40 odstotkov), saj je**
- **v letu 2001 obseg zavarovanih poslov SID znašal že 1.624 milijonov EUR;**
- **tako da obseg s strani SID zavarovanih poslov sedaj že predstavlja 13 odstotkov celotnega slovenskega izvoza blaga in storitev (po začasnih uradnih podatkih blagovnega izvoza), kar je že precej dober rezultat tudi v primerjavi z drugimi IKA v svetu.**

Pri tem je delež s strani SID zavarovanega izvoza v skupnem slovenskem izvozu na posamezne tuje trge tudi bistveno pomembnejši. Precejšen delež slovenskega izvoza blaga in storitev, zlasti na bolj rizične trge, brez zavarovanja SID gotovo ne bi bil realiziran oziroma izvozniki za prodajo svojih izdelkov ne bi mogli zagotoviti konkurenčnih pogojev kreditiranja. SID ima torej zelo pomembno vlogo pri odpiranju nekaterih trgov za slovensko gospodarstvo in s tem med drugim prispeva k ugodnejšim plačilnobilančnim učinkom in tudi k večji zaposlenosti v državi.

Tabela 3:
Zavarovanje: obseg
zavarovanih poslov, premije,
škode – vrednosti
(1997 – 2001) v mio EUR

	1997	1998	1999	2000	2001
Zavarovani posli –					
obseg poslov	343,2	493,4	738,5	1.191,6	1.624
<i>kratkoročni</i>	321,4	423,9	719,4	1.154,3	1.561,3
<i>srednjeročni</i>	21,7	69,5	19,1	37,3	62,7
Premije	1,4	2,7	3,7	5,6	6,7
<i>kratkoročni posli</i>	1,2	1,8	2,8	4,8	5,3
<i>srednjeročni posli</i>	0,2	0,9	0,8	0,8	1,3
Škode	0,3	0,6	2,5	1,8	2,46
<i>kratkoročni posli</i>	0,3	0,4	0,5	1,4	2,46
<i>srednjeročni posli</i>	-	0,2	2,0	0,4	-
Regresi	-	-	-	0,4	0,2
<i>kratkoročni posli</i>	-	-	-	0,1	0,2
<i>srednjeročni posli</i>	-	-	-	0,3	-

Velika večina zavarovanih poslov je bila tudi lani kratkoročnih. Vrednost zavarovanih srednjeročnih in dolgoročnih poslov pa se je po precejšnjem padcu predlani v letu 2001 zopet začela povečevati in je brez izdanih obljub za zavarovanje znašala 62,7 milijona EUR. Glede na to, da so najpomembnejše slovenske zunanjetrgovinske partnerice države članice EU in druge razvite države, članice OECD, je bila tudi večina zavarovanega izvoza v te države. V skladu s povečanjem izvoza v države JV Evrope, CEFTA in Rusijo, pa se je lani precej povečal tudi obseg zavarovanih poslov s temi državami.

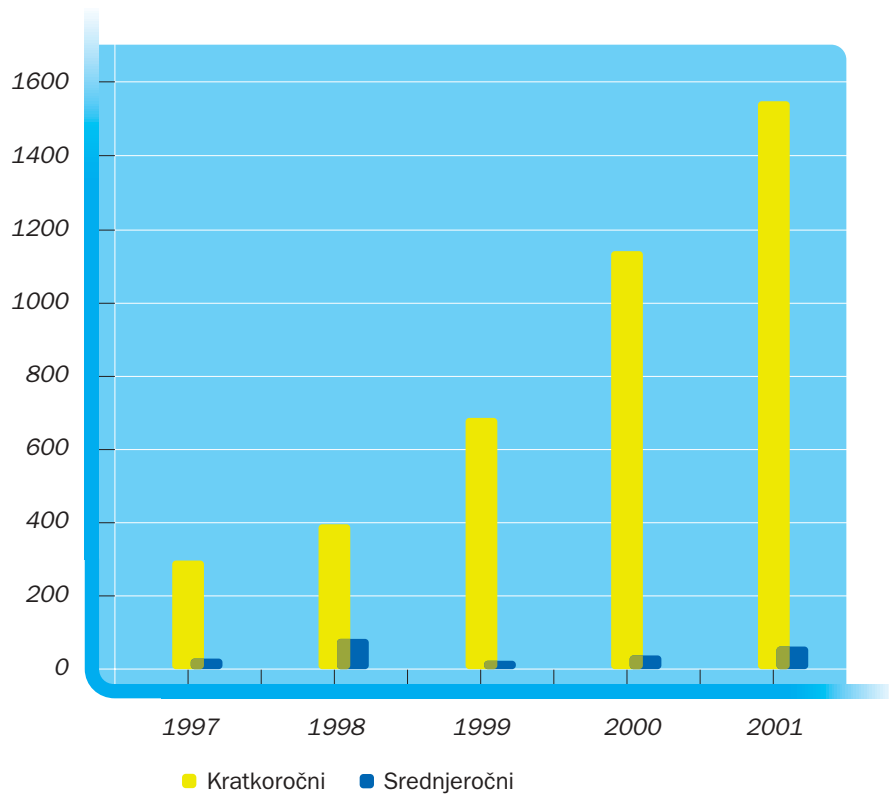
- Rast obsega poslov na področju zavarovanja se je odražala tudi na skupnih premijskih prihodkih, ki so se glede na leto prej povečali za 18 odstotkov in so lani že znašali 6,7 milijonov EUR.

Ta rast bistveno presega siceršnjo rast plačanih zavarovalnih premij celotnega kreditnega zavarovanja v Sloveniji. Delež SID v premijah vsega kreditnega zavarovanja v državi (1,4 odstotka) se je lani zopet povečal, vendar se SID danes ukvarja samo z zavarovanjem izvoznih kreditov in terjatev iz prodaje podjetij na domačem trgu, kjer ima med vsemi zavarovalnicami daleč največji tržni delež, ne pa na primer s potrošniškimi in drugimi krediti.

- Glede na predlani se je v letu 2001 za kar 37 odstotkov povečal skupen obseg vseh plačanih škod, ki so lani znašale 2,46 milijona EUR (rezultat premije/škoda – 37,3 odstotke).

Ta skupen zavarovalno-tehnični rezultat je posledica precej manjše vrednosti plačanih škod pri zavarovanju za državni račun, medtem ko so se lani skoraj dvakrat povečale plačane škode pri zavarovanju kratkoročnih izvoznih kreditov pred komercialnimi (marketabilnimi) riziki, ki jih SID, d.d., zavaruje za lasten račun.

Slika 3:
Zavarovanje – obseg
zavarovanih poslov
1997 – 2001 (v mio EUR)

Zavarovanje pred kratkoročnimi komercialnimi riziki (zavarovanje terjatev)

To zavarovanje, ki ga danes izvaja še Oddelek zavarovanja terjatev, bo kasneje (najkasneje ob članstvu Republike Slovenije v EU) predstavljalo glavno dejavnost hčerinske družbe SID - specializirane kreditne zavarovalnice. Danes v tem oddelku dela 14 zaposlenih.

Zavarovanje kratkoročnih kreditov zasebnopravnim kupcem v razvitejših državah (praviloma gre tu za kredite dobaviteljev z ročnostjo do 180 dni, izjemoma do enega leta) pred komercialnimi (marketabilnimi) riziki je osnovni del ponudbe storitev SID slovenskim podjetjem, ki prodajajo v tujini ali doma na odloženo plačilo in praviloma na odprt račun ter imajo tako pri SID z obnovljivimi (*revolving*) pogodbami praviloma zavarovane vse svoje terjatve (*whole turnover*) do kupcev na tujih trgih in/ali doma, pri čemer je SID na tem področju vodilna slovenska zavarovalnica.

Rast obsega zavarovanih terjatev

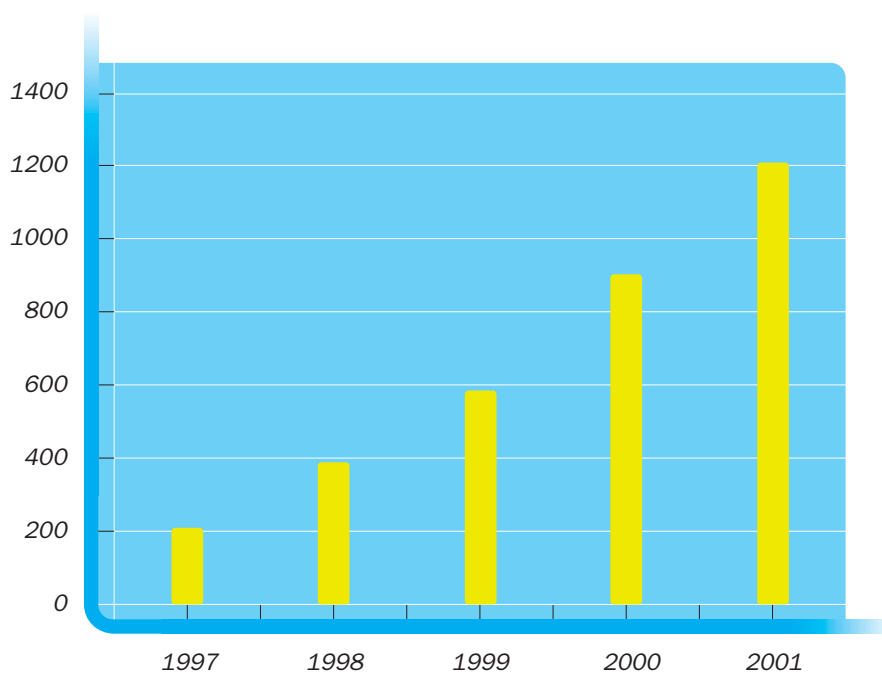
Tudi na področju zavarovanja kratkoročnih kreditov pred komercialnimi riziki je družba v lanskem letu precej povečala obseg poslovanja in pridobivala nove stranke (skupno število teh zavarovalnih pogodb se je lani povečalo za skoraj 30 odstotkov), tako pri zavarovanju izvoznih kreditov, kot tudi domačih terjatev.

Vrednost poslov zavarovanja pred kratkoročnimi komercialnimi (marketabilnimi) riziki, ki jih SID zavaruje za lasten račun in jih tudi pozavaruje na zasebnem trgu pri prvovrstnih pozavarovateljih, se je tudi leta 2001 precej povečala (glede na leto prej za 42 odstotkov) in je lani prvič presegla milijardo EUR ter

- **znašala 264,6 milijarde SIT (1.219 milijonov EUR).**

Pri tem se je obseg tega poslovanja družbe tudi lani še posebej močno povečal na področju zavarovanja domačih kreditov (za več kot trikrat).

Slika 4:
Kratkoročni komercialni
(marketabilni) riziki – obseg
zavarovanih poslov
1997 – 2001 (v mio EUR)

Slovenska zunanja trgovina je zelo diverzificirana, tako po proizvodih in sektorjih gospodarstva, kot tudi po njihovih partnerskih povezavah, čeprav gre večina izvoza v (zlasti nekatere bližnje) razvite države EU in v sosednje države, še vedno manjši del pa med drugim zlasti v države JV, S in V Evrope. Največ zavarovancev, ki imajo pri SID praviloma s tem instrumentom zavarovano svojo celotno prodajo, je iz papirne industrije, sledijo podjetja iz industrije bele tehnike ter strojne industrije, kemijske industrije, elektro in lesne industrije, usnjarske, tekstilne ter kovinske in kovinsko predelovalne industrije. Med zavarovanci SID že zelo veliko pomembnih velikih slovenskih izvoznikov, poleg njih pa so to tudi številna srednja in mala podjetja, ki so glede dostopa do produktov SID deležna povsem enakopravnega obravnavanja.

Poleg tega je tudi v letu 2001 družba preko posebnega programa SIMP še naprej lajšala dostop do zavarovanja in financiranja izvoza malim in srednje velikim podjetjem. S tem je SID temu segmentu gospodarstva pripravila posebej krojeno ponudbo in mu omogočila ugodnejše poslovno okolje s poudarkom na poenostavitvi poslovanja, ki ga zahtevajo potrebe in sposobnosti malih in srednjih podjetij. V okviru tega programa imajo posebno vlogo komercialne banke, ki upravljajo t.i. zbirne zavarovalne pogodbe.

V bodoče bo SID malim in srednje velikim podjetjem posvečala še več pozornosti, saj le-ta potrebujejo tako financiranje, kot tudi učinkovito upravljanje z denarnim tokom in premoženjem, kjer so med riziki njihovega poslovanja še posebej pomembni riziki neplačil in zamud plačil njihovih kupcev. Terjatve do kupcev namreč navadno predstavljajo precejšen del premoženja podjetij.

Slovenska podjetja se čedalje bolj zavedajo potrebe po kreditiranju svojega izvoza oziroma prodaje na odloženo plačilo. Zavedajo se tudi koristnosti zavarovanja kreditov ter prednosti tega zavarovanja pred drugimi sredstvi in instrumenti zaščite pred riziki neplačil v njihovem poslovanju na tujih trgih in doma, saj gre pri zavarovanju trgovinskih terjatev za varen, cenovno konkurenčen in relativno enostaven instrument zaščite pred riziki neplačil, ki podjetjem močno olajša upravljanje z riziki in jim omogoča konkurenčno prodajo na kredit in na odprt račun, brez dodatnih varščin, ki bi jih sicer morali zagotoviti njihovi kupci. Vse bolj se slovenska podjetja tudi zavedajo, da so neplačila in insolventnost riziki, ki obstajajo tudi na trgih razvitih držav in da, če so pred njimi nezavarovani, le-ti lahko resno ogrozijo njihovo rentabilnost poslovanja in celo njihov obstoj. Povečanje obsega tega zavarovanja kreditov je seveda tudi posledica intenzivnih marketinških aktivnosti SID in tudi vse večjega zanimanja komercialnih bank in drugih finančnih institucij za dodatne oblike zavarovanja pri financiranju njihovih komitentov. Tako lahko v desetem letu obstoja SID ugotovimo, da je družbi uspelo razviti slovenski trg kreditnih zavarovanj, ki postaja za podjetja vse pomembnejši pri njihovem upravljanju z riziki.

SID s svojim storitvenim kreditnim zavarovanjem ne ostaja omejena samo na slovenski trg. Lani je tako na primer SID z Makedonsko banko za obnovo in razvoj (MBPR) sklenila pogodbo o kvotnem pozavarovanju kratkoročnih izvoznih kreditov, ki jih ta banka pred komercialnimi riziki zasebnopravnih kupcev iz razvitih držav zavaruje makedonskim izvoznikom. Pri tem je SID MBPR nudila strokovno - zavarovalniško in tehnološko svetovanje, ter jim prenesla svoj IS za to zavarovanje, ocene rizičnosti posameznih kupcev oziroma odločitve glede zavarovanja pa ostajajo v domeni SID. Gre za aktivno pozavarovalno pogodbo, s katero SID pozavaruje izvoz makedonskih podjetij predvsem v države Zahodne Evrope. Zaradi razmer v Makedoniji pa je obseg tega poslovanja bil lani še precej omejen.

- Izpostavljenost SID iz zavarovanja pred kratkoročnimi komercialnimi riziki se je tudi precej povečala in je na dan 31.12.2001 znašala 115,0 milijard SIT oziroma 520 milijonov EUR. Največja je bila do kupcev iz Nemčije, Slovenija je lani prešla že na drugo mesto, sledijo pa kupci iz Hrvaške, Italije, Avstrije, Velike Britanije, Poljske in Francije; sicer pa je SID pred kratkoročnimi komercialnimi (marketabilnimi) riziki zavarovala izvoz v 63 držav.

Tabela 4:
Zavarovanje: poslovanje
1997 – 2001 za račun
SID, d.d. (v mio EUR)

<i>Kratkoročni komercialni riziki</i>	1997	1998	1999	2000	2001
<i>obseg zavarovanih</i>					
<i>poslov</i>	216,6	389,7	571,9	914	1.219,0
<i>izpostavljenost (31.12.)</i>	92,3	141,9	255,3	384	520
<i>obseg premij</i>	0,8	1,4	2,2	3,3	3,9
<i>obseg škod</i>	0,3	0,4	0,5	1,3	2,3
<i>število škodnih primerov</i>	4	13	28	66	68
<i>regresi</i>	-	0,1	0,08	0,08	0,19

**Ob povečanih rizikih
in škodah še vedno
pozitiven zavarovalni
rezultat**

Fakturirane premije pri zavarovanju pred kratkoročnimi komercialnimi riziki so v letu 2001 odražale povečan obseg tega poslovanja družbe, saj so se lani glede na leto prej povečale za 25 odstotkov in

- **znašale 840,3 milijonov SIT (3,9 milijonov EUR).**

Lani so nekateri politični dogodki, recesija na nekaterih pomembnih trgih, poslabšana plačilna nedisciplina, ki je marsikje velik problem ter stečajni tudi zelo uglednih podjetij, opozarjajoče vplivali na percepcijo rizikov s strani slovenskih podjetij, ki se teh rizikov vse bolj zavedajo, kakor tudi pomembnosti učinkovitega upravljanja z riziki in instrumentov zaščite, med katerimi je posebej pomembno zavarovanje terjatev.

- Zaradi recesije na nekaterih pomembnejših trgih in nekaterih drugih razlogov so se plačane škode iz naslova zavarovanja kratkoročnih kreditov lani povečale za skoraj dvakrat. Leta 2001 je bilo tako izplačanih 68 škod iz naslova zavarovanj pred kratkoročnimi komercialnimi riziki, in to

- **v skupnem znesku 504,4 milijona SIT oziroma 2,3 milijona EUR**

(največ je bilo plačanih škod za posle v Italiji, sledijo pa posli na Hrvaškem, Poljskem, v Avstriji, Sloveniji, ZDA, Nemčiji, Veliki Britaniji, Irski, Slovaški, Nizozemski, Češki, Madžarski, Turčiji, Peruju in v Združenih Arabskih Emiratih).

- Rezultat tega zavarovanja je bil torej lani (merjen z razmerjem med premijami in škodami, brez upoštevanja regresov) pozitiven, v višini dobrih 1,6 milijonov EUR (plačane škode so predstavljale skoraj 60 odstotkov v tem letu fakturiranih premij za to zavarovanje).

Ob tem je bila SID lani glede na leto prej uspešnejša pri izterjavah tako, da se je v letu 2001 obseg regresiranih škod iz naslova zavarovanja kratkoročnih komercialnih rizikov glede na leto prej povečal. Lani je bilo tako regresiranih sedem prej plačanih škod v skupnem znesku 190.000 EUR (po dva regresa v Nemčiji in Italiji ter po en v Avstriji, na Poljskem in na Madžarskem).

Elektronsko on-line poslovanje: SID-NET

Elektronsko poslovanje prinaša velike spremembe

Elektronsko poslovanje (B₂B in B₂C) je ne samo bodočnost, ki bo gotovo dobivalo na pomenu v slovenskem gospodarstvu in pri finančnih posrednikih, pač pa že sedanjost. Elektronsko poslovanje s sabo nosi velike spremembe tudi na področju kreditnega zavarovanja in drugega poslovanja izvozno-kreditnih agencij. V svetu se namreč zaradi razvoja elektronskega poslovanja spreminjajo vloge in pomen raznih udeležencev poslovnih transakcij, finančni produkti se prilagajajo spremenjenim razmeram, spremembe doživlja komunikacija med strankami, in pa tudi sama ponudba storitev zavarovateljev in financerjev gospodarskih poslov. Ponudniki finančnih storitev in nekateri zavarovatelji v svetu kot svoj odgovor na sodobne izzive, ki jih prinaša elektronsko poslovanje, začenjajo ponujati nove produkte oziroma obstoječe produkte razbijajo na njihove dele in tudi ločeno ponujajo upravljanje z riziki, nudenje zavarovalnih kritij, bonitetne in druge informacije ter druge spremljajoče storitve, kot so fakturiranje in izterjave. Internet in sodobna orodja jim pri tem olajšuje njihovo ponudbo, marketing storitev, zbiranje in obdelavo informacij, zmanjšujejo jim stroške poslovanja, krajšajo odzivni čas, omogočajo pa jim tudi nudenje kvalitetnejših storitev, ki so vse bolj prilagojene potrebam strank.

Hiter in varen dostop do produktov SID

Na izzive, ki jih izvozno-kreditnim agencijam predstavlja razvoj elektronskega poslovanja, je SID odgovorila z razvojem SID-NET, preko katerega bo podjetjem omogočeno Internet elektronsko poslovanje preko portala in s tem *on-line* varen, hiter ter učinkovit dostop do storitev SID.

Olajšano poslovanje in boljše upravljanje z riziki

Strankam, registriranim uporabnikom, ki bodo dobili uporabniško ime in geslo, bo elektronsko poslovanje s SID (v prvi vrsti pri zavarovanju kratkoročnih kreditov) predstavljalo nov distribucijski kanal, ki jim bo omogočal:

- hitro in varno pridobivanje kvalitetnih in ažurnih bonitetnih informacij o kupcih, dolžnikih in garantih iz številnih baz podatkov ter ob dodanem analitičnem delu, ki bo temeljilo na visokih profesionalnih standardih, ki jih pri svojem delu upoštevajo strokovnjaki bonitetne službe SID;
- podprtost bonitetnih informacij tudi z danim kreditnim limitom kupcev (avtomatski limit) in »garantirane« z limitom zavarovalnega kritja, do katerega bo SID pripravljena zavarovati terjatve do posameznega dolžnika.

SID-NET bo omogočal tudi:

- podjetjem bo z elektronskim poslovanjem, omogočen avtomatski dostop do njihovih podatkov (registracija z dodelitvijo uporabniškega imena in gesla);
- posameznemu podjetju bo omogočeno opravljanje poslovnih transakcij na vseh področjih, ki jih pokriva SID s svojimi dejavnostmi;
- z uporabo enostavne programske opreme in brez dodatnih stroškov za programsko opremo bodo uporabniki imeli dostop do vseh relevantnih podatkov, ki so nastali v procesu poslovanja s SID.

1996

Oblikovanje varnostnih rezerv za zavarovanje za račun države.

Uvajanje novih storitev: refinanciranje izvoznih kreditov se razširi tudi na financiranje izhodnih investicij; zavarovanje unfair callinga bančnih garancij oziroma vnovčevanja bančnih garancij zaradi nekomercialnih rizikov.

Izgradnja novega lastnega integralnega informacijskega sistema (IS SID).

Razširitev in krepitev pravne in škodne službe.

Uvedba lastne bonitetne službe.

SID pooblaščen za mnenja pri izdaji državnih poroštev.

Sodelovanje SID na sestankih novonastalih IKA z generalnim sekretarjem Bernske unije.

Phare program EU financira tehnično pomoč SID, ki ji jo nudi COFACE.

Podpis pridružitvenega sporazuma med Slovenijo in Evropsko Unijo.

Olimpiada v ameriški Atlanti; srebrni medalji atletinje Brigite Bukovec in kajakaša Andraža Vehovarja.

Plečnikova razstava na Hradčanih v Pragi.

Papež Janez Pavel II. prvič obiše Slovenijo.

Razstava slikarja Marca Schagalla v galeriji Cankarjevega doma.

Tretje demokratične volitve v samostojni Sloveniji. Koalicija med LDS in presenečenjem volitev - SLS.

450.000 upokojencev v Sloveniji.

Svojo pravo vrednost in tudi potrditev je SID doživela, ko je bila prvič soočena z dogodkom, zaradi katerega zavarovanci pravzaprav sklepajo zavarovalne pogodbe oz. police. Po sklenjeni zavarovalni pogodbi za zavarovanje izvoznih kreditov pred nekomercialnimi riziki je bila oktobra 1994 izplačana prva zavarovalnina. Slovenski izvoznik ni prejel plačila s strani iranskega dolžnika zaradi omejitev transferja denarnih sredstev s strani države dolžnika. Zavarovalnina je bila nakazana zavarovancu v skladu s polico v višini 70% odprte terjatve, kar je predstavljalo maksimalno možno kritje, dogovorjeno s takratno zavarovalno polico. Seveda so se do danes zavarovalni pogoji že bistveno izboljšali, tako na primer SID zavaruje že do 95 % terjatve oziroma kredita.

Že pred izplačilom zavarovalnine, od trenutka, ko je bila SID obveščena o zamudi plačila, smo v sodelovanju z zavarovancem in slovenskim veleposlaništvom v Iranu ves čas izvajali številne aktivnosti usmerjene v en sam skupen cilj - plačilo dolga. Z zavedanjem, da se uspešnost izvožno-kreditne agencije ne meri le po obsegu sklenjenih poslov in portfelju zavarovancev, ampak tudi po uspešnem regresiranju izplačanih zavarovalnin, sta zavarovanec oziroma SID v tem primeru dolg v celoti izterjala. Še danes trdno verjamemo, da lahko le z načrtnimi in premišljenimi ukrepi za preprečevanje in zmanjševanje škod pripomoremo k plačilu dolga, bodisi pred izplačilom zavarovalnine, kot tudi v regresnih postopkih. Temu segmentu še posebno v času, ko je zavarovalniški trg soočen z realnostjo naraščanja škodnih primerov, posvečamo v SID posebno pozornost.

Žal se nekatera podjetja pomena zavarovanja trgovinskih terjatev zavedajo šele takrat, ko dozori spoznanje o potrebnosti dokončnega odpisa terjatve do določenega dolžnika. S pravočasnim zavarovanjem in sklenitvijo ustrezne zavarovalne pogodbe s SID pa bi bil prodajalec zavarovan pred finančno izgubo.

Vendar pa prednost zavarovanja ni le v prejemu zavarovalnine, ki nadomesti končni izpad plačila dolžnika, pač pa tudi v spremljajočih storitvah SID. Sodelovanje SID v postopkih izterjave (s soglasjem zavarovanca) se je v praksi že izkazalo kot primeren instrument pritiska na dolžnika s končnim učinkom poravnave dolga. Nasvet glede ustrezne izterjevalne agencije, odvetnika ali drugačne poti (pogajanja, reprogrami, zavarovanje nadaljnjih dobav ob izpolnitvi določenih pogojev, i.p.) pa lahko pričakujejo vse stranke SID.

Vsi preventivni ukrepi pa žal vedno ne vodijo do uspeha. Nepričakovanih stečajev številnih tudi pregovorno dobro stoječih podjetij je vse več in pri tem še tako dobri kadri upnika ne morejo storiti ničesar za zmanjšanje škode. Tu pomaga le predhodno sklenjeno zavarovanje in zavarovalnina, ki jo upniku-zavarovancu izplača SID. Postopek obravnavanja zahtevka oziroma dokazovanja obstoja in višine terjatve je enostaven ter v primeru predložitve dogovorjenih listin kratkotrajen.

V nasprotju s postopkom obravnave škode pa so dolgotrajni t.i. regresni postopki, v katerih si zavarovanec in SID po izplačilu zavarovalnine prizadevata od dolžnika izterjati čim večji odstotek dolga. Večino teh postopkov izvajajo specializirane agencije ali odvetniške pisarne doma in predvsem v tujini, pri čemer SID zavarovancem zagotavlja sprejemanje odločitev, primernih glede na potek posameznih postopkov. Za ilustracijo le navajamo, da je dolžnik, sicer v stečaju, poravnal del svoje obveznosti konec leta 2000, pri čemer je terjatev sama nastala v letu 1995.

Bojan Pecher
direktor pravne službe in službe za likvidacijo škod SID

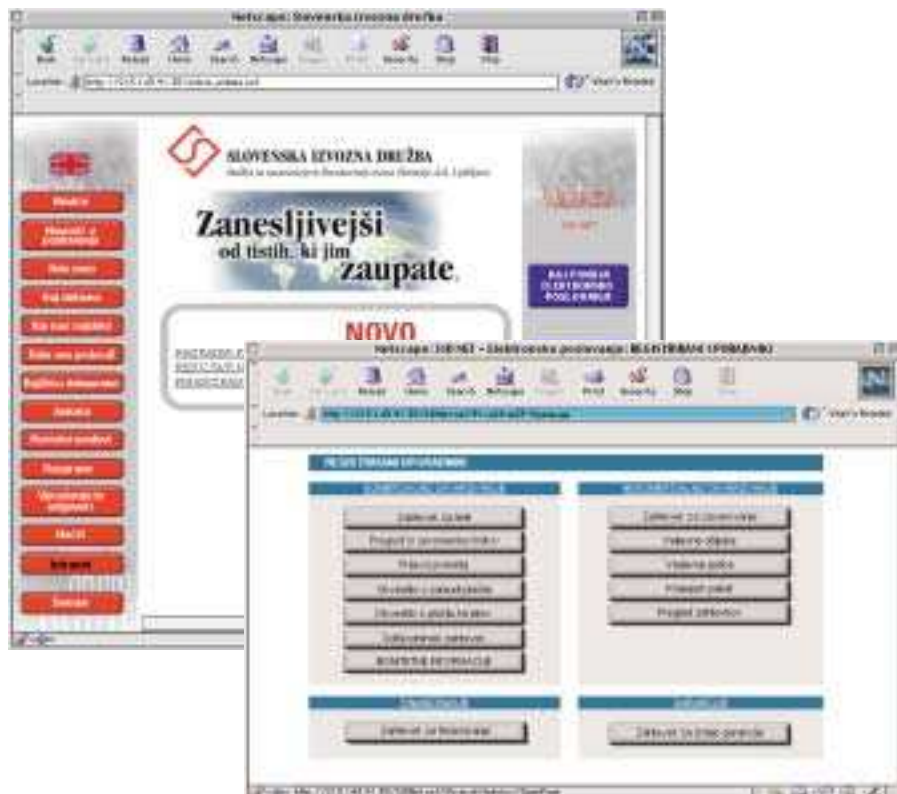
Ugodnosti, ki jih prinaša SID-NET so za podjetja pomembna, ker:

- se bo podjetjem skrajšal odzivni čas, saj bodo tako hitreje prišla do odgovorov na svoje zahteve ter do zavarovanja ali financiranja njihovih poslov;
- poslovanje podjetij se bo s tem torej odvijalo hitreje in z manj stroški;
- olajšano pa jim bo tudi vodenje dokumentacije, saj bodo podjetja preko SID-NET imela dnevni vpogled v poslovanje s SID v vseh njegovih fazah (na primer zahtevek, ponudba in sklenitev zavarovanja, prijava terjatev, plačilo premij, spremljanje (*monitoring*) rizikov, obravnava škodnih zahtevkov in likvidacija škod, izterjave, regresi, ...).

S tem bo podjetjem močno olajšano tudi njihovo upravljanje z riziki, ob čemer seveda osebni kontakti z zavarovateljem in zunanjim financerjem ne bodo izgubili na pomenu;

podjetja – stranke SID - pa bodo na ta način deležna storitev pod pogoji, kot jih nudijo tudi nekatere razvite kreditne zavarovalnice in druge finančne institucije v svetu.

SID-NET
www.sid.si

Bonitetne in druge informacije

Za zavarovanje izvoznih in domačih kreditov ter investicij v tujini, za izdajanje garancij in financiranje poslov mednarodne menjave, in pa glede na to, da so s strani SID podprti posli že po definiciji rizični, so ustrezne baze podatkov in ocene rizičnosti trgov, kreditne informacije in ocene bonitet kupcev, dolžnikov in garantov nujne za uspešno opravljanje dejavnosti izvozno-kreditnih agencij.

Kvalitetne kreditne informacije, baze podatkov in bonitetne analize

Podjetja in finančne institucije danes poslujejo v izredno konkurenčnem, dinamičnem in hitro spreminjajočem ter tudi negotovem okolju, ki od njih pri učinkovitem upravljanju z riziki zahteva dobro informiranost in hiter ter ustrezen odziv na spremenjene razmere na trgu.

SID je zato tudi v letu 2001 nadaljevala z razvojem lastne bonitetne službe. Ta pri svojem delu uporablja sodobne profesionalne metodologije ocenjevanja rizičnosti, lasten izgrajen informacijski sistem (IS SID) in vzpostavljene ter tekoče dopolnje-vane interne baze podatkov ter zanesljive kreditne informacije in analize domačih in tujih zunanjih institucij, ob tem pa tudi informacije o tujih trgih, plačanih oziroma najavljenih škodah, kupcih, dolžnikih in garantih, ki si jih med seboj izmenjujejo na primer tudi članice Bernske unije.

Pri ocenjevanju rizičnosti tujih trgov SID ob sodelovanju z nekaterimi ministrstvi in diplomatsko-konzularnimi predstavništvi tesno sodeluje zlasti s Centrom za mednarodno sodelovanje in razvoj (CMSR), ki za SID pripravlja osnovne *country-risk* ocene za določene trge. Bonitetna služba ob tem za potrebe poslovanja SID pripravlja bonitetna poročila in kreditne informacije o domačih in tujih podjetjih ter bankah. Ob uporabi sodobnih metodologij bonitetna služba SID tekoče ažurira sezname sprejemljivih bank v določenih državah in njihove dodeljene limite, ter za interne potrebe pri izdajanju garancij in nekaterih zavarovanj, kakor tudi za zunanje naročnike teh informacij, izdeluje bonitetna poročila o podjetjih, s predlogom *ratingov* in limiti. SID omenjene informacije nudi tudi drugim domačim in tujim finančnim institucijam; te se zanimajo predvsem za podatke o posameznih trgih, podjetjih in bankah v Sloveniji ter v tistih državah JV, S in V Evrope, kjer ima slovensko gospodarstvo bogatejše izkušnje, SID pa tudi specifične podatke in večje izkušnje pri zavarovanju.

Ponudba bonitetnih informacij o podjetjih in bankah

Poleg ocen deželnih rizikov in informacij o posameznih trgih lahko torej komitenti in drugi zunanji uporabniki pri bonitetni službi SID naročijo:

- **bonitetne informacije o slovenskih podjetjih,**
- **bonitetne informacije o slovenskih bankah,**
- **bonitetne informacije o bankah v tujih državah, zlasti v JV, S in V Evropi,**
- **bonitetne informacije o podjetjih, zlasti iz držav JV, S in V Evrope.**

**Dostop do kreditnih
informacij preko
interneta**

Storitve bonitetne službe SID so tudi temelj za prehod na elektronsko poslovanje, ko bodo omenjene bonitetne informacije registriranim uporabnikom dostopne tudi *on-line* preko SID-NET. Za *on-line* ponudbo storitev SID preko SID-NET je bonitetna služba SID razvila sistem baz bonitet domačih podjetij in podjetij iz držav, ki predstavljajo za slovensko gospodarstvo pomembnejše izvozne trge. Projekt je zahteval povezave z najboljšimi ponudniki bonitetnih in drugih informacij za posamezna tržišča ter vzpostavitev bogatih in ažurnih baz podatkov in povezav, ki so dodatno podprte z analitičnim delom strokovnjakov iz bonitetne službe SID. Preko SID-NET bo tako uporabnikom omogočen hiter in varen dostop do kvalitetnih in tekoče ažuriranih baz podatkov, kar z uporabo ustreznih programov podjetjem – strankam SID omogoča učinkovitejše poslovanje, hitrejše sprejemanje poslovnih odločitev, hitrejše pa so tudi odločitve zavarovatelja o prevzemu rizikov v zavarovanje in določanju pogojev zavarovalnega kritja (*underwriting*), kakor tudi spremljanje (*monitoring*) rizikov.

Zavarovanje kreditov in investicij - zavarovanje pred nekomercialnimi riziki, srednjeročnimi komercialnimi in drugimi nemarketabilnimi riziki

Rast obsega zavarovanih poslov

Rast obsega zavarovanj, ki jih SID kot slovenska izvozno-kreditna agencija zaradi posebne narave političnih in drugih nemarketabilnih rizikov in omejene sposobnosti ter pripravljenosti zasebnega pozavarovalnega sektorja za njihovo prevzemanje zavaruje za račun države, se je nadaljevala tudi v letu 2001. Vendar se glede na dosedanjo hitro rast obsega zavarovanih poslov v preteklosti počasi, kot kaže, že začenja umirjati, saj je letna stopnja rasti obsega zavarovanih poslov za račun države v letu 2001 glede na leto prej znašala 14 odstotkov.

Stopnja rasti obsega zavarovanj SID za račun države je torej še vedno bistveno večja, kot je bila lani sicer precej visoka stopnja rasti vsega slovenskega izvoza (7,2 odstotka); lanskoletna stopnja rasti obsega zavarovanih poslov SID za račun države tudi kar za 10,3 odstotke presega lani doseženo stopnjo rasti slovenskega gospodarstva, ki je po ocenah znašala 3 odstotke. Kljub temu, da se rast kumulativnega obsega zavarovanj za državni račun očitno začenja umirjati, je to upočasnjevanje rasti zlasti rezultat zmanjševanja potrebe po kritju kratkoročnih izvoznih kreditov pred političnimi riziki poslov na trgih razvitih držav, kjer so ti riziki dejansko minimalni; na drugi strani pa je bila lani rast obsega zavarovanja srednjeročnih kreditov pred komercialnimi riziki precejšnja (200 odstotna), še bolj izrazito pa to velja za povečanje obsega zavarovanj kratkoročnih izvoznih kreditov pred komercialnimi (nemarketabilnimi) riziki v bolj rizičnih manj razvitih državah (ta je bila leta 2001 glede na leto prej kar 236 odstotna).

Obseg poslovanja SID na področju zavarovanja izvoza in investicij pred nekomercialnimi riziki oziroma srednjeročnimi komercialnimi ter drugimi nemarketabilnimi riziki, ki jih SID zavaruje za državni račun, se je torej tudi v letu 2001 povečal in

- **znašal že 936,3 milijonov EUR.**

To pomeni, da Republika Slovenija posredno preko SID za zavarovanje, ki ga ta izvaja za državni račun, po uradnih preliminarnih ocenah podpira 7,3 odstotke slovenskega izvoza blaga in storitev. S tem se slovenskemu gospodarstvu z državnimi zavarovalnimi kapacitetami pri prevzemanju rizikov odpira tuje trge. Podjetjem se s tem zavarovanjem ustvarja potrebno gospodarsko varnost in omogoča financiranje mednarodnih gospodarskih poslov. To pa zagotavlja nujne pogoje za konkurenčno ponudbo slovenskih izvoznikov na zahtevnih tujih trgih ter pospešuje izvoz in investicije, kar ima nenazadnje ugodne plačilnobilančne učinke in pospešuje gospodarsko rast. Brez ustrezne zaščite pred komercialnimi in političnimi riziki podjetja ne bi mogla v taki meri izkoriščati poslovnih priložnosti, marsikateri posel pa tudi ne bi mogel biti sklenjen in izvršen.

SID je lani pri zavarovanju za državni račun na novo sklenila 36 polic in 52 zavarovalnih pogodb. Konec lanskega leta je imela tako SID za račun Republike Slovenije sklenjenih 191 zavarovalnih pogodb za zavarovanje pred nekomercialnimi

riziki, ob tem pa so bili izvozni posli pred nekomercialnimi riziki in srednjeročnimi komercialnimi riziki zavarovani tudi s 87 zavarovalnimi policami, izdanimi za kritje posameznih poslov, od katerih je bilo srednjeročnih 79.

Velik obseg poslov, ki jih SID zavaruje za račun države je vsekakor v precejšnji meri rezultat marketinških aktivnosti SID do podjetij in bank, tudi pri zavarovanju njihovega celotnega izvoza, kjer so na primer kratkoročni izvozni krediti zavarovani v paketu pred komercialnimi in nekomercialnimi riziki ter tudi čedalje boljše seznanjenosti izvoznikov s storitvami in ponudbo SID. Hkrati je povečanje obsega poslovanja SID na področju zavarovanja za državni račun delno tudi posledica rasti obsega refinanciranja izvoznih kreditov, saj morajo biti krediti, ki jih SID refinancira, praviloma tudi zavarovani vsaj pred političnimi riziki.

Kratkoročni krediti

Glede na strukturo slovenskega gospodarstva, ki ima relativno malo proizvajalcev opreme in drugih kapitalskih dobrin, izvajalci investicijskih del pa so pretežno usmerjeni na izkoriščanje priložnosti, ki so se jim z velikimi investicijskimi projekti (zlasti na primer izgradnja avtocestnega križa, pa tudi investicije v energetske in drugo infrastrukturo) odprli na domačem trgu, v strukturi zavarovanih izvoznih poslov prevladujejo predvsem potrošne in trajne potrošne dobrine, ki se v mednarodni trgovini prodajajo na kratkoročne kredite. Zato pri zavarovanih poslih SID tudi močno prevladujejo zavarovanja kratkoročnih poslov oziroma kratkoročnih trgovinskih terjatev do kupcev, zlasti v razvitih državah. Ti so lani predstavljali kar 93,3 odstotkov vseh zavarovanih poslov SID za račun države, in so znašali 873,5 milijonov EUR. Glede na geografsko destinacijo slovenskega izvoza, ki je usmerjen predvsem na trge EU in na trge nekaterih drugih razvitih držav, ti posli (zlasti tisti, ki so s strani SID tudi refinancirani) pa so dostikrat vseobsežno kriti (*comprehensive cover*) pred komercialnimi riziki v paketu z nekomercialnimi (slednje SID zavaruje za račun države), je logično tudi, da je glavnina zavarovanih kratkoročnih kreditov danih kupcem v razvitih državah.

Kot že rečeno, pa se je lani povečal predvsem obseg zavarovanj kratkoročnih izvoznih kreditov pred komercialnimi (nemarketabilnimi) riziki v nekaterih rizičnejših državah, ki niso članice OECD. Ti zavarovani posli so lani znašali že 216,6 milijonov EUR (236 odstotna rast). V preteklem letu so bili po tej shemi tako zavarovani izvozni posli v Belorusijo, Bolgarijo, Bosno in Hercegovino, Makedonijo, Iran, Kazahstan, Rusko federacijo, Ukrajino, Alžirijo, Sirijo, Moldavijo, Libijo, Jugoslavijo, Jordanijo, Azerbajdžan in Romunijo. Izpostavljenost pred temi riziki je na dan 31.12.2001 tako znašala že 47,1 milijona EUR, kar glede na leto prej predstavlja skoraj 30 odstotno povečanje.

Srednjeročni krediti

K rasti obsega zavarovanega izvoza SID za račun države tudi lani srednjeročni izvozni posli še vedno niso pomembneje prispevali, saj je vrednost 21 novih sklenjenih kreditnih zavarovanj pred srednjeročnimi komercialnimi riziki, čeprav se je njihov obseg lani povečal kar za dvakrat, v letu 2001 znašala 38 milijonov EUR.

Srednjeročni posli izvoza pred komercialnimi riziki so bili lani tako zavarovani na Hrvaškem, v Bosni in Hercegovini, Rusiji, Makedoniji, Iranu in v Jugoslaviji, ti posli pa so bili hkrati zavarovani tudi pred nekomercialnimi riziki. Politične in gospodarske razmere na teh, predvsem kar zadeva zavarovanja srednjeročnih kreditov za slovensko gospodarstvo ključnih trgov, so med drugim vplivale na relativno manjšo rast obsega tega zavarovanja glede na potencialno (na primer počasna gospodarska rast ter zmanjšan dotok donacij v Bosni in Hercegovini, oboroženi spopadi in težke gospodarske razmere v Makedoniji, zmanjšanje povpraševanja po zavarovanju izvoza v države proizvajalke nafte, itd.).

Zavarovanje investicij

Ob precejšnji rasti lanskoletnih neposrednih vhodnih investicij v Slovenijo, katerih vrednost bo tudi v prihodnje naraščala, slovenska podjetja zadnja leta tudi sama vse intenzivneje investirajo v tujini, predvsem v države JV in S Evrope, zlasti na Hrvaško, v Bosno in Hercegovino, Jugoslavijo, Makedonijo, Poljsko, Slovaško in Ukrajino. To povečanje investicij slovenskih podjetij v tujini pa se ne odraža tudi v rasti zavarovanj investicij pred političnimi riziki. Lani je bila ta rast celo negativna, čeprav je na drugi strani res, da povpraševanje obstaja in da ima SID v obdelavi precej zahtevkov za zavarovanje investicij, kar kaže, da se bo obseg zavarovanih investicij v prihodnje lahko precej povečal. Slovenski investitorji očitno politične rizike na teh trgih v določeni meri še vedno podcenjujejo oziroma se pred njimi ne zavarujejo, izdatke za premije glede na sedaj še prevladujoče motive poslovanja ocenjujejo kot strošek, ki ga niso pripravljene plačevati, kar se kaže tudi pri podzavarovanju nekaterih zavarovanih investicij in nezavarovanju dodatnih investicij v razširitev projektnih podjetij ter reinvestiranega dobička v obliki tako imenovanih rezerviranih zavarovalnih vsot.

Poleg kreditov za izvoz blaga in storitev ter dveh izdanih polic za zavarovanje garancij je tako SID v letu 2001 pred nekomercialnimi riziki zavarovala samo dve neposredni investiciji slovenskih podjetij v tujini (eno v Bosni in Hercegovini (bančni sektor) in eno na Hrvaškem - trgovina) v skupni vrednosti 3,5 milijonov EUR (60 odstotkov manj kot leto prej).

- Ob koncu leta 2001 je imela SID v svojem portfelju tako zavarovanih osem investicij slovenskih podjetij in bank v skupni vrednosti 20,1 milijonov EUR.

1997

Pripravljena strategija razvoja sistema zavarovanja in financiranja izvoza v Republiki Sloveniji.

Dokapitalizacija SID s strani države - 715 mio SIT iz kupnine za privatizirana podjetja.

Spremembe zakona o SID, ki omogočijo zavarovanje pred tečajnimi riziki za račun države.

Nova storitev: zavarovanje kreditnih linij.

Prenovitev storitve in sprejem novih splošnih pogojev za zavarovanje investicij; rast obsega tega zavarovanja.

Intenzivno tkanje mreže različnih sporazumov z drugimi IKA.

Veliki kristalni globus v Planici osvoji skakalec Primož Peterka, novi ljubljanski nadškof in slovenski metropolit pa postane dr. Franc Rode.

Ameriška letalonosilka J.F.K. s 3000 člani posadke se zasedra pred Koprskim pristaniščem in doživi naval obiskovalcev.

Prof. dr. Jože Mencinger postane novi rektor Ljubljanske univerze.

Podpis splošne kolektivne pogodbe med delodajalci in delojemalci.

Ljubljana zaživi kot Evropska kulturna prestolnica.

Svetovno znani tenorist Luciano Pavarotti navduši poslušalce v Cankarjevem domu.

Slovenski BDP se povzpne na 9.161 \$ na prebivalca; 25.000 brezposelnih.

Milan Kučan ponovno postane predsednik države že v prvem krogu volitev.

Vloga države in predvsem Vlade, kot pobudnika za vzpostavljanje gospodarskega sistema, uvajanja instrumentov ekonomske politike in izvajanja zastavljenih ciljev, je lahko zelo velika, celo ključna, pri ustanavljanju institucij, kot je SID.

Slovenija, kot mlada država, si je že ob svoji ustanovitvi postavila jasen cilj, da bo demokratična država z razvitim tržnim gospodarstvom, ki bo v svojem razvoju mednarodno usmerjena, ki se bo vključevala v mednarodne organizacije oziroma institucije, ki bo uvajala in spoštovala mednarodno uveljavljena in sprejeta pravila obnašanja in ki bo pospeševala lasten razvoj z aktivnim vključevanjem v mednarodno delitev dela. V tem kontekstu smo že zelo zgodaj po osamosvojitvi in vzpostavljanju tržnega gospodarstva spoznali, da za pospeševanje izvoza, kot pomembnega dejavnika gospodarskega razvoja, potrebujemo tudi institucijo, ki bo ta izvoz primerno zavarovala. Samoiniciativnost in kreativnost ljudi, ki smo se tedaj ukvarjali s področjem ekonomskih odnosov s tujino in želja po vzpostavitvi sistema - institucije, ki bo v danih razmerah čimbolj podobna tovrstnim institucijam v razvitih tržnih gospodarstvih, je tako pri Vladi kot nato v Državnem zboru naletela na razumevanje, katerega rezultat je bilo sprejetje zakona o Slovenski izvozni družbi, postopno zagotavljanje ustanovitvenega kapitala, ipd..., skratka rojevanje SID z zelo majhno, vendar strokovno in zagnano skupino ljudi.

V začetku so bile aktivnosti SID zelo skromne, vendar so se z leti, ob aktivni vlogi zaposlenih ter razumevanju in podpori Vlade, kot tudi Državnega zbora Republike Slovenije, iz leta v leto večale, tako da skupna vrednost zavarovanih poslov danes že presega 13 % celotnega slovenskega izvoza, pri čemer SID vsa leta svojega poslovanja posluje z dobičkom. Le-tega so delničarji, in Vlada kot največji delničar (preko 90% lastnik), vsa leta usmerjali v ustrezne rezerve SID in s tem ustvarjali boljše in varnejše pogoje za delovanje SID. Svojo naklonjenost do razvoja SID je Vlada pokazala tudi s tem, da je omogočila SID vlaganje velikih sredstev zlasti v razvoj, kadre, znanje in informacijski sistem SID. Pri tem je SID sledila načelom rentabilnosti, likvidnosti in varnosti poslovanja ter krepila visoko finančno boniteto delniške družbe. V času razvoja je SID transparentno ločila poslovanje za državni račun od poslovanja za lasten račun.

Vlada je že pred leti sprejela tudi okvirni strateški dokument oziroma načrt razvoja SID, po katerem se SID intenzivno pripravlja na popolno prilagoditev sistema zavarovanja in financiranja izvoza pravilom, ki bodo za Slovenijo veljala, ko bo vključena v EU. V ospredju strategije razvoja je postavljena zlasti ustrezna rast obsega in kvalitete storitev SID, predvidena je postopna privatizacija SID d.d. v smislu umika države s področja zavarovanja marketabilnih rizikov, ki se na splošno lahko zavarujejo na zasebnem pozavarovalnem trgu, kar predstavlja postopno preobrazbo SID in ustanovitev specializirane kreditne zavarovalnice z izbranimi ključnimi domačimi in tujimi partnerji. Tudi to je korak v smeri vzpostavljanja sistema primerljivega s sistemom v državah EU.

Ob tej jubilejni 10. obletnici ustanovitve SID lahko s ponosom pogledamo na prehojeno pot ter dosežene rezultate, katerih ne bi bilo, če ne bi bilo sodelovanja in konstruktivnega dela ter medsebojnega razumevanja in zaupanja med vsemi udeleženi v tem procesu - tako zaposlenih v SID, Upravo SID, nadzornim svetom SID, delničarji, Vlado RS ter Državnim zborom RS. SID je tako lahko dober primer tovrstnega korektnega in uspešnega sodelovanja.

Mag. Vojka Ravbar
dolgoletna predsednica nadzornega sveta SID

Pozitiven rezultat zavarovanja za račun države

Rezultat zavarovanja SID za državni račun je bil (po leta 1999 edini izjemi od dosedanjih pozitivnih rezultatov tega zavarovanja) tudi leta 2001 zopet pozitiven;

- **premije iz zavarovanja za državni račun so presegale plačane škode za 2,61 milijonov EUR.**
- Leta 2001 so se kot posledica rasti obsega zavarovanja skupne fakturirane premije iz naslova zavarovanja za državni račun povečale za 13 odstotkov in znašale 2,77 milijonov EUR (polovico tega zneska so predstavljale premije za srednjeročna in dolgoročna zavarovanja).
- Skupaj so se lani plačane škode iz naslova zavarovanja za račun države zmanjšale in znašale samo 160.000 EUR.

Vse v letu 2001 plačane škode za državni račun so bile iz poslov zavarovanj kratkoročnih izvoznih kreditov do kupcev iz držav izven OECD. Lani je tako SID plačala šest škod iz naslova zavarovanja pred kratkoročnimi komercialnimi (nemarketabilnimi) riziki v državah izven OECD (po dve škodi sta bili plačani za posle v Bosni in Hercegovini in Ukrajini, po ena pa v Makedoniji in Belorusiji), ki so skupaj znašale 101.000 EUR, ena škoda pa je bila iz naslova zavarovanja pred nekomercialnimi riziki, in sicer v višini 59.000 EUR (škoda je bila v Rusiji). Glede na število in skupen znesek škodnih zahtevkov v obravnavi (približno 1,2 milijonov EUR; Bosna in Hercegovina, Makedonija, Romunija, Rusija, Ukrajina, Hrvaška) ter zlasti potencialnih škod na področju Belorusije, Rusije, Ukrajine, Makedonije, Romunije, Kazahstana, Irana, Bolgarije ter Bosne in Hercegovine, je v naslednjem letu mogoče pričakovati povečanje zneska izplačanih škod iz zavarovanja za državni račun iz poslov, ki so bili zavarovani v letu 2001 in prej.

Kljub številnim aktivnostim SID oziroma aktivnostim, ki so jih v zvezi s plačanimi škodami oziroma izterjavo dolgov do svojih kupcev opravili sami zavarovanci neposredno, SID v letu 2001 ni uspelo izterjati dolgov iz poslov, pri katerih je SID v preteklosti že plačala škode iz naslova zavarovanja za državni račun. Pač pa je SID v začetku leta 2002 od bosanske banke uspela v celoti regresirati škodo, ki jo je za državni račun izplačala leta 2001, in to v višini 37,1 milijonov SIT.

Pozitiven rezultat zavarovanja SID za državni račun je vplival na povečanje varnostnih rezerv za to zavarovanje, ki so se tako lani povečale in na dan 31.12.2001 znašale 67,97 milijonov EUR.

Ob tem so posebne varnostne rezerve za zavarovanje pred tečajnimi riziki (SID zaradi premajhnih zagotovljenih kapacitet te storitve sicer aktivno ne trži) konec leta 2001 znašale 4,48 milijona EUR.

Zavarovanja za račun države – izpostavljenost

SID je lani zavarovala posle za državni račun v 77 državah.

Glede na precejšnjo rast obsega zavarovanega izvoza in glede na dolgoročnejšo naravo nekaterih zavarovanih poslov se je tako glede na konec leta 2001 povečala tudi izpostavljenost SID iz naslova zavarovanj za državni račun.

Izpostavljenost SID iz naslova zavarovanja za državni račun pred nekomercialnimi in srednjeročnimi komercialnimi riziki ter kratkoročnimi komercialnimi (nemarketabilnimi) riziki v državah izven OECD je na dan 31.12.2001, vključno z izdanimi obljubami, • **znašala 86,3 milijarde SIT oziroma 390,1 milijonov EUR** (brez izdanih obljub za to zavarovanje pa je znašala izpostavljenost SID pred vsemi temi riziki skupaj 371 milijonov EUR, kar je bilo za 4,5 odstotkov več kot konec leta 2000).

Regionalna struktura zavarovanj pred nekomercialnimi in drugimi nemarketabilnimi riziki je za SID in državo še naprej relativno ugodna, čeprav se že nekaj let poslabšuje in tako postopoma vse bolj postaja podobna strukturi izpostavljenosti drugih izvozno-kreditnih agencij. Če upoštevamo veljavno razvrstitev držav in teritorijev v rizične razrede, kjer so le-te po klasifikaciji SID razdeljene v sedem skupin (1. skupina predstavlja najmanj rizične države), je izpostavljenost rizikom v državah z višjo stopnjo rizičnosti (države iz 6. in 7. skupine) konec leta 2001 predstavljala zgolj 25,7 odstotka skupne izpostavljenosti SID pred omenjenimi riziki (pri tem ne upoštevamo izdanih obljub za zavarovanje).

Ob tem je tudi rizik koncentracije oziroma razpršitev rizikov glede na izpostavljenost po posameznih državah za SID še vedno razmeroma ugodna. Poleg Nemčije, ki je 31.12.2001 za SID pri zavarovanju za račun države predstavljala 18,2 odstotkov njene skupne izpostavljenosti pred nekomercialnimi in drugimi nemarketabilnimi riziki ter Italije (10,5 odstotkov), ta delež že pri naslednji državi članici OECD – Avstriji – znaša le 4,3 odstotka, večji delež od slednje pa imajo le tri države nečlanice OECD, in sicer Hrvaška (12,2 odstotka), Rusija (10 odstotkov) ter Bosna in Hercegovina (7,2 odstotka); deleži prvih so se lani rahlo zmanjšali, deleži drugih (razen Hrvaške) pa rahlo povečali.

Slika 5:
Izpostavljenost SID
– zavarovanja za državni
račun 31.12.2001

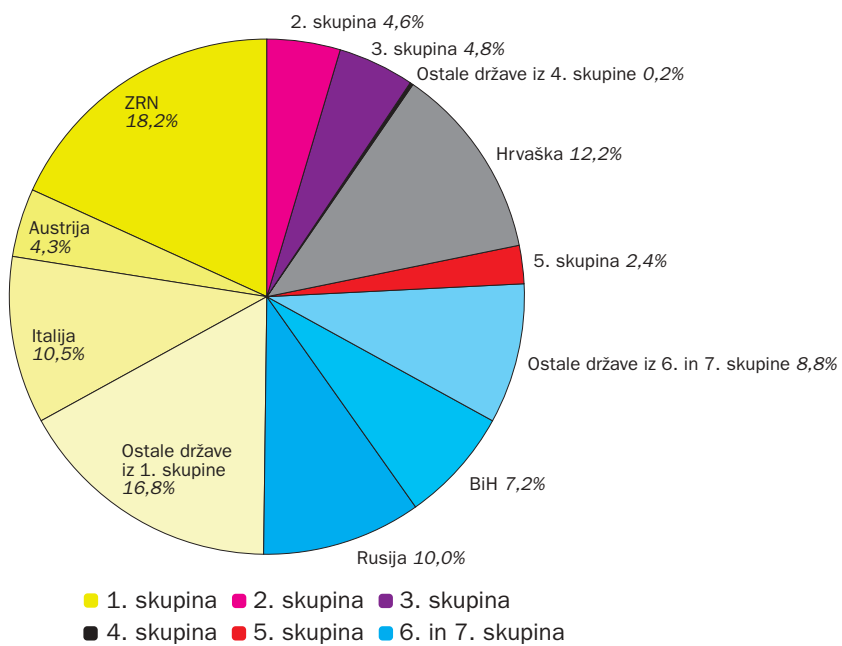

Tabela 5:*
Zavarovanje: poslovanje SID
1997 – 2001 – za račun
države (v mio EUR)

	1997	1998	1999	2000	2001
Nekomercialni riziki					
<i>obseg zavarovanih</i>					
<i>poslov</i>	343,2	493,4	554,4	821,4	936,3
<i>izpostavljenost (31.12.)</i>	143,7	196,5	256	355	371
<i>število novih pogodb</i>	38	50	89	52	25
<i>število novih polic</i>	40	65	82	81	36
<i>skupno število pogodb</i>	219	272	309	289	191
<i>skupno število polic</i>					
<i>glede na izpostavljenost</i>	45	70	90	100	87
<i>obseg premij</i>	0,4	1,3	1,5	2,3	2,8
<i>obseg škod</i>	-	0,2	2	0,5	0,16
<i>število škodnih primerov</i>	-	1	2	7	7
<i>regresi</i>	-	-	-	0,3	0
<i>število izvoznikov</i>					
<i>po policah</i>	21	31	47	39	16
<i>izdane obljube</i>					
<i>(stanje 31.12.)</i>	8,4	17,4	49,6	45,3	23,6
Srednjeročni komercialni riziki					
<i>obseg zavarovanih poslov</i>	17,2	66,6	12,9	19,0	38
<i>izpostavljenost (31.12.)</i>	19,8	35,0	33,2	33,9	44
<i>število pogodb</i>	16	27	40	47	21
<i>število izvoznikov</i>	13	18	21	23	8
<i>obseg premij</i>	0,1	0,9	0,6	0,6	1,1
<i>obseg škod</i>	-	-	2,0	0,4	0,0
<i>število škodnih primerov</i>	-	-	2	2	0
Kratkoročni komercialni (nemarketabilni) riziki					
<i>obseg zavarovanih poslov</i>		8,9	29,3	92,7	216,6
<i>izpostavljenost (31.12.)</i>		3,2	17,0	36,7	47
<i>število pogodb in polic</i>		31	44	43	32
<i>število izvoznikov</i>		37	83	45	31
<i>obseg škod</i>		-	-	0,07	0,1
<i>število škodnih primerov</i>		-	-	3	6

*Op.: Premije ter škode pri zavarovanju pred nekomercialnimi riziki vsebujejo tudi fakturirane premije oz. škode pri zavarovanju pred srednjeročnimi komercialnimi riziki in kratkoročnimi komercialnimi (nemarketabilnimi) riziki v državah izven OECD.

1998

Marjan Kramar postane predsednik od tedaj enočlanske uprave SID.

Sprejet je zakon o poroštvih Republike Slovenije za zadolževanje za potrebe financiranja izvoza, ki je omogočil zadolževanje SID z garancijami države in s tem olajšal dostop SID do posojil na mednarodnih finančnih trgih.

SID vstopi na mednarodne finančne trge in izvaja financiranje tudi v tujih valutah.

21. 10. na 55. redni letni skupščini Bernske unije (Capetown, Južnoafriška Republika) je SID sprejeta v Mednarodno zvezo zavarovateljev kreditov in investicij (Bernska unija). Dobi dvoletni status članice - opazovalke.

SID je bila kot opazovalka sprejeta tudi v Pan American Surety Association (PASA).

Uveden Program SIMP, ki omogoča ter lajša dostop do zavarovalnih kritij ter refinanciranje tudi malim in srednje velikim podjetjem.

Zimska olimpiada v Naganu, Japonska. Slovenija tokrat brez medalj.

V Narodnem Muzeju razstavljen najstarejša piščal na svetu, najdena v jami Divje babe.

Katastrofalen potres skoraj uničil Posočje.

Vojaška vaja NATO na Dolenjskem.

Olimpionik Leon Štukelj - stoletnik.

Zahteva slovenskih intelektualcev po ustrezni zaščiti avtohtonih Lipicancev, ki izhajajo iz svetovno znane kobilarne Lipica.

V Sloveniji registriranih že več kot 955.000 motornih vozil.

Leta 1998 je na področju izvoznih kreditov prišlo do pomembnega razvoja. 50 članov Mednarodne zveze zavarovateljev kreditov in investicij (Bernske unije) je SID podelilo status članice opazovalke. Bernska unija je svetovna organizacija, ki ji pripadajo vse glavne izvozno-kreditne agencije.

To je bil velik dosežek za SID, hkrati pa naraven razvoj za institucijo, ki je že ves čas, odkar jo poznam, obenem impresivna in inovativna, nenazadnje zaradi svojega hitrega delovanja in prilagajanja, ki ji ju lahko številne večje in starejše IKA zavidajo.

Spremembe - in to zelo temeljite spremembe - so bile v zadnjem desetletju v večini držav stalnica na področju izvoznih kreditov. Zavarovatelji so se morali soočiti z globalizacijo, finančnimi krizami v marsikateri državi uvoznici in različnimi riziki v drugih državah, razvojem v svetovni trgovini in investicijskih tokovih, spremembami v mednarodnih finančnih storitvah in rastjo trgov kapitala, torej s posledicami najrazličnejših pritiskov na bančništvo in seveda elektronskim trgovanjem in vsem, kar le-to prinaša.

Za Slovenijo in za SID pa je vse to dogajanje zasenčila še posebno radikalna sprememba, namreč prehod v tržno gospodarstvo. To je bankam in podjetjem na kratki rok neizogibno prineslo obilo pritiskov, pa tudi muk in težav. K uspehom SID je zelo pripomoglo njeno močno, profesionalno in dinamično vodstvo in uprava. Potrebna je bila temeljna motivacija za reševanje praktičnih ovir in želja po izpolnjevanju potreb njenih strank. Zgledi iz preteklosti ali drugih držav niso bili nujno najboljši vodič, pogosto pa so bili preprosto nerelevantni. Ključni so bili prilagodljivost, inovativnost in nagel napredek po strmi učni krivulji. Poleg tega so morali hkrati poskrbeti tudi za sprotno pomoč in podporo slovenskim izvoznikom.

V marsikaterem oziru je SID bila - in je - vzorčna izvozno-kreditna agencija in primer, s katerim zelo pogosto navedem, kaj lahko dosežejo odločnost, pogum, inteligentna sposobnost, voljnost posnemati, pa tudi izumljati in prilagajati ter trdo delo.

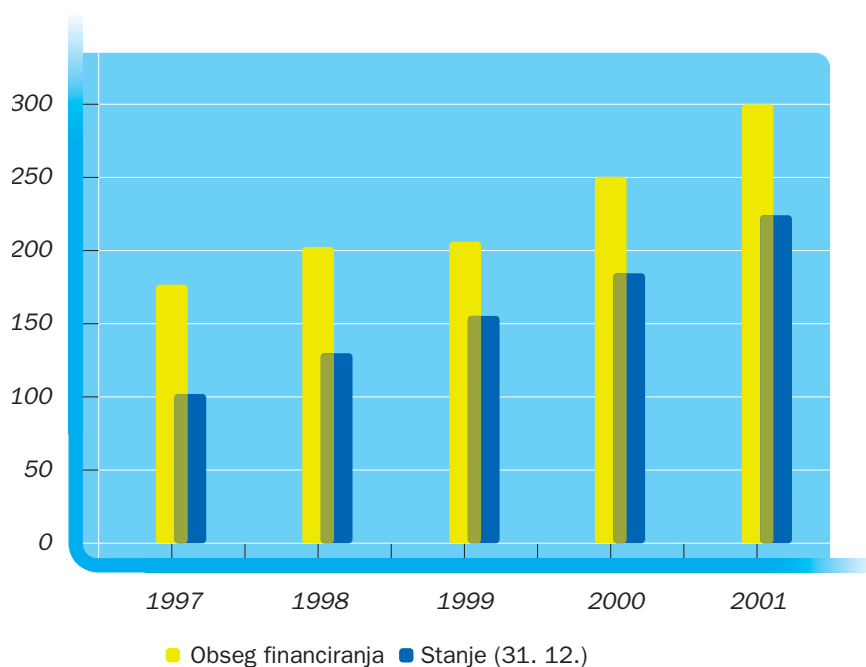
Če upoštevamo vse to, je članstvo v Bernski uniji, ki s seboj prinaša vstop med uveljavljene velikane na področju izvoznih kreditov, jasen dokaz, da svet priznava ta orjaški dosežek v zelo kratkem času.

Malcolm Stephens

bivši generalni sekretar Bernske unije

Financiranje

Slika 6:
Financiranje – poslovanje
SID 1997 – 2001
(v mio EUR)

Financiranje izvoza v domači valuti, in na podlagi zadolževanja SID z garancijami države na mednarodnih finančnih trgih od leta 1999 tudi v tujih valutah, je bilo tudi v letu 2001 ena temeljnih dejavnosti SID. Zaradi doseganja večjega multiplikativnega učinka in želje po večjem vključevanju sredstev komercialnih bank v posle financiranja izvoza in izhodnih investicij, je financiranje izvoza tudi v letu 2001 potekalo pretežno v obliki posrednega financiranja izvoznikov, preko bank z refinanciranjem izvoznih kreditov. SID je s tem bankam zagotavljala ugodne vire sredstev za kreditiranje slovenskih izvoznikov (*supplier's credit*), pa tudi za kreditiranje tujih kupcev slovenskega blaga in storitev, investitorjev ali njihovih bank (*buyer's credit*). S to svojo dejavnostjo je SID pomembno prispevala k povečevanju zmogljivosti komercialnih bank za financiranje izvoza in investicij v tujino. Tako kot pri zavarovanju je tudi pri financiranju izvoznih poslov SID pokrivala vse faze izvoza, saj je posle slovenskih podjetij na tujih trgih s financiranjem spremljala v fazi priprave (*pre-shipment*) in v fazi samega izvoza (*post-shipment financing*).

Z namenom, da ponudi izvoznikom oziroma njihovim poslovanim bankam čim bolj ugodne dolgoročne vire za financiranje izvoza v tujih valutah, pripravo izvoza ter neposredne investicije slovenskih podjetij na tujih trgih, je SID v letu 2001 nadaljevala z zadolževanjem na mednarodnih finančnih trgih. SID je na mednarodnem trgu sindiciranih posojil lani tako znova najela dolgoročno posojilo, in sicer v vrednosti 50 milijonov EUR. Z uspešnim vstopom na mednarodne finančne trge je SID

vzpostavila tesnejše sodelovanje s tujimi finančnimi institucijami, pridobila pa je tudi know-how in track record, ki ji bosta s tem tudi v prihodnje omogočila dostop do sredstev za financiranje poslov v mednarodni trgovini pod ugodnimi pogoji.

- Decembra 2001 sta SID in Kreditanstalt fuer Wiederaufbau (KfW) podpisali kreditni sporazum v višini 15 milijonov EUR. Omenjena sredstva so namenjena financiranju dolgoročnih naložb malih in srednje velikih podjetij in so po programu finančne pomoči CEB — Razvojne banke Sveta Evrope namenjena državam kandidatkam za članstvo v Evropski uniji. Sredstva po tem kreditnem sporazumu bo SID nudila gospodarskim družbam izključno preko izbranih slovenskih poslovnih bank.

Tabela 6:
Financiranje: poslovanje
SID 1997 – 2001
(v mio EUR)

	1997	1998	1999	2000	2001
obseg refinanciranja stanje (31.12.)	187,8	220,2	225,2	249,6	296,9
refinanciranja	103,3	134,8	157,3	187,1	228,8
število izvoznikov	297	322	343	420	398
število bank	27	27	23	22	22
število pogodb	783	968	1.043	1143	1117

Nadaljevanje rasti obsega poslovanja

SID je na področju refinanciranja izvoznih kreditov tako lani aktivno sodelovala z 22 bankami in 398 izvozniki. V glavnem je bilo povečanje povpraševanja po sredstvih SID posledica konkurenčnih pogojev financiranja izvoza, ki jih je SID kot njen agent nudila predvsem preko državnega programa za izravnavo obresti (PIO) ter zaradi ugodne ponudbe dolgoročnih virov sredstev v tuji valuti.

V primerjavi z letom 2000, ko je družbino financiranje poslov slovenskega gospodarstva po stanju konec leta 2000 znašalo 39,1 milijard SIT (187,1 milijona EUR), se je financiranje izvoza in investicij s strani SID leta 2001

- **povečalo za skoraj 30 odstotkov, in**
- **je konec leta 2001 znašalo že 50,6 milijard SIT (228,8 milijonov EUR).**

Portfelj financiranja SID je kvaliteten, saj je delež A klasificiranih naložb več kot 99 odstoten.

Ti podatki pričajo, da je šlo pri financiranju SID lani za več kot štirikrat večjo rast, kot je bila po preliminarnih uradnih ocenah lanskoletna rast slovenskega izvoza. Po podatkih o stanju financiranja izvoza SID konec leta 2001 ta vrednost po ocenah predstavlja skoraj 2 odstotka vsega lanskoletnega slovenskega izvoza blaga in storitev.

- Rast financiranja SID je bila lani tudi 2,6-krat večja kot je sicer znašala realna rast vseh kreditov slovenskemu gospodarskemu sektorju (11,6 odstotna), delež financiranja SID v lani danih vseh kreditih slovenskemu gospodarstvu pa je znašal že 7,3 odstotke.
- Obseg vrednosti s strani SID refinanciranih poslov, ob predpostavki povprečne 60 odstotne stopnje refinanciranja, plačanih avansov in povprečnega deleža kredita iz bančnih sredstev v izvoznem poslu, pomeni, da SID s financiranjem mednarodnih gospodarskih poslov, ki so pri SID večinoma tudi zavarovani, podpira približno 570 milijonov EUR izvoza, kar bi po ocenah predstavljalo približno 4,5 odstotkov celotnega slovenskega izvoza.

Kot je bilo zaradi strukture slovenskega gospodarstva značilno že za vsa pretekla obdobja, je tudi v letu 2001 pretežni del obsega refinanciranja izvoznih kreditov odpadel na kratkoročno refinanciranje, ki v portfelju SID še vedno predstavlja več kot 70 odstotkov plasmanov, pri čemer je delež kratkoročnih kreditnih poslov z ročnostjo od 6 do 12 mesecev dosegel skoraj dvotretjinski delež vseh kratkoročnih plasmanov SID.

V primerjavi s predhodnimi leti beležimo konec leta 2001 veliko rast dolgoročnega financiranja (večji obseg dolgoročnega financiranja v tuji valuti) tako, da je bilo stanje dolgoročnih kreditov konec tega leta za več kot 50 odstotkov večje kot v letu prej.

Usmerjenost slovenskega gospodarstva v izvoz in neposredne izhodne investicije v letu 2001 (slednje rastejo zlasti na trgih JV Evrope) se odraža tudi v strukturi financiranja SID po namenu porabe sredstev, in to predvsem v visoki rasti financiranja za investicijska dela v tujini in izvoz kapitalskih dobrin. Tudi rast obsega kratkoročnega financiranja na področju storitev in transporta je bila lani zelo visoka (več kot 300 odstotna), pri dolgoročnem financiranju pa beležimo na primer tudi stabilno (46 odstotno) rast financiranja investicij v tujini.

Tabela 7:
Financiranje SID –
dolgoročno/kratkoročno
(stanje 31.12. 1999/2001)

	1999		2000		2001	
	mlrd SIT	mio EUR	mlrd SIT	mio EUR	mlrd SIT	mio EUR
<i>dolgoročno</i>	1,7	8,5	3,4	16,6	14,6	66,0
<i>kratkoročno</i>	42,0	216	47,8	233	36,0	162,8
<i>skupaj</i>	43,6	225	51,2	249,6	50,6	228,8

**Ugodni pogoji
financiranja SID**

Pri zagotavljanju ugodnih pogojev financiranja za konkurenčno nastopanje slovenskih podjetij na tujih trgih si je pri politiki obrestnih mer SID med drugim prizadevala za zniževanje stroškov izvoznikov pri najemanju bančnih kreditov.

- Realne obrestne mere za preko SID refinancirane izvozne kredite so bile za čas veljavnosti kreditnih pogodb praviloma nespremenljive.
- Tudi v lanskem letu se je SID tekoče prilagajala razmeram na domačem denarnem trgu tako, da so obrestne mere SID glede na ročnost danih kreditov v domači valuti konec lanskega leta znašale med TOM + 2,5 – 5,25 odstotkov, pri čemer so bile končne bančne obrestne mere za celotni znesek izvoznih kreditov s strani SID pogojevane (najvišje dovoljene bančne obrestne mere – *caps*), in so na primer konec leta znašale med TOM + 4,25 – 6,25 odstotkov, in to neodvisno od bonitete kreditojemalca.
- Na področju kreditiranja v tujih valutah je SID prav tako omejevala najvišje obrestne mere za končne uporabnike, izražene nad šest-mesečnim EURIBOR. Tako je pribitek pri kreditih SID v tujih valutah, odvisno od ročnosti kreditov, znašal med 1,95 in 2,75 odstotka p.a. nad EURIBOR.

SID je ob tem tudi lani kot agent v imenu Republike Slovenije izvajala program izravnave obrestne mere (PIO) za refinancirane izvozne kredite v domači valuti, pri čemer je merila in pogoje za izravnavo (regresiranje) revalorizacijskega dela obresti (TOM) glede na za to predvidena proračunska sredstva države sprejemala Komisija za pospeševanje izvoza. Za te namene je bilo preko SID iz sredstev državnega proračuna lani izplačanih 900 milijonov SIT regresov obrestnih mer; teh sredstev iz PIO je bilo deležnih 398 izvoznikov.

Garancije

Kvaliteten instrument zaščite pred riziki

Bančne garancije so v poslovni praksi pogosto uporabljan osebnopravni instrument prenosa rizikov poslovnih transakcij na finančne institucije, ki koristnike lahko učinkovito ščiti pred riziki, da njihove nasprotne stranke iz različnih domačih in mednarodnih poslovnih transakcij ne izpolnijo svojih obveznosti iz osnovne pogodbe. Bančne garancije, ki se v poslovni praksi pojavljajo v obliki različnih pravnih institutov, povezuje pa jih enak ekonomski namen, izdajajo predvsem banke, pa tudi zavarovalnice in druge finančne institucije, udeleženci poslovnih transakcij pa so mnenja, da jih, če jih izda prvovrstna finančna institucija, lahko učinkovito ščitijo pred različnimi riziki domačih in mednarodnih poslovnih transakcij.

Take so tudi kvalitetne garancije SID, ki dopolnjujejo ponudbo drugih finančnih storitev SID in jih ob dobri boniteti slovenske izvozne – kreditne agencije in ustreznih jamstvih države za njene obveznosti tudi Banka Slovenije ter razne javno-pravne in zasebnopravne osebe doma in v tujini štejejo za prvovrstna zavarovanja.

Glede na pomen, ki ga ima za slovenska podjetja izdaja ali konfirmacija garancij komercialnih bank, zlasti za proizvajalce opreme in izvajalce investicijskih del v tujini in doma, SID dopolnjuje svoje storitve slovenskim podjetjem na področju zavarovanja in financiranja ter jim omogoča pridobitev poslov tudi z izdajanjem garancij, ki za domače ali tuje koristnike predstavljajo prvovrsten in kvaliteten instrument zaščite pred riziki neizpolnitev različnih obveznosti dolžnikov (nalogodajalcev za izdajanje garancij) iz različnih osnovnih pogodb. Pri izdajanju garancij daje SID prednost tistim izvoznim poslom, ki so pri SID tudi financirani in zavarovani. Pri tem so lahko garancije, izdane na zahtevo, pri SID zavarovane tudi pred nekomercialnimi riziki in riziki neupravičenega vnovčenja (*unfair calling*).

Kratek odzivni čas in konkurenčnost ponudbe

S to svojo storitvijo (izdajanjem garancij in kontragarancij), kjer SID posebno pozornost posveča specifičnim potrebam strank in krajšanju odzivnega časa na zahteve nalogodajalcev, SID uspeva zniževati stroške slovenskim podjetjem in jim s tem omogoča konkurenčnejše pogoje pri nastopanju, zlasti na tujih trgih. Ob tem si tudi prizadeva za zniževanje stroškov pri izdaji garancij slovenskim podjetjem in za večjo sprejemljivost neposrednih izdaj garancij v tujini ter za večjo sprejemljivost s strani SID izdanih garancij v tujino. Zlasti na tistih trgih, kjer SID kot relativno mlada institucija še ni poznana ali ni dovolj poznana, pa se poslužuje tudi *frontinga*, ki ga garancijam SID dajejo zelo ugledne tuje finančne institucije, ter s tem ne glede na to dejstvo slovenskim izvoznikom zagotavlja tudi dostop do te storitve in možnosti hitre realizacije poslov.

Precejšnje povpraševanje

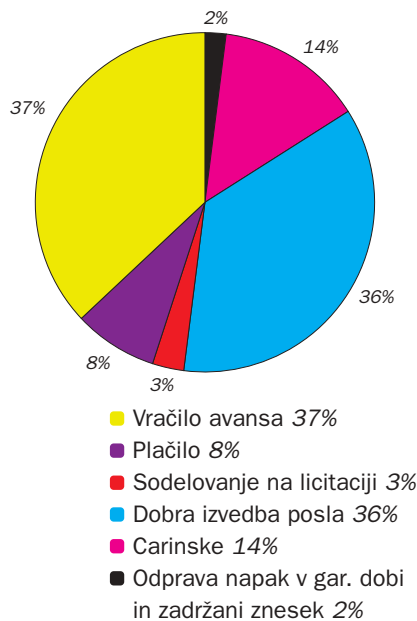
Garancije SID, ki so bile v manjšem obsegu kot leto prej v glavnem izdane za kritje obveznosti proizvajalcev strojne in druge opreme, so bile leta 2001 izdane koristnikom v 19 državah. Največ garancij je bilo izdanih koristnikom iz Kanade (37 odstotkov), Nemčije (14 odstotkov), ZDA (7 odstotkov), Avstrije (5 odstotkov),

Poljske (3 odstotke), sledijo pa še Romunija, Jugoslavija (Črna Gora), Belgija, BiH, Danska, švica, Egipt, Finska, Hrvaška, Makedonija, Velika Britanija, Poljska, Kenija in Tajska.

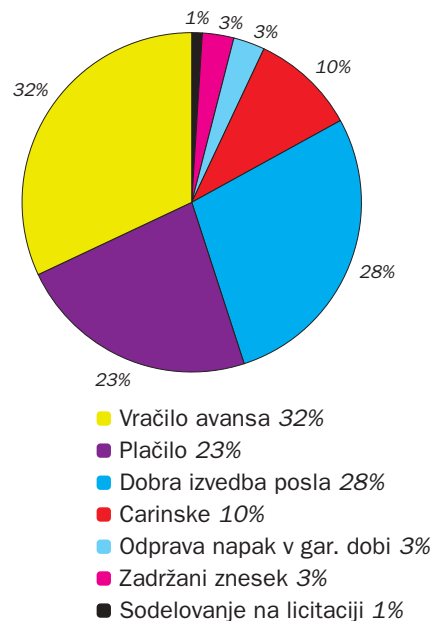
Tudi leta 2001 je bilo po njihovi vrednosti največ izdanih garancij za vračilo avansa (37 odstotkov vseh izdanih garancij SID), sledile pa so garancije za dobro izvedbo posla (36 odstotkov), več kot leto prej je bilo izdanih carinskih garancij (ki so predstavljale 14 odstotkov vseh izdanih garancij), sledijo plačilne garancije (8 odstotkov), garancije za sodelovanje na licitaciji ter garancije za odpravo napak v garancijski dobi in garancije za zadržani znesek.

Slika 7:
Izdane garancije
(vrste garancij – deleži)

Vrednost izdanih garancij – 2001

Stanje izdanih garancij – 31.12.2001

Po vrstah izdanih garancij SID je bila struktura odprtih garancij po stanju konec leta 2001 naslednja: garancije za vračilo avansa (32 odstotkov), garancije za dobro izvedbo posla (28 odstotkov), plačilne garancije (23 odstotkov), carinske garancije (10 odstotkov), garancije za odpravo napak v garancijski dobi in za zadržani znesek (po 3 odstotke), ter garancije za sodelovanje na licitaciji (1 odstotek).

Varnost poslovanja

SID je v veliki meri zavarovala vse svoje potencialne obveznosti iz naslova izdanih garancij. Za večino izdanih garancij so bile SID dane različne varščine v obliki hipotek, depozitov, garancij matičnih družb in drugih podjetij, kontragarancij finančnih institucij, različnih poroštev ter drugih instrumentov zavarovanja plačil.

Leta 2001 so bile vnovčene tri garancije – dve avansni, ki sta bili izdani v letu 1998 in delno ena plačilna garancija iz leta 2000. Obveznosti nalogodajalcev – dolžnikov iz naslova teh garancij so bile do sedaj delno že regresirane, in to v višini 73 odstotkov od vnovčenih zneskov.

V dosedanjem poslovanju SID je bilo do leta 2001 vnovčenih štirinajst izdanih garancij v skupnem znesku 568 milijonov SIT. Od omenjenih zneskov vnovčenih garancij je bilo do konca leta 2001 regresiranih 456,5 milijonov SIT, zaenkrat pa odprtih ostaja še 111,5 milijonov SIT.

Zakladništvo in upravljanje z (nekreditnimi) riziki

Učinkovito upravljanje z riziki

V okviru procesa upravljanja z likvidnostjo je zakladništvo SID skrbelo, da je družba tekoče in redno izpolnjevala vse svoje denarne obveznosti in da je imela zadostne likvidnostne rezerve v domači in tujih valutah. Upravljanje z likvidnostjo je v letu 2001 potekalo normalno, k čemur so prispevale stabilne razmere na domačem denarnem trgu ter dopolnjen nabor instrumentov, ki so bili zakladništvu na voljo za upravljanje z likvidnostjo.

Kljub večji stabilnosti je v letu 2001 prihajalo do kratkotrajnih nihanj v ponudbi in povpraševanju po domači in tujih valutah. Glede na aktualne razmere na denarnem trgu je zakladništvo za SID potrebne kratkoročne vire sredstev pridobivalo na med-bančnem trgu, le v manjšem obsegu pa tudi od nebančnega sektorja.

Tabela 8:
Prikaz bilance stanja po ročnosti na dan 31.12.2001

Razred ročnosti	Aktiva		Pasiva		Razmik
	v mio SIT	v %	v mio SIT	v %	v mio SIT
do 1 meseca	663,6	1	3.000,0	5	-2.336,4
od 1 do 3 mesecev	1.236,0	2	1.987,2	4	-751,2
od 3 mesecev do 1 leta	40.761,6	73	1.896,1	3	38.865,5
od 1 do 5 let	103,1	0	0,0	0	103,1
nad 5 let	12.993,5	24	48.874,5	88	-35.881,0
Skupaj	55.757,8	100	55.757,8	100	0,0

Izdaje blagajniških zapisov SID

Glede na izredno ugodno strukturo bilance stanja po ročnosti, v kateri je velik delež dolgoročnih virov, je zakladništvo SID za uravnavanje likvidnosti poleg ostalega lani realiziralo tudi eno prvih izdaj kratkoročnih blagajniških zapisov v SIT. Donosnost blagajniških zapisov z nominalno obrestno mero je vezana na donosnost trimesečnih zakladnih menic Republike Slovenije.

Učinkovito upravljanje s tečajnimi riziki je zaradi povečevanja deleža aktive in pasive v tujih valutah vedno bolj pomembno. SID pri upravljanju s temi riziki uporablja finančne instrumente in tehnike, ki jih v skladu s pravili za obvladovanje teh rizikov uporabljajo tudi banke. Posli v tujih valutah za SID predstavljajo petino njene bilančne vsote.

Tabela 9:*

Prikaz bilance stanja po valutni strukturi na dan 31.12.2001

	Aktiva		Pasiva		Razmik	
	v mio SIT	% bilančne vsote	v mio SIT	% bilančne vsote	v mio SIT	% kapitala
v SIT	44.475,1	79,8	44.012,0	79	463,1	2,6
v SIT z valutno klavzulo	384,5	0,7	0,0	0	384,5	2,2
v EUR	10.898,2	19,5	11.745,8	21	-847,6	- 4,8
Skupaj	55.757,8	100	55.757,8	100	0	0

* SID, d.d. po stanju na dan 31.12.2001 izkazuje presežek obveznosti nad terjatvami, ki so denominirane v EUR; razmik predstavlja 4,8 odstotkov kapitala družbe.

1999

V desetih letih edino leto, ko je bil rezultat zavarovanja za državni račun negativen (dve večji škodi zaradi stečajev dveh bank na Hrvaškem).

SID znova izvede obširno bienalno anketo med svojimi poslovnimi partnerji - izvoznimi podjetji.

Začetek vstopa na mednarodni finančni trg (najet kredit pri KfW) ter ponudba financiranja tudi v tujih valutah. Uspešen začetek zavarovanja tudi domačih terjatev.

Spremembe zakona o SID - omogočena privatizacija, pri čemer se sredstva kupnin namenja za povečanje varnostnih rezerv za zavarovanje za račun države.

Dokup novih prostorov v zgradbi SID središču Ljubljane.

11. avgusta Slovenija doživi popoln sončni mrk.

Atraktiven prevoz mega uparjalnikov za jedrsko centralo iz Kopra v Krško.

Nova nakupovalna središča rastejo kot gobe po dežju - BTC, LeClerc, Mercator. Modni center Emporium v BTC otvori svetovno znana manekenka Claudia Schiffer.

Ljubljana dobi kip konjenika - generala Rudolfa Meistra, delo kiparja Jakova Brdarja.

Predsednik ZDA Bill Clinton obišče in z recitiranjem nacionalne himne (Zdravljice) navduši Slovenijo.

Eden v svetu najboljših alpinistov - Tomaž Humar opravi prvenstveni solo vzpon po južni steni Daulaghirija.

Slovenska nogometna reprezentanca se uvrsti na Evropsko nogometno prvenstvo po izločitvi Ukrajine.

Leta 1991 so se državljani Slovenije odločili za samostojno pot, pot ki vodi v demokratično družbo, naproti temeljnim svoboščinam in tržni organizaciji ekonomije. Odločitev je bila za Slovence izziv povezan z mnogimi tveganji, na drugi strani pa vseeno najboljši način, da s trdim delom dosežemo trajno napredovanje ravni blaginje in socialne varnosti v državi. Za slovensko gospodarstvo, majhno in odprto, je menjava s tujino primarnega pomena za uravnotežen ekonomski razvoj, ki smo si ga zastavili kot način zagotavljanja teh vrednot. Intenzivne uvozne in izvozne dejavnosti, ki jih je razvilo gospodarstvo, po našem prepričanju ključno prispevajo k uveljavljanju številnih komparativnih prednosti slovenskih podjetij in omogočajo njihov razcvet v mednarodnem okolju. V majhnem gospodarstvu lahko le izvoz omogoči ekonomijo obsega, potrebno za optimizacijo proizvodnje in rast konkurenčnosti. S pretokom idej in informacij mednarodna menjava krepi rast produktivnosti, ki je temelj dolgoročnega razvoja moderne ekonomije. Z možnostjo medčasovne menjave omogoča stabilnejšo gospodarsko rast in absorpcijo asimetričnih makroekonomskih šokov, nenazadnje tudi ublažitev procesa tranzicije, skozi katerega se je namenilo gospodarstvo v začetku devetdesetih let. In še bi lahko naštevali dobre strani uravnotežene menjave s tujino; vse to nas samoumevno pripelje do logičnega zaključka: če želimo ustvariti dolgotrajni gospodarski razcvet in blaginjo za prebivalce te države, mora biti slovensko gospodarstvo izvozno naravnano.

Tržna pravila, v katera zaupamo, so pglavitna, gonilna sila nadaljnega usmerjanja gospodarskih dejavnosti v smeri gradnje konkurenčne, izvozno usmerjene ekonomije. Toda ekonomisti vemo, da prepuščanje gospodarstva izključno tržnim mehanizmom pogosto pripelje do neželenih stranskih učinkov, včasih pa celo do slabših ekonomskih rezultatov. Šolski primer tega je sprejemanje ekonomskih ali poslovnih odločitev v tveganem okolju. Zaradi premočnega tveganja, povezanega predvsem z nepopolnostjo informacij o trgu, je nekatere ekonomske transakcije nemogoče izpeljati, četudi bi le-te bile koristne z ekonomsko-socialnega vidika. Da so ti problemi izrednega pomena najbolje priča prav lanskoletna podelitev Nobelovih nagrad za ekonomijo raziskovalcem prav teh področij ekonomske teorije. Ti zagovarjajo potrebo po razvoju novih institucij, ki bi trgu omogočile doseči boljši rezultat v smislu ekonomske in socialne učinkovitosti. V konkretnem primeru izvoznega tveganja pa je taka institucija lahko zasnovana kot zavarovalnica. Prav to pa je vloga Slovenske izvozne družbe. Zavarovanje, garantiranje in financiranje poslov s tujino, torej vizija in poslanstvo SID, je ob dobri zasnovi lahko pomemben faktor spodbujanja izvoza in preko tega gospodarske rasti in blaginje.

O pomembnosti SID pri razvoju slovenskega izvoza zgovorno pričajo tudi njeni hitro rastoči rezultati. Od ustanovitve, 22. oktobra 1992, tako zavarovalniške kot finančne storitve Družbe nenehno naraščajo. SID je v letu 2001 zavarovala že več kot 13% celotnega izvoza Slovenije in financirala 1117 poslov 398 podjetij v skupni vrednosti, ki presega 50 milijard SIT. Da je povpraševanje po zavarovanju izvoznih dejavnosti veliko, je razvidno tudi iz rasti obsega zavarovanih poslov, ki je narasel samo v letih 1997 do 2001 za več kot petkrat. Ob nenehnem povečevanju obsega poslovanja, pa je SID od svoje ustanovitve vedno poslovala z dobičkom in krepila svojo kapitalsko podlago.

Vsi ti rezultati kažejo na zgodbo o uspehu. Danes, ko slovenska podjetja prodirajo na trge Jugovzhodne Evrope, kjer pogosto še niso dovršeni procesi politične in ekonomske stabilizacije, je vloga SID primarnega pomena. V svetu globalnega gospodarstva ima prav SID izredno zahtevno in pomembno vlogo pri spodbujanju in rasti izvoza slovenskih podjetij, ki je za majhno slovensko gospodarstvo najboljši vir stabilnega razvoja in blaginje.

Mag. Mitja Gaspari
guverner Banke Slovenije, dolgoletni finančni minister

Marketinške aktivnosti

O trženju storitev SID je bilo več povedanega že v poročilu o poslovanju SID na posameznih področjih njenih dejavnosti, pri čemer je SID uveljavila tudi celovito marketing strategijo, ki predstavlja srž njenega poslovanja. V okviru svoje marketing strategije je SID izvajala promocijske in izobraževalne dejavnosti do ciljnih javnosti – predvsem izvoznikov in bank, s katerimi je imela tudi redne skupne sestanke. Ob tem se je SID pojavljala v domačih in tujih medijih ter v raznih publikacijah, posluževala pa se je tudi oglaševanja in ekonomske publicitete, izjav za tisk ob pomembnih dogodkih in sklicevala redne ali izredne tiskovne konference, kjer je javnost seznanjala s svojim poslovanjem in storitvami.

Zlasti v domačih medijih, tudi tistih, ki se izdajajo v tujih jezikih, se je SID lani precej pogosto pojavljala. Skrbela pa je tudi za dvig splošne ravni znanja o zavarovanju in financiranju izvoza v Sloveniji, pri čemer je tesno sodelovala tudi z izobraževalnimi in znanstveno-raziskovalnimi institucijami.

Med drugim je SID leta 2001 izvedla tudi nagradni razpis za teme in študijske naloge s področja zavarovanja in financiranja izvoza, s čimer želi spodbuditi študente ekonomskih, pravnih in drugih fakultet, da strokovno proučujejo tudi to področje.

Anketa med slovenskimi podjetji

V letu 2001 je SID že petič v devetih letih svojega obstoja izvedla bienalno anketo. Ta nam je dala časovno primerljivo sliko o potrebah in pričakovanjih slovenskih podjetij ter o njihovih izkušnjah pri poslovanju s SID in o njihovem poznavanju posameznih storitev, ki jih SID ponuja. Odgovori podjetij na anketo pomagajo SID pri njenih marketinških aktivnostih, pri oblikovanju ponudbe in pri razvoju storitev SID in različnih finančnih produktov ter pri načrtovanju strategije njenega prihodnjega razvoja.

Od 626 poslanih vprašalnikov je odgovore vrnilo 158 anketiranih podjetij (25 odstotkov) od katerih je bilo 60 odstotkov malih in srednjih podjetij. Njihov skupen izvoz, ki v veliki meri sledi geografski destinaciji slovenskega izvoza, presega 3,7 milijarde EUR, promet pa 7 milijard EUR. Večinoma je šlo za proizvajalce potrošnih (32 odstotkov), trajnih potrošnih (29 odstotkov) in kapitalskih (15 odstotkov) dobrin.

Tudi sodeč po rezultatih lanskoletne ankete je SID med slovenskimi podjetji že precej dobro poznana institucija, k čemur so največ pripomogli neposredni stiki, poslovne banke, mediji in Gospodarska zbornica Slovenije. Zelo malo anketiranih podjetij je odgovorilo, da storitev SID ne potrebujejo (2) ali ne poznajo dovolj (9 podjetij), malo število podjetij pa je tudi omenilo nekatere ovire pri sodelovanju s SID (nesprejemljivi pogoji – 7, cena zavarovanja – 9, cena financiranja – 2 podjetji).

Anketirana podjetja med storitvami SID najbolj poznajo zavarovanje kratkoročnih kreditov, sledi dobro poznavanje storitev refinanciranja izvoznih kreditov v domači valuti, manj pa podjetja poznajo relativno nove finančne storitve SID – refinanciranje in sofinanciranje ter neposredno financiranje izvoznih poslov v tujih valutah. Precej dobro je že poznavanje možnosti pridobivanja kvalitetnih bonitetnih informacij SID medtem, ko so nekatere druge spremljajoče storitve SID, ki so del t.i. storitvenega kreditnega zavarovanja, še precej slabo poznane med slovenskimi podjetji, kar v določeni meri velja tudi za izdajanje garancij.

Tudi tokrat so podjetja odnos SID do njih po različnih kategorijah ocenila (možne ocene od 1-5) kot zelo dober (povprečna ocena 4). S povprečno oceno 4,3 so ocenila odnos SID do strank, na drugem mestu je bila spet strokovnost (4,2), nato svetovanje in pomoč (4), razumevanje potreb strank je bila ocenjena s povprečno oceno 3,9, sledila je primernost ponudbe storitev (3,9), učinkovitost (3,8), ter elastičnost in prilagodljivost (3,7). Hitrost reševanja zahtevkov pa je bila v letošnji anketi ocenjena še najmanj pozitivno (3,6), kar se bo izboljševalo z razvojem elektronskega poslovanja (SID-NET). Skoraj vsi anketiranci so odgovorili, da so pripravljeni na *on-line* poslovanje s SID.

Anketirani izvozniki želijo, da bi bila SID bolj aktivna zlasti na področju neposrednega financiranja izvoza, zavarovanja in pri ponudbi bonitetnih informacij.

Sodelovanje z državnimi in drugimi domačimi institucijami

SID je pri opravljanju svojih dejavnosti in izvajanju drugih aktivnosti tesno sodelovala s številnimi državnimi organi ter drugimi institucijami doma in v tujini.

Sistem zavarovanja in financiranja izvoza

Sodelovanje z državnimi organi je bilo predvsem pomembno na področju izvajanja in uresničevanja sprejete strategije razvoja sistema zavarovanja in financiranja izvoza v Sloveniji.

- V tem okviru je SID tvorno sodelovala zlasti pri pripravi novele zakona o zavarovalništvu (ZZavar-A) in njegovih potrebnih sprememb in dopolnitev (Ur. l. RS, št. 13/00, 91/00 in 21/02), in to tudi v okviru Slovenskega zavarovalnega združenja.
- SID je svoje poslovanje tekoče usklajevala s pravili na podlagi novega zakona o zavarovalništvu ter se v skladu s sprejeto strategijo razvoja SID pripravljala na ustanovitev specializirane kreditne zavarovalnice, ki bo po koncu danega prehodnega obdobja (članstvo Slovenije v EU) ustanovljena na podlagi tega zakona in bo opravljala svoje poslovanje v skladu z določili novega zakona o zavarovalništvu.
- Na podlagi zadnjih sprememb zakona o SID je družba pripravila osnove programa privatizacije SID, s katero si bo večinska lastnica zagotovila sredstva za s tem zakonom predvideno povečanje varnostnih rezerv za zavarovanja pred nemarketabilnimi riziki, ki jih SID izvaja za račun države.
- S pristojnimi državnimi organi je SID delala tudi na pripravi novega zakona o zavarovanju in financiranju mednarodnih gospodarskih poslov (ZZFMGP), ki bo urejal poslovanje pooblaščenih izvozno-kreditnih agencij, ki ga bo ta opravljala v imenu države.

Državni proračun

O poslovanju SID in njenih načrtih so večkrat razpravljali Vlada Republike Slovenije ter ustrezni odbori in druga telesa Državnega zbora ter Državnega sveta. SID se je lani ob sodelovanju pri pripravi strategije gospodarskega razvoja Slovenije še posebej intenzivno vključevala v priprave na sprejemanje državnega proračuna za leto 2002 oziroma 2003 in drugih proračunskih dokumentov. Za leto 2002 je tako:

- kot zgornji limit izpostavljenosti zavarovanja za račun države določeno 253 milijard SIT (po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan 31.12.2001 približno 1.143 milijonov EUR) (oziroma limit 143 milijard SIT ali približno 646 milijonov EUR za izvozne posle zavarovane pred tečajnimi riziki);
- poroštvena kvota za garancije države za obveznosti SID iz naslova zadolževanja (glavnica) pa je bila sprejeta v višini 30 milijard SIT (135 milijonov EUR).

SID je tudi lani tesno sodelovala z različnimi državnimi organi, zlasti z Ministrstvom za finance, pri izvajanju zakona o poroštvih Republike Slovenije za zadolževanje za potrebe financiranja izvoza (Ur. l. RS, št. 20/98). Ta je SID omogočil najemanje ugodnih virov sredstev za financiranje izvoza ter jo že leta 1999 uspešno uvedel na mednarodne finančne trge. V tem okviru je SID tudi tvorno sodelovala pri pripravi ustreznih podzakonskih aktov glede postopkov zadolževanja ter izdajanja državnih garancij. Glede zadolževanja v tujini je SID sodelovala tudi z Banko Slovenije. Najemanje posojil in kasnejše izdaje dolžniških vrednostnih papirjev na mednarodnih finančnih trgih bo SID tudi v prihodnje omogočalo povečanje obsega financiranja slovenskega izvoza v tujih valutah in pod ugodnimi pogoji.

Nadzorni organi

- SID tesno sodeluje z Banko Slovenije, ki je lani v SID opravila tudi redni pregled in kontrolo poslovanja. Banka Slovenije je že pred časom na primer med drugim sprejela tudi metodologijo in navodila, ki so garancijam in drugim zavarovalnim instrumentom SID dali tretman prvovrstnih instrumentov zavarovanja pri razvrščanju aktivnih bilančnih in zunajbilančnih postavk bank ter jih s tem naredili za slovenske banke za še bolj privlačen instrument zavarovanja, ki ga te tudi vse pogosteje zahtevajo za odobravanje kreditov izvoznikom in za katere bankam ni treba oblikovati posebnih rezervacij. Banka Slovenije je že pred časom dopolnila tudi svoj sklep o dodatnih pogojih kreditiranja tujine, s čimer SID sedaj lahko tuji osebi odobri finančni kredit, spremenila pa je tudi sklep o uvedbi depozita za finančna posojila in depozite najete pri tujih osebah, s katerim je bilo SID omogočeno najemanje posojil za kreditiranje tujih kupcev brez obveznosti vplačila tolarskega depozita. Prav tako je SID s sklepom o pogojih sklepanja kreditnih poslov v tujem denarju med rezidenti omogočeno refinanciranje bančnih izvoznih kreditov tudi v tuji valuti.
- Ob tem sodeluje SID tudi z Agencijo za zavarovalni nadzor, ki ji poroča o svojem zavarovalniškem poslovanju, ki ga opravlja za lasten račun, z njo pa sodeluje tudi na področju oblikovanja zavarovalnotehničnih rezervacij ter pri razvoju trga kreditnih zavarovanj v Sloveniji.

Ministrstva in drugi vladni organi ter organizacije

- Za poslovanje SID, ki kot slovenska izvozno-kreditna agencija določene posle zavarovanja izvaja za račun države, je ključen mehanizem zagotavljanja potrebne likvidnosti ob realizaciji morebitnih škod iz zavarovanja pred nekomercialnimi riziki, srednjeročnimi komercialnimi riziki in drugimi nemarketabilnimi (*non-marketable*) riziki, ki jih SID zavaruje za račun države. Zato je treba posebej omeniti tudi pogodbi o varnostnih in posebnih varnostnih rezervah, ki sta sklenjeni med SID in Ministrstvom za gospodarstvo. S to pogodbo je opredeljen in definiran mehanizem oblikovanja ter načrtovanja varnostnih rezerv za pokritje morebitnih škod iz naslova zavarovanj pred omenjenimi riziki in tehnika plačevanja škodnih primerov.

-
- Poleg sodelovanja z različnimi gospodarskimi ministrstvi in uradi je SID tesneje sodelovala še z Ministrstvom za zunanje zadeve in diplomatsko-konzularnimi predstavništvi, zlasti v bolj rizičnih državah in v tistih državah, kjer je izpostavljenost SID večja. V redno izmenjavo informacij o posameznih trgih so bile poleg pristojnih državnih organov vključene tudi druge institucije, SID pa je Ministrstvu za gospodarstvo ter drugim ministrstvom redno pošiljala informacije o svojem poslovanju in poslovni politiki, kakor tudi predloge za razvoj mednarodnega gospodarskega sodelovanja (na primer Pakt stabilnosti za JV Evropo, sodelovanje z OECD in udeležba Slovenije v Konsenzu OECD ter Skupini o izvoznih kreditih in kreditnih garancijah Komisije OECD za trgovino, idr.), za obiske državnih delegacij ter predloge glede zunanjetrgovinske in druge regulative, ki zadeva pospeševanje izvoza. Ob tem je SID pri financiranju izhodnih investicij in pri financiranju marketinških in podobnih dejavnosti slovenskih podjetij na tujih trgih uspešno sodelovala tudi z Agencijo za gospodarsko promocijo Slovenije in tuje investicije.

Intenzivno je bilo tudi lani sodelovanje z Gospodarsko zbornico Slovenije, kjer je SID zlasti sodelovala pri njenih aktivnostih do izvoznikov ter jim redno predstavljala možnosti podpore SID pri nastopanju naših podjetij na tujih trgih. Ob tem je podpredsednica Gospodarske zbornice tudi članica Komisije za pospeševanje izvoza, s čimer je zagotovljeno tudi neposredno zastopanje interesov gospodarstva pri izvajanju državne politike zavarovanja in financiranja izvoza preko SID in omenjene komisije.

- SID je članica Gospodarske zbornice Slovenije, Slovenskega zavarovalnega združenja in Združenja bank Slovenije ter se aktivno vključuje v njihove številne aktivnosti.

Mednarodno sodelovanje

Bernska unija

SID je bila po dveletnem statusu opazovalke na 57. redni letni skupščini v Amsterdamu, Nizozemska (18.10.2000) sprejeta v Mednarodno zvezo zavarovateljev kreditov in investicij (Bernska unija).

Bernska unija, ki ima danes 51 članic (izvozno-kreditne agencije, mednarodne finančne institucije in nekatere druge zavarovalnice) iz 42 držav, si prizadeva za uveljavitev načel zdravega zavarovalniškega poslovanja in discipline pri dogovorjenih pravilih zavarovanja izvoznih kreditov ter investicij. S tem ciljem IKA v okviru Bernske unije med drugim redno izmenjujejo informacije o svojem poslovanju in politiki zavarovanja, o posameznih trgih, svojih izkušnjah pri poslovanju z dolžniki oziroma garantji, zavarovalno-tehničnih vprašanjih in med seboj sodelujejo tudi na drugih področjih.

Praški klub

Ob članstvu v Bernski uniji pa SID še naprej sodeluje tudi na zasedanjih Praškega kluba (rednih sestankih Generalnega sekretarja Bernske unije z novonastalimi IKA, zlasti iz Srednje in Vzhodne Evrope), s temi agencijami pa precej sodeluje tudi na bilateralni ravni.

Med temi agencijami, z nekaterimi od njih ima SID tudi sklenjene sporazume o sodelovanju (glej tabelo v nadaljevanju), je SID lani sodelovala predvsem z bosansko IGA, ki ji je po svojih močeh pomagala pri uvajanju storitev zavarovanja pred komercialnimi riziki kratkoročnih izvoznih kreditov, zlasti z izobraževanjem na področju prodaje in marketinga ter izdelave bonitet podjetij. Ob tem pa je bilo posebej tesno sodelovanje z Makedonsko banko za podporo razvoju (MBPR), kjer je bil poleg okvirnega sporazuma o sodelovanju lani sklenjen tudi poseben sporazum o sodelovanju in izmenjavi izkušenj na področju zavarovanja kratkoročnih izvoznih kreditov pred komercialnimi riziki. SID je tej agenciji nudila tudi tehnično pomoč, ki jo je v okviru bilateralnega programa tehnične pomoči s sredstvi za Pakt stabilnosti v JV Evropi sofinanciralo tudi Ministrstvo za gospodarstvo, MBPR pa je bil odstopljen tudi IS SID za zavarovanje pred kratkoročnimi komercialnimi riziki.

Sodelovanje in sporazumi z IKA in MFI

Z drugimi IKA, zlasti s članicami Bernske unije, je imela SID pogoste bilateralne stike, izmenjavala je informacije, z njimi pa je tudi poslovno sodelovala. Sodelovanje je bilo najbolj intenzivno z nemškimi Hermesom, s katerim ima SID sklenjen sozavarovalni in pozavarovalni sporazum ter dogovor o *frontingu* garancij, podobne sporazume o zavarovanju in financiranju ter sodelovanje pa ima SID tudi z avstrijsko ŌKB, britanskim ECGD, nizozemsko NCM, US-EXIM, švedsko EKN, idr. Lani pa je na primer sklenila okvirne sporazume o sodelovanju z romunsko, egiptovsko, slovaško in hrvaško agencijo (R-EXIM, ECGE, EXIMBANKA-SR in HBOR), memorandum o razumevanju z MIGA ter sporazum o sodelovanju z rusko Ingostrakh ter o sodelovanju z ukrajinsko družbo LEMMA. Omenjeni sporazumi omogočajo sodelovanje med zavarovatelji oziroma izvozno-kreditnimi agencijami (*one-stop shop arrangements*),

pospešujejo izmenjavo informacij ter tudi odpirajo možnosti za učinkovit skupen nastop slovenskih in tujih podjetij ter bank na tretjih trgih, ki se lahko tudi financirajo iz večih virov in ki jih s svojimi instrumenti lahko tako skupaj podpirajo IKA iz različnih držav.

Poleg obligatnega kvotnega (proporcionalnega) pozavarovanja (*Quota Share Treaty*) svojega portfelja kratkoročnih komercialnih (marketabilnih) rizikov, ki jih SID zavaruje za lasten račun in jih ima pozavarovane na zasebnem trgu pri velikih in prvovrstnih pozavarovateljih, ima SID z drugimi IKA ter MFI sklenjene tudi številne druge sporazume. Okvirni sporazumi o sodelovanju, sporazumi o skupnem in vzporednem zavarovanju, fakultativnem pozavarovanju, *frontingu* garancij ter o sofinanciranju projektov, lahko slovenskemu gospodarstvu zagotovijo možnosti za uspešen nastop s tujimi podjetji na tretjih trgih, saj se tako SID s svojimi instrumenti lahko učinkovito poveže z drugimi finančnimi institucijami, ki tem podjetjem tudi zagotavljajo vire za financiranje različnih projektov in jim nudijo za te posle tudi kritje pred komercialnimi in nekomercialnimi riziki.

Tabela 10:
Seznam sporazumov
sklenjenih med SID in tujimi
izvozno–kreditnimi
agencijami ter drugimi
mednarodnimi finančnimi
institucijami

<i>Država</i>	<i>IKA / MFI</i>	<i>Vrsta sporazuma</i>	<i>Podpisan</i>
	<i>EBRD</i>	<i>okvirni sporazum o sodelovanju</i>	<i>8.5.1996</i>
<i>Belgija</i>	<i>OND</i>	<i>sporazum o skupnem zavarovanju</i> <i>sporazum o vzporednem zavarovanju</i>	<i>Ljubljana,</i> <i>20.12.1996</i>
<i>Združeno kraljestvo</i>	<i>ECGD</i>	<i>sporazum o sodelovanju</i>	<i>London, 26.2.1998</i>
<i>Avstrija</i>	<i>ÖKB</i>	<i>sporazum o sodelovanju</i> <i>sporazum o skupnem zavarovanju</i> <i>okvirni pozavarovalni sporazum</i>	<i>Dunaj,</i> <i>10.6.1998</i>
<i>Rusija</i>	<i>Ros-EXIM</i> <i>EXIMGARANT</i> <i>Ingostrakh</i>	<i>sporazum o sodelovanju</i> <i>memorandum o razumevanju</i> <i>sporazum o sodelovanju</i>	<i>Ljubljana, 8.7.1998</i> <i>23.7.1998</i> <i>11.12.2001</i>
<i>ZRN</i>	<i>Hermes</i>	<i>sporazum o skupnem zavarovanju</i> <i>dogovor o frontingu garancij</i>	<i>Hamburg,</i> <i>10.9.1998</i>
<i>BiH</i>	<i>IBF</i>	<i>dogovor o medsebojnem sodelovanju</i>	<i>Ljubljana, 26.1.1999</i>
<i>Švedska</i>	<i>EKN</i>	<i>sporazum o skupnem zavarovanju</i>	<i>Ljubljana/Stockholm,</i> <i>23.4.1999</i>
<i>ZDA</i>	<i>US-EXIM</i>	<i>memorandum o razumevanju</i>	<i>Ljubljana, 21.6.1999</i>
<i>Nizozemska</i>	<i>NCM</i>	<i>sporazum o pozavarovanju</i>	<i>Ljubljana, 22.6.1999</i>
<i>Makedonija</i>	<i>MBPR</i>	<i>sporazum o sodelovanju</i> <i>sporazum na področju zavarovanja</i> <i>kratkoročnih komercialnih rizikov</i>	<i>Skopje, 20.7.1999</i> <i>1.2.2001</i>
<i>Republika Koreja</i>	<i>KEIC</i>	<i>sporazum o sodelovanju</i>	<i>Istanbul, 13.10.1999</i>
<i>Bolgarija</i>	<i>BAEZ</i>	<i>sporazum o sodelovanju</i>	<i>Ljubljana, 28.10.1999</i>
<i>Izrael</i>	<i>IFTRIC</i>	<i>sporazum o sodelovanju</i>	<i>Tel Aviv, 7.3.2000</i>
<i>Turčija</i>	<i>Turk-EXIM</i>	<i>sporazum o sodelovanju</i>	<i>Amsterdam, 20.10.2000</i>

Italija	SACE	sporazum o pozavarovanju	Madrid, 28.3.2001
Ukrajina	LEMMA	sporazum o pozavarovanju	Ljubljana, 8.6.2001
Romunija	R-EXIM	sporazum o sodelovanju	Ljubljana, 6.9.2001
Egipt	ECGE	sporazum o sodelovanju	Ljubljana, 2.10.2001
Slovaška	EXIMBANKA-SR	sporazum o sodelovanju	Ljubljana, 11.10.2001
Hrvaška	HBOR	sporazum o sodelovanju	Cavtat, 30.10.2001
	MIGA	memorandum o razumevanju	31.12.2001

V pripravi je med drugim tudi sklenitev fakultativnega pozavarovalnega sporazuma z afilijacijo Svetovne banke – Multilateral Investment Guarantee Agency (MIGA).

Na 15. redni letni generalni skupščini, ki je bila od 24. do 27.5.1998 v Vancouvru (Kanada), je SID postala tudi opazovalka v Pan American Surety Association (PASA) in je že navezala nekatere stike s finančnimi institucijami, ki so članice te mednarodne nevladne organizacije ter z njimi izmenjuje informacije o izdajanju garancij ter se dogovarja o frontingu garancij.

SID je sodelovala tudi z drugimi mednarodnimi vladnimi organizacijami (na primer OECD ter UNCTAD) in mednarodnimi finančnimi institucijami. Z EBRD, s katero ima SID podpisan sporazum o sodelovanju in ki je SID v preteklosti že nudila tehnično pomoč, je tako na primer izmenjevala informacije, zlasti o možnostih pri projektih v državah prejemnicah pomoči EBRD.

Ob tem je SID izmenjevala izkušnje glede zavarovanja investicij zlasti z MIGA. Z MIGA je SID lani organizirala tudi skupen seminar o pozavarovanju investicij ter slovenske investitorje seznanila z možnostmi, ki obstajajo za kritje njihovih investicij na tujih trgih. Z MIGA pa se SID dogovarja tudi o sklenitvi pozavarovanj nekaterih investicij na trgih JV Evrope.

Predstavniki SID so aktivno sodelovali tudi na večih mednarodnih konferencah, seminarjih in delavnicah, zlasti o mednarodni trgovini in financiranju ter zavarovanju izvoznih kreditov in investicij.

2000

SID sprejeta v polnpravno članstvo Bernske unije na 57. redni letni skupščini v Amsterdamu (18.10.2000).

Obseg zavarovanja prvič preko milijarde EUR (1.192 M EUR).

Financiranje izvoza oziroma refinanciranje izvoznih kreditov tudi v tujih valutah postaja vse bolj pomembna aktivnost SID.

Intenzivno stalno sodelovanje s sorodnimi institucijami v svetu ter sklepanje medsebojnih sporazumov.

Razglasitev 350 novih doktorjev znanosti.

Svetlana Makarovič zavrne Prešernovo nagrado.

Slovenija naveže diplomatske stike z ZR Jugoslavijo.

Slovenska nogometna reprezentanca prijetno razburka svetovno nogometno javnost z uvrstitvijo in lepo igro na Evropskem nogometnem prvenstvu.

Olimpijske igre - Sydney 2000. Dve zlati odličji. Iztok Čop in Luka Špič za veslanje in Rajmond Debevec za streljanje.

Davo Krničar uspešno in senzacionalno prismočja z vrha Everesta.

Marjan Strel preplava najdaljšo evropsko reko - Donavo.

Strahoten zemeljski plaz opustoši Log pod Mangartom, ki ga je pred tem prizadel že potres.

Nezaupnica vladi, novi mandatar dr. Andrej Bajuk sestavi prvo desno vlado. Jesenske volitve na vrh izvršilne oblasti vrnejo dr. Janeza Drnovška.

SID je ena tistih institucij, ki jih je novonastala država Slovenija nujno potrebovala, tako za uspešno izvedbo procesa tranzicije iz planskega v tržno gospodarstvo, kakor tudi za celovito integracijo svojega gospodarstva v mednarodne trgovinske in finančne tokove. O strateški pomembnosti SID za našo državo in še zlasti za njeno gospodarstvo govori že samo dejstvo, da mora kot geografsko majhna in vsled tega močno izvozno usmerjena država Slovenija na trgih v tujini prodati kar blizu 3/4 vsega proizvedenega blaga in storitev.

SID je bil že ob ustanovitvi koncipirana kot institucija, ki bo poleg aktivnosti v svojem imenu in za svoj račun opravljala tudi določene aktivnosti v imenu države. Med temi so zlasti pomembna zavarovanja pred nekomercialnimi riziki in zavarovanja pred srednjeročnimi komercialnimi riziki. Obe vrsti zavarovanj, ki sta komplementarni tistim, katera na slovenskem finančnem trgu ponujajo drugi ponudniki, sta se skozi desetletje delovanja SID izkazali kot učinkovita instrumenta gospodarske politike za pospeševanje izvoza. Komisija za pospeševanje izvoza v okviru SID, kot operativni organ države na tem področju, je največji del svoje aktivnosti v preteklih letih usmerjala v oblikovanje in pravočasno dopolnjevanje politik zavarovanja ter v obravnavanje in sprejemanje odločitev o vseh tistih posameznih poslih za račun države, ki imajo zanjo lahko pomembne proračunske posledice. Pri svojem delu je Komisija, enako kot primerljivi organi drugod v svetu, vedno iskala in še vedno išče optimalno razmerje v doseganju dveh sicer nasprotujočih si ciljev. Prvi oziroma razvojni cilj Komisije je pospeševanje izvoza s pomočjo zavarovanja izvoznih rizikov in preko le-tega zagotavljanje višje stopnje gospodarske rasti v državi. Drugi oziroma javnofinančni cilj dela Komisije pa je čim manjši obseg rizikov, ki jih država prevzema z izdanimi zavarovanji.

Medtem ko je bila v preteklosti velika večina dela Komisije usmerjena v odobravanje zavarovanj za izvozne kredite, postajajo v zadnjem času vse bolj pomembna tudi zavarovanja investicij. To je jasen dokaz, da se Slovenija postopoma spreminja iz države, ki je bila izrazit neto prejemnik neposrednih tujih investicij, v državo, kjer bodo tudi izvozne investicije postale pomemben element naše izvozne usmerjenosti. V delu Komisije se opaža še en pomemben trend, to je geografska koncentracija tveganj na države jugovzhodne Evrope in v manjši meri tudi na države nekdanje Sovjetske zveze. Ker je povsem realno pričakovati, da se bo ta trend nadaljeval tudi v prihodnje, je izredno pomembno, da se tako država kot celota, kakor tudi SID kot njena specializirana institucija, čimbolj kvalitetno pripravita na povečan obseg transakcij s tem delom sveta in s tem tudi na prevzemanje večjega obsega rizikov. S stališča SID to konkretno pomeni: nadaljevati s krepitvijo lastnih znanj, ki so potrebna za ocenjevanje državnih in poslovnih tveganj v regiji ter za pravno spremljavo poslov; učvrstiti mesto SID kot ključne institucije v koncipiranju in izvajanju gospodarskega sodelovanja Slovenije z državami v regiji; nadaljevati in še okrepiti tako sodelovanje z Bernsko unijo in z MIGA kakor tudi s sorodnimi institucijami v regiji.

V prvih desetih letih svojega delovanja je SID v celoti izpolnila, na mnogih področjih pa je celo močno preseгла pričakovanja, o katerih je bilo govora ob ustanovitvi. Ni torej razloga, da tudi na prihodnost SID ne bi gledali z optimizmom.

Dr. Mojmir Mrak
namestnik predsednice Komisije za pospeševanje izvoza

Informacijski sistem SID

Razvit integralen IS SID

Razvit informacijski sistem in kvalitetne interne baze podatkov (teh je danes 84) ter vzpostavljene povezave z drugimi institucijami predstavljajo nujno orodje za učinkovito poslovanje finančne institucije, njeno upravljanje, nadzor nad njenim celotnim poslovanjem in načrtovanje. Celoten razvoj informacijskega sistema temelji na postopnem uvajanju v delo ter bo vplival na izboljšanje notranjega in zunanjega komuniciranja.

SID je za učinkovito podporo svojemu poslovanju, ki med drugim zajema tako zavarovanje kot financiranje izvoza, pri čemer je zavarovalniško poslovanje ločeno za državni in lastni račun družbe, leta 1996 začela s programskim orodjem LOTUS NOTES sistematično izgrajevati lasten in integralen informacijski sistem (IS SID). Ta je danes kvalitetna podlaga za vse poslovne dejavnosti in storitve družbe; vsi procesi so računalniško podprti in v veliki meri tudi že avtomatizirani, saj se dokumenti od na primer zahtevka stranke, njegove obdelave in odobritve, do ustreznih pogodb in računov izdelujejo avtomatizirano, istočasno pa so osnova za analitično obdelavo podatkov in upravljalni informacijski sistem (MIS). Tako so v SID ustrezno informacijsko podprta vsa področja poslovanja družbe, ki so medsebojno povezana v informacijsko celoto. Z IS v SID ne obvladujemo samo upravljanja z vhodnimi in izhodnimi dokumenti ter poslovne procese, pač pa ustvarjamo tudi baze znanj. Poenotene in standardizirane so tudi kumulativne analitične tabele o poslovanju SID, izdelane so kumulativne analitične oblike za poslovne partnerje družbe, povezano pa je tudi računalniško omrežje v družbi in telefonija CTI, kar zaposlenim omogoča seznanitev s partnerjem, s katerim komunicirajo in istočasen prikaz vseh kumulativnih podatkov o tem partnerju na zaslonu računalnika.

Transfer IT in tehnična pomoč

Vse baze v LOTUS NOTES so po novih standardih združene v posamezne module, kar omogoča lažji nadzor nad razvojem in spremembami posameznih aplikacij ter postopno oddajo posameznih modulov v vzdrževanje zunanji računalniški firmi. Modularen pristop k reorganizaciji baz je omogočil tudi njihovo instaliranje na drugih lokacijah, kar je SID tudi uporabila pri projektu tehnične pomoči Makedonski banki za podporo razvoju (MBPR), ki ga je lani v okviru bilateralnega programa tehnične pomoči sofinanciralo Ministrstvo za gospodarstvo s sredstvi za Pakt stabilnosti v JV Evropi, s čemer je s tem podprlo tudi začeto poslovno sodelovanje med obema agencijama.

Glavne smernice razvoja informacijskega sistema so v lanskem letu potekale na področju uvajanja enotnih standardov pri razvoju aplikacij, elektronskega povezovanja s poslovnimi partnerji, na področju še večje osamosvojitve sistema in vgrajevanju varnostnih (standard BS7799) in kontrolnih mehanizmov v celotno poslovanje družbe ter na graditvi sistema, ki omogoča vzdrževanje IS tudi s strani zunanje računalniške organizacije.

Pri razvoju IS SID se je tako lani nadaljevalo s standardizacijo postopkov, dopolnjevala se je dokumentacija in izboljševali postopki varovanja sistema, dopolnjevale pa so se tudi kumulativne analitične oblike in zbiranje podatkov za podporo odločanju in upravljanju.

**Elektronsko poslovanje
(SID-NET)**

Ker je elektronsko poslovanje za sodobne finančne institucije imperativ, je bil kot odgovor na izzive poslovanja lani v družbi izgrajen SID-NET. Elektronsko poslovanje s strankami v realnem času in prostoru je bilo lani testirano tudi z nekaterimi poslovnimi partnerji, notranji IS je bil zato reorganiziran in integriran s SID-NET tako, da je SID-NET sedaj pripravljen na intenzivno uvajanje v poslovanje družbe v letu 2002. S tem bo močno olajšano poslovanje s SID po elektronski poti. Preko portala na internet domači strani SID (<http://www.sid.si>) bo strankam tako na voljo olajšan dostop do njenih storitev in vse informacije o produktih SID in pogojih zavarovanja ter financiranja njihovih poslov, vključno z bonitetnimi informacijami (*«@rating»*), administracijo in spremljavo poslovanja strank z družbo.

Kadri

Zaposlovanje (struktura in trendi)

Število zaposlenih v SID se je v letu 2001 skladno z načrtom zaposlovanja povečalo s 50 na 56, povprečno število zaposlenih pa je bilo v tem letu 54.

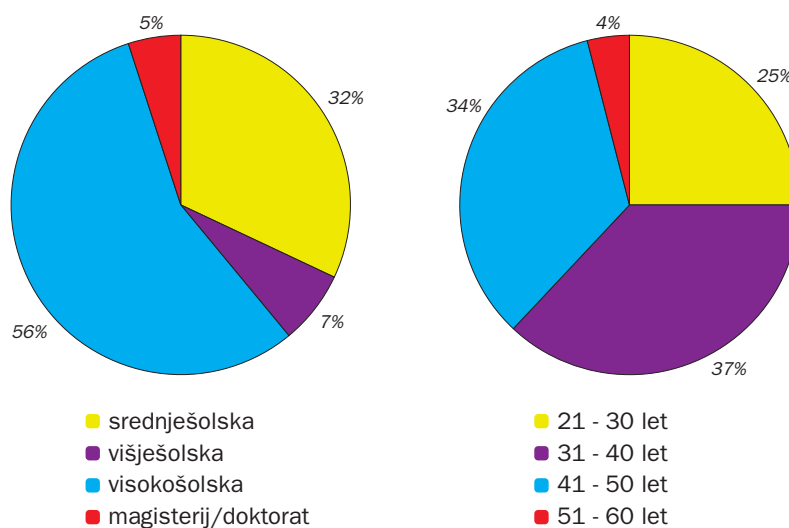
Novi delavci so se zaposlili za nedoločen čas na področju zavarovanja (2), v pravni službi in službi za likvidacijo škod (3) in v bonitetni službi (1). Poleg tega je bila ena delavka sprejeta v delovno razmerje za določen čas v računovodstvo, dvema ekonomistoma z visoko univerzitetno izobrazbo in upravnemu tehniku s srednješolsko izobrazbo pa smo omogočili tudi opravljanje pripravništva.

V letu 2001 sta sporazumno prekinili delovno razmerje v SID dve delavki, ena se je invalidsko upokojila, enemu delavcu pa je potekla pripravniška doba.

Po posameznih organizacijskih enotah je imela družba največ zaposlenih v oddelku zavarovanja terjatev (14), ki so mu sledili pravna služba in služba za likvidacijo škod (7), oddelek zavarovanja kreditov in investicij (6), splošno-kadrovska služba (6), oddelek financiranja in garancij, računovodstvo in služba za informatiko s po 5 zaposlenimi in bonitetna služba (4). Uprava, področje raziskav in strategije, notranja revizija in kotroling ter zakladništvo so imeli v letu 2001 po enega zaposlenega.

Slika 8:
SID – struktura zaposlenih
(izobrazba) – 31.12.2001

Slika 9:
SID – struktura zaposlenih
(starost) – 31.12.2001

Kadrovska politika

Hitra rast obsega poslovanja in razvoj obstoječih ter uvajanje novih storitev SID sta bila podprta s kadrovsko politiko, ki je temeljila predvsem na:

- pridobivanju novih sodelavcev s specifičnimi strokovnimi znanji in izkušnjami,
- sistemu spremljanja in ugotavljanja delovne uspešnosti ter določanju ciljev in nalog s pomočjo letnih razgovorov,

-
- razvoju politike nagrajevanja, tako v obliki denarnih, kot nenedarnih nagrad, ter
 - spodbujanju aktivnega sodelovanja vseh zaposlenih pri izboljševanju poslovanja družbe.

Posebna pozornost je bila v letu 2001 namenjena projektne načinu dela, ki so ga posamezne projektne skupine izvajale na področju razvoja elektronskega poslovanja, bonitetnega informacijskega sistema, sprememb premijskega sistema, pozavarovalnega aranžmaja in tehnične pomoči drugim izvozno-kreditnim agencijam.

V letu 2001 je bil uveden sistem posredovanja predlogov in idej z namenom izboljšanja delovnih procesov in storitev SID, večje učinkovitosti pri delu in zniževanja stroškov. Zaposleni so lani preko tega sistema posredovali več kot 300 predlogov, od katerih jih je bilo skoraj 200 sprejetih v realizacijo, deset avtorjev predlogov pa je bilo tudi posebej nagrajenih.

Lansko leto je bila izvedena tudi anketa o ugotavljanju zadovoljstva pri delu in o medsebojnih odnosih, v kateri so zaposleni ocenjevali politiko zaposlovanja in vodenja podjetja, medsebojne odnose in komunikacijo, sistem plač in napredovanja, izobraževanje in usposabljanje ter informacijski sistem. Na skupaj 32 vprašanj je odgovorilo 96 odstotkov anketiranih, analiza ankete pa je pokazala, katerim področjem kadrovske politike bo v bodoče posvečena še posebna pozornost.

Izobraževanje

Glede na potrebna znanja s področja financiranja in zavarovanja gospodarskih poslov je SID, tako kot tudi vsa leta prej, omogočala pridobivanje in prenos znanj, ki so potrebna zlasti na posameznih strokovnih področjih (zavarovanje, financiranje, zakladništvo, pravne zadeve, informatika, računovodstvo in notranja revizija) in to v različnih oblikah internega izobraževanja ter udeležbe na predavanjih, delavnicah, seminarjih, podiplomskem študiju in podobnem v tujini in doma.

Hkrati so se zaposleni udeleževali tudi raznih oblik izobraževanja, kjer so pridobivali potrebna splošna (tujji jeziki, računalništvo, načrtovanje ciljev, upravljanje s časom, ipd.) in specifična znanja (tehnike prodaje in pogajanj, delo s ključnimi kupci, idr.).

Notranje komuniciranje

Poleg že uveljavljenih oblik obveščanja in komunikacije z zaposlenimi prek interne elektronske pošte in dostopa do obsežnega števila baz podatkov (npr. zabeležke poslovnih dogodkov, zapisniki in sklepi organov družbe, pravilnikov in aktov, strokovne knjižnice, opisov postopkov dela, predlogov in idej, itd.), je bil v letu 2001 uveden tudi interni elektronski časopis, ki zaposlene obvešča o posameznih dogodkih in zanimivostih, vključuje pa tudi rubrike, v katerih lahko sodelujejo vsi zaposleni.

Sindikata

Večina zaposlenih SID je včlanjena v Sindikalno organizacijo SID, ki je vključena v Sindikat delavcev bank in hranilnic Slovenije. SID glede pravic in obveznosti zaposlenih v celoti spoštuje določbe Kolektivne pogodbe bank in hranilnic v Republiki Sloveniji, z letno dotacijo pa omogoča tudi izvajanje aktivnosti sindikata (na primer športno-rekreativne, kulturne in razne druge prireditve).

Delovno okolje

SID posebno skrb namenja zagotavljanju ustreznih delovnih pogojev. Tako je v lanskem letu skladno z zakonom o varnosti in zdravju pri delu uspešno izdelala Izjavo o varnosti z oceno tveganja. V okviru te bo SID svoje zaposlene usposabljala za varno in zdravo delo ter varstvo pred požari, jim omogočala predhodne in obdobje zdravniške preglede ter izvajala vse potrebne ukrepe za zagotavljanje optimalnih delovnih pogojev.

Notranja revizija in kontroling

Notranja revizija je v SID organizirana kot samostojno strokovno področje, podrejeno neposredno upravi in odgovorno tudi nadzornemu svetu družbe. Njeno organizacijo in aktivnosti opredeljuje zakon o bančništvu – ZBan (Ur. l. RS, št. 7/99 in 59/01), ki predpisuje:

- strokovno usposobljenost delavcev notranje revizije,
- naloge in letni program dela, ter
- poročanje notranje revizije.

Notranja revizija v SID tako izvaja celovit in stalen nadzor nad poslovanjem družbe, upoštevajoč vse posebnosti poslovanja družbe ter veljavne predpise, tako na področju bančnega, kot tudi zavarovalniškega poslovanja.

Tako na primer notranja revizija v SID preverja ali družba:

- opravlja finančne storitve pravilno in v skladu z zakoni in predpisi ter notranjimi pravili, ki urejajo poslovanje družbe;
- vodi poslovne knjige, sestavlja knjigovodske listine, vrednoti knjigovodske postavke in sestavlja računovodska ter druga poročila v skladu z zakonom o bančništvu (oziroma zavarovalništvu) in na njegovi podlagi izdanimi predpisi, ter notranjimi pravili, ki urejajo poslovanje družbe.

Notranje revidiranje poslovanja družbe se opravlja na osnovi sprejetega letnega načrta v skladu s strokovnimi načeli in standardi notranjega revidiranja, kodeksom poklicne etike ter pravili delovanja, ki jih v soglasju z nadzornim svetom sprejme uprava družbe. Pri tem je dan še poseben poudarek nadzoru upravljanja z riziki (kreditni, nekreditni ter operativni riziki). V okviru svojih aktivnosti področje notranje revizije sodeluje z Banko Slovenije in Agencijo za zavarovalni nadzor, pa tudi z revizijskimi sekcijami bančnega in zavarovalniškega združenja.

Ob zadnjem kontrolnem pregledu poslovanja družbe s strani Banke Slovenije (november 2001) je bilo delovanje področja notranje revizije ugodno ocenjeno.

2001

Prvi koraki SID na tujih trgih kreditnih zavarovanj.

Novi nadzorni svet potrди strategijo SID.

Pripravljen program privatizacije SID.

Prilagoditev premijskega sistema za zavarovanje za račun države (OECD - Knaepen paket).

SID prvič v vlogi svetovalca v okviru meddržavnih programov tehnične pomoči (Makedonija).

Zagotavljanje konkurenčnih in dolgoročnih virov za financiranje izvoza v tujih valutah na evrotrgu sindiciranih kreditov.

Nenevarni morski psi dolžine do 15 metrov obiščejo Koprski zaliv; Matjaž Hanžek postane nov varuh človekovih pravic.

Na Dunaju sklenjen sporazum držav naslednic bivše SFRJ.

Prodor slovenskih investorjev na trge JV Evrope.

Rokometašice KRIM-a postanejo evropske prvakinje, hokejska reprezentanca pa se uvrsti v A skupino svetovnega prvenstva.

V BTC svečano odprtje prvega sodobnega multipleks kina Kolosej.

Prvo medsebojno srečanje voditeljev dveh velesil, ameriškega predsednika Busha in ruskega predsednika Putina, na Brdu pri Kranju.

Teroristična akcija 11. septembra sesuje oba WTC nebotačnika v New Yorku, povzroči nadaljevanje recesije v ameriškem gospodarstvu ter globalno negotovost.

4000 maturantov zapele v četvorki v Guinnessovo knjigo rekordov.

Marjan Kramar
predsednik uprave SID

Gospod Kramar, SID vodite že od leta 1994. Kako bi kratko in jedrnato prikazali rezultate poslovanja v tem obdobju?

V tem času smo vsi zaposleni, skupaj z delničarji, državo in seveda našimi poslovnimi partnerji, glavno pozornost namenjali kvaliteti naših storitev, stalni rasti obsega poslovanja in uveljavljanju družbe doma in v svetu.

Pri tem smo od leta 1994, povečali obseg zavarovanih poslov s 30 Mio \$ na 1.630 Mio \$ in povečali obseg financiranja izvoznih poslov z 10 Mio \$ na 300 Mio \$.

Računovodski izkazi

Uvod

Poslovanje Slovenske izvozne družbe, d.d., Ljubljana v letu 2001, opisano v poslovnem delu letnega poročila, se odraža v bilanci stanja, izkazu uspeha ter izkazu finančnih tokov za isto obdobje.

Pri oblikovanju bilančnih postavk so bili ob upoštevanju mednarodnih računovodskih standardov uporabljeni slovenski računovodski standardi.

V okviru komentarja k računovodskim izkazom je treba posebej omeniti poslovanje družbe za tisti del poslov, ki se opravljajo za račun Republike Slovenije. Državno jamstvo za posle zavarovanja pred nekomercialnimi in srednjeročnimi komercialnimi ter drugimi nemarketabilnimi riziki namreč narekuje posebnosti pri sestavljanju izkazov, saj mora biti finančni učinek omenjenih poslov za preostali del družbe nevtralen.

V nadaljevanju so predstavljeni računovodski izkazi družbe (bilanca stanja, izkaz uspeha, izkaz finančnih tokov in izkaz gibanja kapitala) za poslovno leto 2001 ter komentarji k pomembnejšim bilančnim postavkam.

**Bilanca stanja na dan 31.
decembra 2001**

(v tisočih tolarjev)

	2001	2000
SREDSTVA		
<i>Denarna sredstva</i>	3.600	8.495
<i>Posojila bankam</i>	52.089.308	39.223.933
<i>Posojila strankam, ki niso banke</i>	1.398.035	420.009
<i>Tržni vrednostni papirji</i>	766.766	63.499
<i>Opredmetena osnovna sredstva</i>	646.862	644.745
<i>Druga sredstva</i>	571.925	813.895
<i>Kratkoročno nezaračunani prihodki</i>	281.297	83.284
Skupaj sredstva	55.757.793	41.257.860
<i>Izvenbilančna evidenca</i>	5.967.030	4.554.495
OBVEZNOSTI IN KAPITAL		
Obveznosti		
<i>Obveznosti do bank in hranilnic</i>	14.746.331	6.158.960
<i>Obveznosti do strank, ki niso banke</i>	915.896	916.643
<i>Dolgoročna obveznost za prejeta sredstva varnostne rezerve</i>	16.040.975	13.742.095
<i>Obveznosti iz izdanih vrednostnih papirjev in potrdil o vlogah</i>	980.160	-
<i>Druge obveznosti</i>	323.717	291.808
<i>Kratkoročno odločeni prihodki</i>	177.678	11.488
<i>Dolgoročne rezervacije za obveznosti in stroške</i>	2.004.286	2.061.379
<i>Zavarovalnotehnične rezervacije</i>	2.569.110	1.407.274
	37.758.153	24.589.647
Kapital		
<i>Osnovni kapital</i>	9.323.540	9.323.540
<i>Vplašani presežek kapitala</i>	920.606	918.825
<i>Rezerve</i>	1.267.880	1.031.291
<i>Revalorizacijski popravek kapitala</i>	6.406.179	5.246.125
<i>Čisti dobiček poslovnega leta</i>	81.435	148.432
	17.999.640	16.668.213
Skupaj kapital in obveznosti	55.757.793	41.257.860
<i>Izvenbilančna evidenca</i>	5.967.030	4.554.495

**Izkaz uspeha za leto za
leto končano 31. decem-
bra 2001**

(v tisočih tolarjev)

	2001	2000
<i>Prihodki od obresti</i>	1.656.052	1.040.102
<i>Odhodki za obresti</i>	(648.939)	(228.883)
Čiste obresti	1.007.113	811.219
<i>Prejete provizije</i>	213.568	156.429
<i>Dane provizije</i>	(104.029)	(49.852)
Čiste provizije	109.539	106.577
Čisti prihodki od zavarovalnih premij	585.357	481.531
<i>Dobiček iz finančnih poslov</i>	146	-
<i>Izguba iz finančnih poslov</i>	(10.506)	-
Čista izguba iz finančnih poslov	(10.360)	-
Revalorizacijski izid in drugi prihodki iz poslovanja	929.446	628.859
<i>Splošni upravni stroški</i>	(697.642)	(602.827)
<i>Amortizacija</i>	(69.737)	(59.392)
<i>Drugi odhodki poslovanja</i>	(235.352)	(94.583)
<i>Odpis terjatev in popravki vrednosti dvomljivih in spornih terjatev</i>	(20.568)	(229.196)
<i>Prihodki iz odpisanih terjatev</i>	-	31
<i>Odhodki za oblikovanje dolgoročnih rezervacij</i>	(2.400.022)	(2.164.167)
<i>Prihodki iz ukinjenih rezervacij in popravkov</i>	1.011.407	1.309.804
Dobiček iz rednega poslovanja	209.181	187.856
<i>Izredni dobiček (izguba)</i>	2.138	667
Skupaj dobiček pred obdavčitvijo	211.319	188.523
<i>Davek od dobička</i>	(48.449)	(40.091)
Čisti dobiček	162.870	148.432

Izkaz gibanja kapitala za leto končano 31. decembra 2001 (v tisočih tolarjev)

	Osnovni kapital	Vplačani presežek kapitala	Rezerve	Revaloriz. popravek kapitala	Preneseni dobiček prejšnjih let	Dobiček leta	Skupaj
Stanje 1.1.2001	9.323.540	918.825	1.031.291	5.246.125	-	148.432	16.668.213
Razporeditev v rezerve	-	-	155.154	(6.722)	-	(148.432)	-
Prodaja lastnih delnic	-	1.781	-	-	-	-	1.781*
Revalorizacija 2001	-	-	-	1.166.776	-	-	1.166.776
Dobiček leta 2001	-	-	81.435	-	-	81.435	162.870
Stanje 31.12.2001	9.323.540	920.606	1.267.880	6.406.179	-	81.435	17.999.640

Revalorizacijski popravek kapitala

Stanje 1.1.2001	4.328.309	329.499	581.595	-	6.722	-	5.246.125
Razporeditev v rezerve	-	-	-	-	(6.722)	-	(6.722)
Revalorizacija 2001	955.629	87.384	123.763	-	-	-	1.166.776
Stanje 31.12.2001	5.283.938	416.883	705.358	-	-	-	6.406.179

Razporeditev čistega dobička poslovnega leta**

	2001
Čisti dobiček poslovnega leta	162.870
Del čistega dobička za kritje prenesenih izgub	-
Del čistega dobička za oblikovanje zakonskih rezerv	-
Del čistega dobička za oblikovanje rezerv za lastne deleže	-
Del čistega dobička za oblikovanje statutarnih rezerv	-
Del čistega dobička za druge rezerve iz dobička	(81.435)
Skupaj	81.435

* SID d.d. je v januarju 2001 kupila 18.447 lastnih delnic od Factor banke d.d. Ljubljana v vrednosti 250.000 tisoč SIT zaradi poravnave terjatev z Niko Brežice (zastava Hipotekarnih delnic SID za Niko Brežice).

Lastne delnice je SID d.d. prodala v decembru 2001 po vrednosti 269.262 tisoč SIT. Revalorizirana vrednost lastnih delnic na dan prodaje je bila 267.481 tisoč SIT. Pozitivna razlika v višini 1.781 tisoč SIT je bila prenešana med vplačani presežek kapitala.

** Bilančni dobiček leta 2001 znaša 81.435 tisoč SIT, po upoštevanju čistega dobička poslovnega leta in morebitnih ostalih postavk ter rezerv po 1. odstavku 228. Člena Zakona o gospodarskih družbah. O njegovi delitvi odloča skupščina SID.

**Izkaz finančnih tokov za
leto končano
31. decembra 2001**
(v tisočih tolarjev)

	2001	2000
PRITOKI SREDSTEV		
Začetno stanje denarnih sredstev	9.090	2.447
Pritoki kapitalskih sredstev (pobotana povečanja)		
Presežek vplačanega kapitala	1.781	-
Rezerve	236.589	124.815
Dolgoročne rezervacije	(201.390)	213.764
Zavarovalnotehnične rezervacije	1.063.327	502.943
Revalorizacijski popravek kapitala	(6.721)	-
Čisti dobiček leta	(66.997)	23.617
Skupaj pritoki kapitalskih sredstev	1.026.589	865.139
Pritoki drugih sredstev (pobotana povečanja)		
Obveznosti do bank	8.156.244	2.630.600
Obveznosti do strank, ki niso banke	(64.912)	804.107
Dolgoročna obveznost za prejeta sredstva varnostne rezerve	1.336.933	1.670.821
Dolgovi, dokazljivi s potrdili	980.160	-
Druge obveznosti	11.482	(105.206)
Kratkoročno odloženi prihodki	165.386	197
Skupaj pritoki drugih sredstev	10.585.293	5.000.519
Skupaj pritoki sredstev	11.620.972	5.868.105
ODTOKI - UPORABA SREDSTEV		
Uporaba kapitalskih sredstev (pobotana povečanja)		
Neopredmetena dolgoročna sredstva	-	(114)
Opredmetena osnovna sredstva	(43.015)	(23.571)
Skupaj uporaba kapitalskih sredstev	(43.015)	(23.685)
Uporaba drugih sredstev (pobotana povečanja)		
Posojila bankam	10.119.700	5.308.608
Posojila strankam, ki niso banke	948.625	392.647
Investicijski vrednostni papirji	-	(227.892)
Tržni vrednostni papirji	698.822	9.993
Druga sredstva	(298.943)	425.550
Kratkoročno odloženi prihodki	192.183	(25.611)
Skupaj uporaba drugih sredstev	11.660.387	5.883.295
Končno stanje denarnih sredstev	3.600	8.495
Skupaj odtoki - uporaba sredstev	11.620.972	5.868.105

1. Posojila bankam

a) Analiza po zapadlosti:

	2001	2000
<i>Posojila:</i>		
• <i>kratkoročna</i>	38.951.530	33.900.708
• <i>dolgoročna</i>	10.429.936	5.305.508
<i>Popravek vrednosti</i>	(129.283)	(129.283)
	49.252.183	39.076.933
<i>Namenski depoziti:</i>		
• <i>kratkoročni</i>	2.779.125	147.000
• <i>dolgoročni</i>	58.000	-
	2.837.125	147.000
Skupaj	52.089.308	39.223.933

Posojila in namenski depoziti so bili dani slovenskim bankam za refinanciranje izvoznih in drugih mednarodnih gospodarskih poslov, odobrenih podjetjem za namene in po prioritetnih razredih, opredeljenih v poslovni politiki SID za posamezno poslovno leto.

Stopnja refinanciranja kreditov domačih bank praviloma znaša 50%, izjemoma do 90% za izvozne posle iz I. prioritete in do 70% za izvozne posle iz II. prioritete. Do 90% se lahko refinancira tudi kredit, ki ga je domača banka odobrila tuji za financiranje uvoza blaga.

Družba se je za potrebe financiranja kupcev v tujini, priprave izvoza slovenskih izvoznikov ter financiranja slovenskih naložb v tujini, zadolžila na mednarodnem trgu sindiciranih posojil.

Kratkoročna posojila, odobrena v tuji valuti, znašajo 8.106.252 EUR, dolgoročna posojila, odobrena v tuji valuti 31.368.842 EUR, kratkoročni depoziti, odobreni v tuji valuti pa 1.690.000 EUR.

Med kratkoročna posojila bankam je bil prenesen znesek 3.433.241 tisoč SIT dolgoročnih posojil, ki zapadejo v plačilo v letu 2002 (v letu 2000: 2.086.599 tisoč SIT dolgoročnih posojil).

Popravki vrednosti se nanašajo na kratkoročna posojila, dana Komercialni banki Triglav d.d., Ljubljana v stečajju. Popravek vrednosti je oblikovan v višini 100 % vrednosti terjatve.

**2. Dolgoročna obveznost
za prejeta sredstva
varnostne rezerve**

a) Dolgoročna obveznost do Ministrstva za gospodarstvo za prejeta sredstva varnostne rezerve se nanašajo na:

	2001	2000
<i>Varnostne rezerve</i>	15.048.812	12.828.704
<i>Posebne varnostne rezerve</i>	992.163	913.391
Skupaj	16.040.975	13.742.095

Dolgoročne obveznosti SID do Republike Slovenije vsebinsko opredeljujejeta pogodbi sklenjeni med SID in Ministrstvom za gospodarstvo RS, in sicer:

- za varnostne rezerve - pogodba o uporabi in vračanju sredstev varnostnih rezerv z dne 27.08.1996 in
- za posebne varnostne rezerve - pogodba o uporabi, oblikovanju in vračanju sredstev posebnih varnostnih rezerv z dne 18.12.1997.

Varnostne rezerve so namenjene pokrivanju odškodnin iz naslova zavarovanj pred nekomercialnimi in srednjeročnimi komercialnimi riziki, ki jih opravlja SID za račun države. Začetna sredstva je družbi zagotovila Republika Slovenija.

Posebne varnostne rezerve so namenjene pokrivanju tveganj iz naslova sklenjenih zavarovanj pred tečajnimi tveganji za račun države.

Varnostne rezerve imajo značaj dolgoročne obveznosti SID do Republike Slovenije. Rok vračila sredstev, povečanih za obresti v višini temeljne obrestne mere, je 10 let z možnostjo podaljšanja. Obveznost za varnostno rezervo povečujejo poleg obresti v višini TOM tudi nakazila Ministrstva za gospodarstvo v varnostno rezervo in presežek premij nad stroški, zmanjšujejo pa jo izplačane škode, ki se nanašajo na te vrste zavarovanj.

Presežek premij nad stroški, ki predstavlja postavko povečanja obveznosti iz naslova varnostnih rezerv do države, je rezultat razlike med prihodki in odhodki poslov, ki jih SID vodi za račun države. Obračunava se mesečno. Prihodke predstavljajo predvsem prejete premije iz tega naslova in pogodbene obresti. Odhodki poslovanja zajemajo direktne stroške povezane z zavarovanji za račun države in posredne stroške, kot to določa pogodba z Ministrstvom za gospodarstvo. Posredni stroški se v skladu z aneksom št. 2 k pogodbi (8.10.1997) delijo po ključu. Ključ se izračunava na osnovi deleža zaposlenih, ki direktno in indirektno opravljajo dela za to področje glede na vse zaposlene v SID. Ključ se spreminja dvakrat letno, o spremembi pa SID obvesti Ministrstvo za gospodarstvo. Presežek premij nad stroški je vključen v prihodke od prejetih premij SID.

b) Gibanje obveznosti do države za sredstva varnostne rezerve v letu je bilo naslednje:

	2001	2000
<i>Stanje 1. januarja</i>	13.742.095	11.084.733
<i>Plačane škode</i>	(35.552)	(100.056)
<i>Prejeti regres</i>	-	61.397
<i>Nakazila Ministrstva za gospodarstvo za varnostne rezerve</i>	641.005	1.255.025
<i>Obračunane obresti v višini TOM</i>	1.213.543	1.066.799
<i>Presežek premij nad stroški</i>	479.884	374.197
<i>Stanje 31. decembra</i>	16.040.975	13.742.095

c) Presežek premij nad stroški, ki predstavlja postavko povečanja obveznosti iz naslova varnostnih rezerv do države, je rezultat razlike med prihodki in odhodki poslov, ki jih SID vodi za račun države:

	2001	2000
PRIHODKI		
<i>Prejete premije za zavarovanje vlaganj</i>	37.241	20.758
<i>Prejete premije za krat. komerc. zav. izven OECD</i>	88.082	2.673
<i>Prejete premije za srednjeročne nekomerc. rizike</i>	3.457	11.176
<i>Prejete premije za srednjeročne komercialne rizike</i>	245.569	121.557
<i>Prejete premije za politične rizike</i>	228.332	337.531
	602.681	493.695
<i>Prihodki iz naslova obdelovalne provizije</i>	11.710	4.173
<i>Prihodki od obresti naložb varnostne rezerve</i>	147.642	123.457
<i>Prihodki iz naslova revalorizacijskega izida</i>	5.513	4.953
<i>Stroški s škodami</i>	-	(1.540)
<i>Drugi prihodki</i>	-	14
	767.546	624.752
ODHODKI		
<i>Stroški poslovanja:</i>		
• <i>Stroški dela</i>	(134.283)	(113.853)
• <i>Drugi stroški dela</i>	(25.154)	(18.184)
• <i>Stroški materiala</i>	(11.905)	(31.077)
• <i>Stroški storitev</i>	(93.143)	(67.157)
• <i>Amortizacija</i>	(23.150)	(20.278)
<i>Drugi odhodki</i>	(27)	(6)
	(287.662)	(250.555)
<i>Presežek premij nad stroški</i>	479.884	374.197

Sredstva varnostnih rezerv investira SID v skladu s svojo poslovno politiko v kratkoročne finančne naložbe (financirana posojila). Prihodki iz naslova naložb povečujejo, preko presežka premij nad stroški, obveznost za varnostno rezervo.

3. Dolgoročne rezervacije za obveznosti in stroške

	2001	2000
Posebne rezervacije za bančne garancije	1.451.027	1.654.340
Posebne rezervacije za terjatve razvrščene v skupino A	553.259	407.039
Skupaj	2.004.286	2.061.379

a) Dolgoročne rezervacije za potencialne obveznosti se nanašajo na posebne rezervacije za pokrivanje potencialnih izgub iz naslova izdanih garancij. Gibanje dolgoročnih rezervacij v letu 2001 je bilo naslednje:

	2001	2000
Stanje 1. januarja	1.654.340	1.487.162
Oblikovane rezervacije	686.011	1.389.731
Ukinjene rezervacije	(889.324)	(1.222.553)
Stanje 31. decembra	1.451.027	1.654.340

b) Posebne rezervacije za terjatve, razvrščene v skupino A, se po sklepu Banke Slovenije oblikujejo v višini 1 % od vseh terjatev skupine A, razen za terjatve do Republike Slovenije in Banke Slovenije. V breme odhodkov je bilo v letu 2001 oblikovanih 146.220 tisoč SIT rezervacij zaradi povečanja terjatev, razvrščenih v skupino A (v letu 2000 197.585 tisoč SIT).

4. Zavarovalnotehnične rezervacije

Zavarovalnotehnične rezervacije, katerih višino je potrdil pooblaščen aktuar, so oblikovane za pokrivanje tveganj iz naslova kreditnih zavarovanj in obsegajo:

	2001	2000
Čiste prenosne premije	16.430	13.409
Čiste škodne rezervacije	2.539.978	1.382.943
Čiste rezervacije za bonuse in popuste	12.702	10.922
Skupaj	2.569.110	1.407.274

SID ima za leto 2001 (enako v letu 2000) sklenjene pogodbe o kvotnem pozavarovanju in v skladu s tem izkazane deleže pozavarovateljev.

5. Potencialne obveznosti

Potencialne obveznosti se nanašajo na izdane storitvene garancije v tuji valuti:

	2001	2000
<i>Kratkoročne garancije</i>	3.803.003	1.814.750
<i>Dolgoročne garancije</i>	2.164.027	2.739.745
Skupaj	5.967.030	4.554.495

SID ima na dan 31.12.2001 za zavarovanje pred kreditnim tveganjem iz izdanih garancij oblikovane dolgoročne rezervacije v višini 1.451.027 tisoč SIT (v letu 2000: 1.654.340 tisoč SIT).

6. Čisti prihodki od obresti

	2001		2000	
	Prihodki	Odhodki	Prihodki	Odhodki
<i>Obresti od vrednostnih papirjev</i>	10.564	(4.770)	19.000	-
<i>Obresti od depozitov in krat. posojil</i>	1.065.947	(239.260)	707.347	(214.603)
<i>Obresti od dolgoročnih posojil</i>	578.753	(404.870)	312.646	(14.194)
<i>Druge obresti</i>	788	(39)	1.109	(86)
	1.656.052	(648.939)	1.040.102	(228.883)
Skupaj	1.007.113		811.219	

Poročilo pooblaščenega revizorja

Delničarjem SLOVENSKE IZVOZNE DRUŽBE, d.d., Ljubljana

Revidirali smo bilanco stanja družbe SLOVENSKA IZVOZNA DRUŽBA, d.d., Ljubljana z dne 31. decembra 2001 ter z njo povezana izkaz uspeha in izkaz gibanja finančnih tokov za poslovno leto, ki se je končalo na isti dan. Za našete računovodske izkaze je odgovorno poslovodstvo družbe. Naša odgovornost je, da izrazimo mnenje o njih.

Revidirali smo v skladu s temeljnimi revizijskimi načeli in mednarodnimi revizijskimi standardi. Po teh načelih in standardih smo bili dolžni načrtovati in izvesti revidiranje tako, da bi si pridobili razumno zagotovilo, da računovodski izkazi ne vsebujejo pomembnejših napačnih prikazov. V okviru revizije smo preiskali dokaze, ki podpirajo zneske in razkritja v računovodskih izkazih. Ocenili smo tudi skladnost računovodskih usmeritev z računovodskimi standardi in pomembnejše metode izkazovanja vrednosti v računovodskih izkazih, ki jih je uporabilo poslovodstvo, ter ovrednotili razkritja v računovodskih izkazih. Prepričani smo, da je opravljena revizija dobra podlaga za mnenje o računovodskih izkazih.

Po našem mnenju računovodski izkazi, našeti v prvem odstavku, v vseh pomembnih pogledih podajajo resnično in pošteno sliko finančnega stanja družbe SLOVENSKA IZVOZNA DRUŽBA, d.d., Ljubljana na dan 31. decembra 2001 in izidov njenega poslovanja ter gibanja finančnih tokov v letu, ki se je končalo z navedenim datumom, v skladu s slovenskimi računovodskimi standardi.

Ljubljana, 20. marca 2002

PRICEWATERHOUSECOOPERS d.o.o.

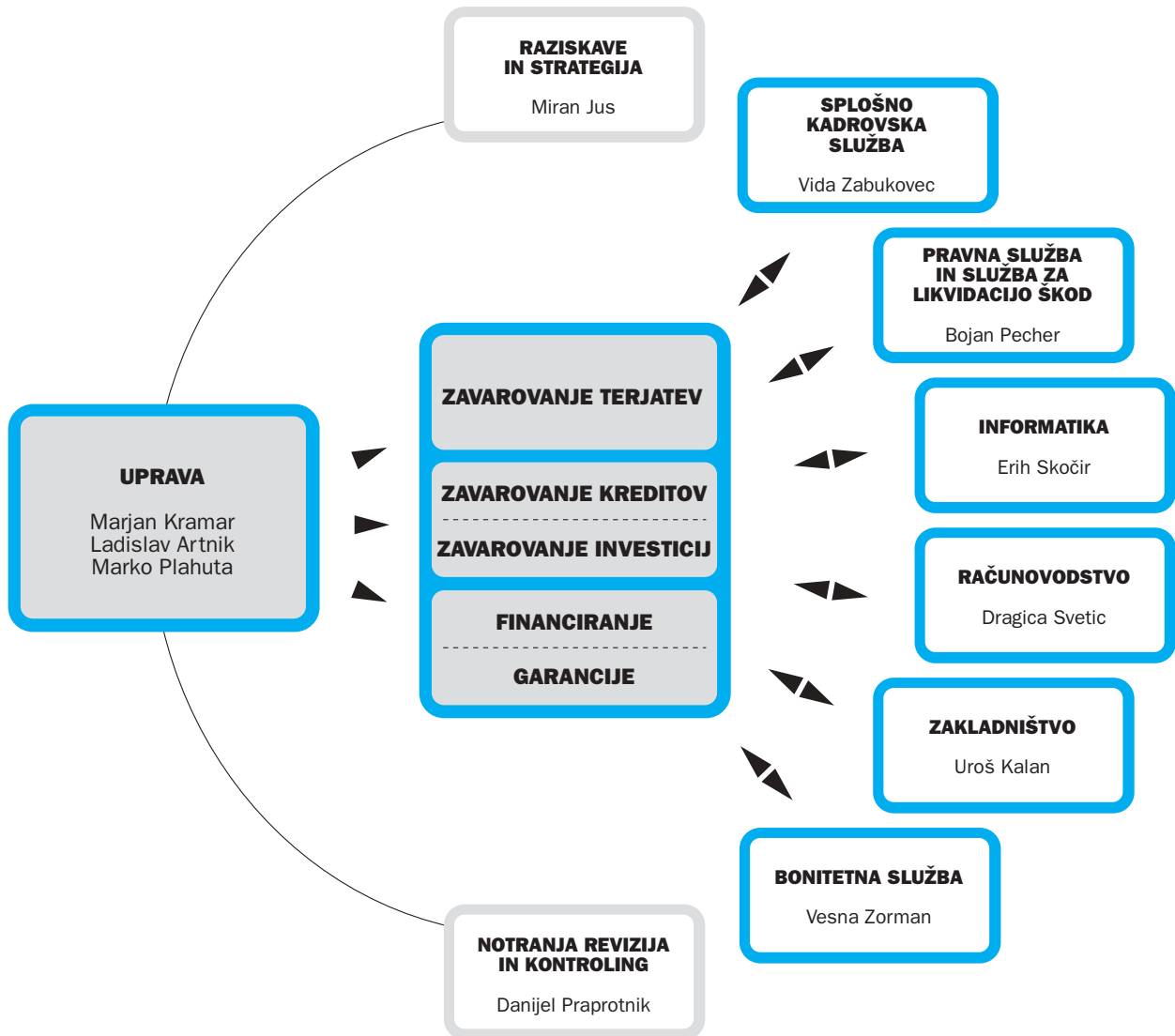
Tamara Jerman
Pooblaščená revizorka

Marko Rus
Direktor

Organizacijska shema in organi SID

Skupščina**mag. Simon Oblak - predsednik**

pomočnik generalnega direktorja LEK d.d., Ljubljana

Ludvik Hribar - namestnik predsednika

generalni direktor RUDIS, d.d., Trbovlje (do 17. 10. 2001)

Nadzorni svet družbe**1. mag. Darko Tolar - predsednik**

državni sekretar, Ministrstvo za finance

2. Janez Lotrič – namestnik predsednika

predsednik uprave, Petrol, d.d., Ljubljana

3. mag. Mateja Mešl

državna sekretarka, Ministrstvo za gospodarstvo

4. Janko Deželak

državni sekretar, Ministrstvo za obrambo

5. Jože Stanič

predsednik uprave, Gorenje, d.d., Velenje

6. Ivan Ferme

predsednik uprave, Etol, d.d., Celje

7. Pavel Demšar

glavni direktor, Domel, d.d., Železniki

Komisija za pospeševanje izvoza**1. Renata Vitez - predsednica**

državna sekretarka, Ministrstvo za gospodarstvo

2. dr. Mojmir Mrak – namestnik predsednice

redni profesor – Ekonomska fakulteta v Ljubljani

3. mag. Janez Košak

vice guverner – Banka Slovenije

4. Stanka Zadravec

državna podsekretarka – Ministrstvo za finance

5. Marta Kos

podpredsednica – Gospodarska zbornica Slovenije

6. Bojan Guček

svetovalec vlade – Vlada Republike Slovenije